

Názory studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry

Monika Šmídová

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Monika ŠMÍDOVÁ

Osobní číslo: H09683

Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Názory studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti homosexuality.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. Třetí pohlaví. Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

FANEL, Jiří. Gay historie. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

JANOŠOVÁ, Pavlína. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

SPENCER, Colin. Dějiny homosexuality. Bratislava: Slovart, 1999. ISBN 80-7145-302-1.

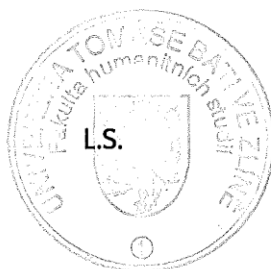
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jarmila Štastná**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2012**

Ve Zlíně dne 12. ledna 2012

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.4.2012

Monika Fimáková

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá názory na výchovu a eventualitu adopce homosexuálními páry. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se zaměřuji na vymezení základních pojmů, uvádím historii homosexuality, její možné příčiny vzniku, dále se věnuji výchově a adopci stejnopohlavními páry. V části praktické předkládám výsledky kvantitativního výzkumu, jehož cílem bylo zjistit názory a postoje studentů Univerzity Tomáš Bati na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry.

Klíčová slova: LGBTI, homosexualita, gay, lesba, homosexuální chování, výchova, adopce, homoparentalita.

ABSTRACT

This thesis deals with views and opinions on upbringing and the eventuality of adoption by same-sex couples. The thesis is divided into a theoretical and practical part. The theoretical part focuses on the definition of basic concepts and describes the history of homosexuality and its possible causes. The thesis focuses further on upbringing and adoption of same-sex couples. The practical presents the results of a quantitative research aimed to ascertain the views and attitudes of Tomas Bata University students' regarding upbringing and adoption of children by same-sex couples.

Keywords: LGBTI, homosexuality, gay, lesbian, homosexual behaviour, upbringing, adoption, LG parenting same-sex.

Mé poděkování patří především Mgr. Jarmile Šťastné, za její cenné rady a připomínky. Děkuji jí za odborné vedení a čas, který věnovala mé bakalářské práci. Dále děkuji celé své rodině a mým blízkým, kteří mi byli během studia velkou oporou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto: „Kdo kdy na světě vynalezl lásku, který se její moci ubrání? Ona nezná místa, nezná času, každého si ona podmaní“.

Karel Hynek Mácha

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 LGBTI MENŠINA	13
2 HOMOSEXUALITA	15
2.1 DEFINICE HOMOSEXUALITY	16
2.2 SEXUÁLNÍ ORIENTACE A HOMOSEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ	17
2.3 ZASTOUPENÍ HOMOSEXUÁLNĚ ORIENTO VANÝCH JEDINCŮ V ČR.....	18
3 HOMOSEXUALITA V OBRAZU DĚJIN	21
3.1 STAROVĚK.....	22
3.1.1 Starověké Řecko.....	22
3.1.2 Starověký Řím.....	23
3.2 STŘEDOVĚK.....	24
3.3 NOVOVĚKÉ POSTOJE SPOLEČNOSTI	24
4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA VZNIKU HOMOSEXUALITY	27
4.1 TEORIE GENETICKÝCH PREDISPOZIC A DĚDIČNOSTI.....	27
4.2 TEORIE SVEDENÍ.....	28
4.3 TEORIE VZNIKU NA ZÁKLADĚ PROSTŘEDÍ A VÝCHOVY	29
4.4 TEORIE VLIVU VÝVOJE JEDINCE V PRENATÁLNÍM OBDOBÍ.....	29
5 VÝCHOVA A ADOPCE DĚTÍ	31
5.1 DEFINICE VÝCHOVY	31
5.2 DEFINICE ADOPCE.....	32
5.2.1 Individuální a společná adopce	33
5.2.2 Počet dětí v ústavní péči.....	34
5.3 VÝCHOVA A ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY	35
5.3.1 Biologické rodičovství a homosexuální páry	36
5.4 ARGUMENTY PRO A PROTI LEGALIZACI ADOPCÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY	38
5.5 SVĚT A ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	45
6 REALIZACE VÝZKUMU	46

6.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	46
6.2	STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE	46
6.3	STANOVENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	47
6.4	STANOVENÍ HYPOTÉZ	48
6.5	VÝZKUMNÝ SOUBOR	49
6.6	DRUH A METODY SBĚRU DAT.....	50
6.6.1	Předvýzkum.....	51
6.7	ZPRACOVÁNÍ DAT.....	51
7	ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	53
7.1	VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	92
7.2	VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ	94
7.3	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	99
	ZÁVĚR	100
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	102
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	107
	SEZNAM GRAFŮ	108
	SEZNAM TABULEK.....	110
	SEZNAM PŘÍLOH.....	113

ÚVOD

V bakalářské práci jsem se zaměřila na výchovu a eventualitu adopce dětí homosexuálními páry, protože se domnívám, že je česká společnost k této problematice stále ještě netolerantní. Zvolila jsem si téma, dle mého názoru, aktuální. Aktuálnost tématu je dána například nesčetnými diskusemi v médiích či na internetových portálech.

K zaměření na téma výchovy a eventuality adopce dětí homosexuálními páry mě inspirovali mí spolužáci, neboť mě překvapila jejich reakce při diskusi na toto téma. Z tohoto důvodu jsem chtěla zjistit názory studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na danou problematiku. Dalším důvodem mé volby zvoleného tématu je můj osobní nesouhlas se stávající situací, domnívám se, že by registrovaným homosexuálním párům právo adopce nemělo být upíráno. Neboť jak uvádí Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992a, s. 121) jedinci s homosexuální orientací se od heterosexuální majority odlišují v jedné jediné oblasti, a tou je jejich sexuální orientace. V ostatních oblastech se od heterosexuálních jedinců zásadním rozdílem neliší. Je tedy spravedlivé, aby ve společnosti také zaujímali plnoprávné postavení a měli stejná práva jako heterosexuálové. Toto rovnocenné postavení jim zatím v podmínkách České republiky umožněno nebylo.

Chtěla bych úvodem zmínit myšlenku, nad kterou bychom se měli přinejmenším zamyslet. Snaha obhajovat lidská práva občanů homosexuálně orientovaných je považována za zákonitý a pozitivní sociální jev v každé společnosti, která je demokratická (Stehlíková, Procházka a Hromada, 1995, s. 12). V České republice, i přestože jsme zemí demokratickou, je zatím tato snaha pouze v počátcích, pozitivním příkladem je právo homosexuálních jedinců na individuální adopci.

Pokud bych měla vyjádřit svůj osobní názor na výchovu a adopci dětí stejnopohlavními páry, jak už jsem uvedla výše, určitě souhlasím. Myslím si, že všichni by měli mít stejná práva, a nevidím důvod, proč by homosexuální páry nemohli být dobrými rodiči, navíc je rozhodně lepší, když jsou na výchovu dítěte dva než jen jeden, a to samozřejmě nejenom z finančního hlediska zabezpečení dítěte. Chtěla bych však uvést na pravou míru, že můj postoj k homosexualitě nebyl vždy jednoznačný. Formoval se na základě studia odborné literatury, neboť i mne obklopovaly určité předsudky, které jsem byla nucena pod tíhou informací nechat stranou.

Dle mého názoru o homosexualitě nebylo publikováno dostatečné množství české literatury, například v porovnání s literaturou cizojazyčnou je toto množství zanedbatelné. Podotýkám, že samotným tématem výchovy a adopce se zabývá jen málo českých autorů, navíc se jedná o publikace staršího data, například Brzek, Pondělíčková-Mašlová a Janošová.

Empirických výzkumů, které byly v dané oblasti realizovány, tedy v oblasti zmapování názorů na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry, není příliš mnoho. Podotýkám, že jsem se nesešla s výzkumem, který by zkoumal názory studentů UTB na danou problematiku.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je koncipovaná do 5 stěžejních kapitol.

V úvodní kapitole jsem se rozhodla vymezit pojem LGBTI menšiny, neboť homosexualitu do této menšiny řadíme a mezi českou společností tato zkratka není příliš známá. Jsem také toho názoru, že i když téma homosexuality je v dnešní době méně tabuizované, stále se setkáváme s neznalostí sexuálních menšin. Na základě tohoto pojmu budu dále definovat pojem homosexualita. Další kapitola je věnována krátkému exkurzu do dějin homosexuality, protože si myslím, že je historie důležitá a lze v ní najít spoustu zajímavého. Následující kapitolu jsem nazvala: Teoretická východiska vzniku homosexuality, zabývám se v ní možnými příčinami vzniku této sexuální orientace. Poslední kapitolu jsem zaměřila na výchovu a adopci, uvádím zde mimo jiné i argumenty pro případné schválení či neschválení možnosti adopce.

Cílem praktické části bakalářské práce je interpretace výsledků kvantitativního výzkumu, jehož cílem je zjistit názory studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, právě v oblasti výchovy a adopce dětí stejnopohlavními páry, a to vzhledem k jejich studijnímu oboru, odlišnému ročníku studia a jejich pohlaví.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LGBTI MENŠINA

V úvodní kapitole bakalářské práce bych nejprve pro komplexnost ráda objasnila pojem LGBTI menšina. Jedná se o zastřešující termín užívaný pro lesbickou, gay, bisexuální, transgender a intersexuální menšinu. Termín je znám především v zahraničí, do českého povědomí se začíná pozvolna dostávat.

Definici LGBTI lze najít v psychologickém slovníku. Ten ji definuje jako komplexní pojmenování, jak pro jedince s minoritní sexuální orientací, mezi ně řadíme homosexualitu a bisexualitu, tak i jedince s problematickou pohlavní či genderovou identitou, což je transsexualita a intersexualita. (Hartl a Hartlová, 2010, s. 286) Myslím si, že je definice dostatečně srozumitelná a je v ní obsaženo vše k pochopení daného pojmu.

Charakteristiku příslušníka LGB menšiny předkládá i Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Za příslušníka lesbické, gay a bisexuální menšiny pokládá jedince s minoritní sexuální orientací, a to bez ohledu, jestli se za jejího příslušníka sám považuje (Beňová et al., 2007, s. 7). V této definici mi chybí rozšíření o jedince s problematickou genderovou či pohlavní identitou, tedy zařazení transsexuálů a intersexuálů.

V bakalářské práci se budu věnovat pouze lesbické a gay menšině. Vymezení těchto pojmů považuji za důležité před uvedením samotné definice homosexuality. Jedince, kteří patří do homosexuálně orientované menšiny, nazýváme gayové a lesbické ženy.

Označení **gay** je užíváno pro definování muže s homosexuální orientací, tento název je užíván v mezinárodním měřítku (Hartl a Hartlová, 2010, s. 163). A i v České republice je toto označení často používané.

Zatímco **lesbická žena** je označení pro ženu s homosexuální orientací (Stehlíková, Procházka a Hromada, 1995, s. 134). Název lesbická žena zkracujeme do podoby lesba. Chtěla bych však podotknout, že tento výraz mohou lesbické ženy vnímat jako urážku.

V této kapitole jsem se zabývala definováním LGBTI menšiny a vymezila jsem jedince lesbické a gay menšiny. V následující části budu popisovat pojem homosexualita a v jednotlivých podkapitolách se zaměřím na homosexuální orientaci a homosexuální

chování. Uvedu také procentuální zastoupení homosexuálních jedinců na území České republiky.

2 HOMOSEXUALITA

V rámci této kapitoly nejprve vymezím pojem homosexualita a dále se zaměřím na homosexuální orientaci a homosexuální chování. V další podkapitole uvedu procentuální zastoupení homosexuálních jedinců na území České republiky.

Je velmi důležité si uvědomit, že homosexualita existuje a existovala i v dávných dobách a v různých kulturách (viz kapitola 3 Homosexualita v obrazu dějin). Myslím si, že se na téma homosexuality v naší společnosti vedou četné diskuze. Což považuji za kladný posun v demokratické společnosti. Na druhou stranu si stále nechceme připustit fakt, že jedinci s homosexuální orientací již děti vychovávají a řešíme, zda by to vůbec bylo správné a etické.

Spousta z nás si s sebou nese předsudky vůči homosexuálně orientovaným jedincům, například kvůli nedostatečné informovanosti společnosti před revolucí. Jsem toho názoru, že je to způsobeno tím, že naše společnost potřebuje více času na to, abychom se stali otevřenějšími.

Podle Janošové (2000, s. 13) se homosexualita týká nás všech. Je nutno si uvědomit, že zdaleka ne celá veřejnost si je svým heterosexuálním zaměřením jistá.

Homosexualita byla do druhé poloviny minulého století brána a uváděna jako sexuální deviace, poté byla s konečnou platností vyloučena ze seznamu nemocí. Na homosexualitu se začalo nahlížet jako na jednu z možných variant sexuálního orientace a sexuálního chování. (Uzel, 2007, s. 25)

„Světová zdravotnická organizace (WHO) vyňala homosexualitu z mezinárodní klasifikace nemocí teprve v roce 1992“ (ČTK, 2010). I z tohoto důvodu se domnívám, že se jedná poměrně o krátký časový úsek, aby byli homosexuálové zrovnoprávněni s heterosexuály, tedy alespoň v rámci České republiky.

Homosexuální orientace se v dnešní době nepovažuje za nemoc či poruchu zdraví. Homosexuálně orientovaní jedinci mohou být naprosto duševně zdraví, dobře adaptovaní či úspěšní, mohou být velkým přínosem pro společnost stejně jako jedinci s heterosexuální orientací. (Stehlíková, Procházka a Hromada, 1995, s. 13)

Ovšem i přes tyto fakta je homosexualita stále některými občany vnímána jako nemoc či sexuální úchylka.

2.1 Definice homosexuality

Definic, které charakterizují či popisují pojem homosexualita, je celá řada. Uvedu proto ty, s kterými se můj pohled na homosexualitu nejvíce ztotožňuje a které, dle mého názoru, homosexualitu nejvíce vystihují.

Výraz homosexualita použil prvně maďarský psychiatr Karol Benkert roku 1869, a to pro lásku ženy či muže k osobě stejného pohlaví. Nemyslel tímto výrazem pouze citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, s tendencí mít s ním pohlavní styk. (Brzek, 1992c, s. 19) Osobně se domnívám, že i když od prvního definování uplynula řada let, význam pojmu homosexualita se zásadně nezměnil.

Další vymezení pojmu přináší Hartl a Hartlová (2010, s. 186), kteří definují homosexualitu jako: „Pohlavní náklonnost k osobám stejného pohlaví, u mužů označovanou též termínem uranismus a u žen lesbismus“. Uvádí také, že homosexualita může být popisována jako nemoc ovšem jen za předpokladu, že se jedinec s homosexuální orientací nedokáže vyrovnat, nebo ji chce změnit. Definice je podle mě až příliš zjednodušená, postrádám v ní sociální hledisko.

Tento sociální aspekt je například obsažen v definici podle Dubaje z roku 1994. Ten homosexualitu charakterizuje jako neměnný a celoživotní stav libida, který je geneticky vymezen. Při tomto stavu jedinec, za určitých podmínek, i když se může svobodně rozhodnout, upřednostňuje jedince stejného pohlaví, a to za účelem sexuálního a citového kontaktu. Kvalita tohoto vztahu je na stejné úrovni jako kvalita vztahu heterosexuálního. (Janošová, 2000, s. 13 cit. podle Dubaj, 1994, s. 82-83) Tato definice je podle mne naprosto vyčerpávající a zahrnuje v sobě všechny důležité prvky homosexuality.

Podle další definice je homosexualita převážně erotická náklonnost k jedincům, kteří mají stejné pohlaví jako oni sami. Jako synonymum pro homosexualitu uvádí pojem homoerotická orientace, což je širší pojem sexuality, který v sobě mimo jiné zahrnuje emoce a jejich prožívání. (Stehlíková, Procházka a Hromada, 1995, s. 134)

Poslední definice mi přijde nejvíce komplexní, a proto se k ní nejvíce přikláním. Brzek (1992c, s. 19) v ní uvádí, že: „Homosexualitou rozumíme sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený, tedy také nezaviněný stav, jenž je charakterizován tím, že nositel tohoto stavu je pohlavně

přítahován a vzrušován osobami stejného pohlaví. Nositelem takového stavu je tedy homosexuál, buď homosexuální muž (gay), nebo homosexuální (lesbická) žena“.

2.2 Sexuální orientace a homosexuální chování

V této podkapitole budu blíže specifikovat sexuální orientaci a homosexuální chování, i když se nejedná o totožné pojmy, lidé si je často spojují, proto je nutná jejich diferenciaci.

Pod pojmem sexuální orientace lze chápat celoživotní stav, který nelze změnit či zvolit. Je to převážně erotický stav s citovou preferencí osob určitého pohlaví. Naši sexuální orientaci nám pomáhají rozpoznat jak naše erotické sny, tak fantazie nebo pocit zamilovanosti. Bylo dokázáno, že sexuální orientace je biologicky podmíněna a tudíž není v naší pravomoci její volba. Prvním specialistou na homosexualitu byl u nás Kurt Freund, ten jako první na základě svých studií odmítl změnu sexuální orientace, protože ji považoval za trvalý charakteristický rys každého jedince. (Procházka, 2010, s. 107-116)

Určení sexuální orientace je závislé na „objektu“, kterým je jedinec sexuálně přitahován (Janošová, 2008, s. 38). Objektem může být osoba opačného pohlaví, tím pádem se jedná o heterosexuální orientaci, nebo osoba stejného pohlaví, v takovém případě hovoříme o orientaci homosexuální. V případě bisexuální orientace jsou objektem jak osoby stejného, tak i opačného pohlaví.

Jak konstatuje Brzek (1992c, s. 20) vyhraněnost sexuální orientace nemusí být vždy stoprocentní, pohybuje se v rozsáhlém spektru mezi homosexuální a heterosexuální orientací.

S tímhle názorem se ztotožňuje i Kaňka (2000, s. 7), podle kterého sexuální orientace nemusí vždy korespondovat se sexuálním chováním jedince. Nemusí být vždy vymezena stoprocentně. Můžeme upřednostňovat jedno pohlaví, ale může nás vzrušit i jedinec s pohlavím, které nepreferujeme.

Podle Janošové (2000, s. 15) je sexuální chování považováno za vnější projev lidské sexuality. Za jistých podmínek může jedinec s heterosexuální orientací vykazovat homosexuální chování a naopak. Osoby, které se dříve či později identifikovali jako homosexuální jedinci, většinou zahajovaly svůj sexuální život jako heterosexuálové. Janošová také uvádí případ homosexuálního chování, které bylo vyvoláno nepřírozenými podmínkami, například ve věznicích, na internátech, v armádě či při homosexuálně

zaměřené prostituci nebo například muži mohou projevovat strach ze selhání u žen. Považuji za důležité podotknout, že se většinou jedná o dočasné projevy chování, které nejsou zárukou jiné sexuální orientace.

Dle mého názoru bychom měli rozlišovat homosexualitu od homosexuálního chování, neboť se jedná o zcela jiné pojmy. Homosexualita je totiž chápána jako sexuální orientace, která nás provází celým životem. Zatímco homosexuální chování může být vyvoláno například nutností ekonomické tísně či náhradního styku. Také ne každý jedinec s homosexuální orientací vykazuje homosexuální chování. (Uzel, 2007, s. 26) To může být způsobeno například strachem a obavami z reakce okolí.

Dalším autorem, který rozlišuje mezi homosexuálním chováním a homosexualitou je Fanel (2000, s. 17), podle něj se homosexuální chování nevylučuje s heterosexuálními projevy jedince. Homosexualitu vnímá jako jednoznačné upřednostnění jedince, který má stejné pohlaví, a to i v případě, že je možná heterosexuální volba. Podle tohoto názoru se homosexuální chování objevuje i u zvířat, ale homosexualita jen u lidí.

Velmi jednoduše vymezuje homosexuální chování následující definice: „O homosexuálním chování hovoříme tehdy, má-li člověk homosexuální styky“ (Kaňka, 2000, s. 7). Toto tvrzení mi přijde příliš zjednodušené a diskutabilní, neboť pod výrokem homosexuální styky si můžeme představit různé skutečnosti.

Za zajímavý považuji i poznatek, že rozvoj sexuálního chování je ovlivněn vývojem sexuálních emocí. Vývoj těchto emocí se uskutečňuje v období puberty a adolescence. Můžeme zde zařadit abilitu k sexuálnímu vzrušení, prožití orgasmu či rozvoj zamilovanosti, jako okouzlení sexuálním předmětem s erotickým podtextem. Bylo zjištěno, že sexuální chování dospělých jedinců je výsledkem dlouhodobého a komplikovaného vývoje. (Spilková, 2010, s. 102-103)

2.3 Zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců v ČR

V rámci této podkapitoly uvedu procentuální zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců na území České republiky. Úvodem musím konstatovat, že každý autor se v udávaných četnostech liší. Rozdílné četnosti jsou způsobeny mnoha vlivy, které jsou níže uvedeny.

Podle Kaňky (2000, s. 18) můžeme četnost jedinců s homosexuální orientací pouze odhadovat, neboť jsme odkázáni na studie, které nebyly provedené na reprezentativních souborech jedinců, protože sestavení vzorku reprezentativního je v této oblasti nereálné. Z tohoto důvodu jsou údaje, které uvádí počet homosexuálně orientovaných jedinců v České republice odlišné.

Osobně se domnívám, že rozdílné četnosti jsou způsobeny i skrytou homosexualitou, kdy spousta homosexuálně orientovaných jedinců svoji orientaci tají z různých důvodů, které mají většinou diskriminační podtext. Například homosexuál jednotlivce dítě adoptovat může, ale má mnohem větší pravděpodobnost, že mu dítě bude svěřeno do péče, pokud svou orientaci zatají.

Podle Stehlíkové, Procházky a Hromady (1995, s. 12) je příčinou nižšího zastoupení homosexuálně orientovaných jedinců v České republice fakt, že s porovnáním se zahraničními státy se více českých lidí s homosexuální orientací neidentifikuje, a to ani v anonymních dotaznících. Důvodem je nízká tolerance k homosexualitě v minulosti, ale současně stále krátkodobá existence gay hnutí. I když uplynulo hodně let, stále se setkáváme s jedinci středního a vyššího věku, u kterých neproběhla sebeidentifikace s homosexualitou. S tímto tvrzením musím souhlasit neboť, v rámci mého anonymního dotazníkového šetření, na kterém se podílelo 200 respondentů, neuvedl homosexuální orientaci žádný z nich.

Dle Kaňky (2000, s. 18) je ještě obtížnější vyjádřit procentuální zastoupení homosexuálně orientovaných žen. Situace je problematická kvůli tomu, že ženy mnohem méně vyhledávají sexuologa, ale také se jejich sexuální orientace mnohem snadněji skrývá, například díky manželství, kde se maskují pod diagnózy sexuálních poruch. Obecně se udává, že jejich četnost je menší než počet homosexuálně orientovaných mužů.

Zpravidla se uvádí u mužů četnost 4 % až 10 % a u žen se uvádí znatelně nižší zastoupení, a to 1 %. Hodnota však není objektivní, neboť se sexuální chování během života často mění. Z průzkumu Kinseyova institutu, který byl proveden v roce 1987, vyplývá, že 37 % respondentů (v tomto případě se jednalo o muže) strávilo několik let v homosexuálním svazku, nebo naopak mnoho jedinců s homosexuálním zaměřením žilo ve vztahu heterosexuálním. (Janošová, 2000, s. 14)

Brzek (1992c, s. 24) doplňuje, že se Kinsey nezajímal pouze o sexuální orientaci jako takovou, ale zkoumal jen jejich sexuální chování. Těch, co se celoživotně chovali homosexuálně, byli 4 %. Reprezentativnost a složení souboru bylo velmi kritizováno, odborníci nakonec konstatovali, že v populaci lze očekávat přibližně 2 % výlučně homosexuálně orientovaných mužů.

Dle mého názoru se jedná o neobjektivní údaj, který nemohli empiricky doložit, není tudíž relevantní.

Hartl a Hartlová (2010, s. 186) odhadují výskyt homosexuálních jedinců na 3-5 %. Tento údaj ovšem shledávají za hrubý, doplňují také, že četnost lesbických žen je nižší. Tento fakt zdůvodňují tím, že lesbické ženy mohou svou orientaci lépe maskovat.

Agentura DEMA na základě zadání a za odborné supervize Sexuologického ústavu Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty v Praze provedla výzkum, který byl realizován koncem roku 1993. Z výsledků výzkumu vyplývá, že muži přiznávají svou homosexuální zkušenost ve 3,4 % a ženy ve 2,6 %. Co se týče sexuální orientace, pouze 0,4 % mužů se hlásí k orientaci homosexuální a žen 0,3 %. Důležité je zmínit, že 1,4 % mužů si svou orientací není jisto. U žen výzkum prokázal 2 % nejistotu jejich sexuální orientace. (Weiss a Zvěřina, 1999, s. 50)

V této kapitole jsem se zabývala vymezením pojmu homosexualita. V jednotlivých podkapitolách jsem pojednala o homosexuální orientaci a homosexuálním chování. V rámci kapitoly jsem také uvedla procentuální zastoupení homosexuálních jedinců na území České republiky. V následující kapitole, kterou jsem pojmenovala: Homosexualita v obrazu dějin, zmíním, jak byla tato sexuální orientace vnímána ve starověku, středověku a uvedu i novověké postoje.

3 HOMOSEXUALITA V OBRAZU DĚJIN

Motto: „*Nikdy nevíte, kdy se ve Vaší rodině narodí homosexuál. Poznání historie nám pomáhá vyrovnat se se současností*“.

Jiří Fanel

V této části jsem se snažila přiblížit dějiny homosexuality. Zaměřila jsem se na to, jak byla tato sexuální orientace vnímána ve starověku, středověku a zmínila jsem i novověké postoje.

Předpokládáme, že se homosexuální styky praktikovaly před několika staletími před počátkem n. l. Považujeme také za pravděpodobné, že ve všech dobách žilo určité procento lidí s homosexuální orientací. Tyto skutečnosti jsou považovány za pravděpodobné i přes nedostatek informací o sexuálním chování v prehistorické době, které se vědci snažili obohatit studiem primitivních společností. Bylo prozkoumáno mnoho pramenů, které pojednávají o 76 primitivních kulturách současnosti. V minulosti se s homosexuálním chováním odlišné kultury vypořádávaly různými způsoby. Na určitých územích své chování potlačovali, nebo za něj byli sankcionováni či naopak jejich chování bylo plně akceptováno. Jinde bylo součástí náboženských obřadů, nebo se homosexuální chování běžně praktikovalo před uzavřením manželství. Určité kultury považovaly homosexuální chování za běžné i vedle heterosexuálního pohlavního života. (Brzek, 1992d, s. 105)

Janošová (2000, s. 35-36) však upozorňuje, že nelze považovat homosexuální styky v některých přírodních kulturách, kterých se účastnili všichni jedinci kmene, za svědectví o jejich častějším homosexuálním založení. Janošová dále uvádí, že lze v současné době pozorovat homosexuální pohlavní akty především v podobě rituálních obřadů, například na Nové Guinei. Zde jsou chlapci mezi sedmým až desátým rokem, tímto homosexuálním stykem, přijati do náboženského a vojenského světa dospělých.

Je nutno si uvědomit, že v lidských dějinách existovala období, která měla k jedincům s homosexuální orientací značně negativní postoj, jako například středověk, ale v historii byla i období, kdy společnost měla k homosexualitě pozitivní a příznivý postoj. Mezi tyto období řadíme období starověku a renesanci (Fanel, 2000, s. 342). S tím také souvisí názory společnosti na homosexualitu, které se výrazně odlišují v závislosti na historických obdobích a odlišných kulturách. Ne všechna historická období vnímala homosexualitu jako

přirozenou součást života. V následující podkapitole přiblížím dějiny homosexuality ve starověku.

3.1 Starověk

V rámci této podkapitoly bych nejprve uvedla vymezení doby, a poté budu blíže specifikovat období starověkého Řecka a období starověkého Říma, protože tyto období byly pro homosexualitu velmi zásadní.

Obdobím starověku označujeme zpravidla období od 4. tisíciletí před n. l. do 3. až 7. století n. l. V rámci tohoto období se vytvářely významné kultury a národy, jako například Féničané či Egypťané. Nejznámější a nejvýznamnější jsou městské státy Sparta a Athény ve starověkém Řecku či starověkém Římě. (Janiš, 2009, s. 6) O homosexualitě v těchto podmínkách pojednávají následující podkapitoly.

3.1.1 Starověké Řecko

Janošová (2000, s. 41) nazývá toto období jako zlatý věk homosexuality. Autorka také konstatuje, že se jednalo o jediný moment v lidských dějinách, kdy homosexualita, alespoň po určitý čas dosáhla ekvivalence s heterosexuální. Osobně se domnívám, že tak vstřícné období k homosexuálně orientovaným jedincům, jako bylo období starověkého Řecka, se v naší současné společnosti a blízké budoucnosti nemůže opakovat.

Období starověkého Řecka řadíme do doby, kdy došlo k přechodu z matriarchátu na patriarchát. V tomto čase bylo homosexuální chování na běžném pořádku, bylo bráno jako zcela přirozené. Je nutno si uvědomit, že tato společnost je řazena mezi jedinou historicky doloženou, v níž bylo homosexuální chování bráno jako plnohodnotné a rovnocenné sexuální chování. Považuji za zajímavé, že společný homosexuální vztah mladíka a zkušeného muže byl spojen s mladíkovou celkovou výchovou zahrnující také zacházení se zbraní. Platón vznesl myšlenku, že by armáda měla být tvořena muži, kteří se navzájem milují, sloužilo by jim to jako inspirace k obětavým činům a hrdinství. (Brzek, 1992d, s. 105)

Jak uvádí Freund (1962, s. 29) četnost homosexuálního chování ve starověkém Řecku souvisí převážně s rituálním zvykem mít eroticky zaměřený vztah mladíků s dospělým mužem. Muž zkontaktoval mladíkovy rodiče, kdy si mladíka „vypůjčí“. Dospělý muž pak

strávil s mladíkem asi dva měsíce a pak ho „vrátil“ rodičům. Mladík byl navíc obdarován kusem skotu a válečnou výzbrojí. Je pozoruhodné, že byl mladík vnímán jako žena, jako muž byl vnímán až ode dne jeho zásnub. Je pochopitelné, že tato představa v nás vzbuzuje údiv a v podmínkách dnešní doby a naší společnosti si ji nedokážeme představit.

3.1.2 Starověký Řím

Řím následoval tradice a vyspělou řeckou kulturu. Společnost prvně uznávala, to že mladíci jsou sexuálně přitažliví, nicméně tento názor se postupem času modifikoval a v Římské říši převládla sexuální zdrženlivost. (Spencer, 1999, s. 45)

Dle Janošové (2000, s. 43) v tomto období nelze pokládat homosexuální chování za rovnocenné s heterosexuálním chováním, i když byla homosexuality po určité období tolerována vedle heterosexuality jako řecká zvyklost, postupem času byla vnímána jako důkaz nedostatečné mužnosti.

Spencer (1999, s. 46) mimo jiné považuje za pozoruhodné to, že se Římané styděli, na rozdíl od Řeků za nahotu, toho si můžeme všimnout i na římských sochách, které zahalovali. Také uvádí, že sexualita římských mužů byla v historii často spojována s právem znásilňovat.

Začátek regulování a omezování homosexuálního jednání Římanů spojujeme s datem 226 před Kr., a to přijetím Scatiniova zákona, který trestal pokutou navázání homosexuálního vztahu s mladíkem, který byl svobodný občan. Zákon se nevztahoval na otroky. Zákaz byl však přehlížen. Zajímavé bylo i přesvědčení, že podle Římanů bylo dávání rozkoše považováno za mužné, ale naopak přijímání bylo považováno za podlézavé. Co se týče postavení žen v starověkém Římě, vdané ženy byly méně utlačované oproti ženám v starověkém Řecku, důvodem je, že si Římané heterosexuální lásky více vážili. Oproti tomu ženská homosexualita byla tabu, muži se s ní nedokázali vyrovnat. Lesbismus je iritoval, hlavně z důvodu, že je ochuzoval o právo dávat ženám rozkoš. Byl také vnímán jako touha žen získat výsady muže. (Spencer, 1999, s. 48)

„S koncem antického pohanství končí také tolerance k homosexualitě a za císaře Konstantina byli muži přistižení při homosexuálním styku trestáni smrtí“ (Brzek, 1992d, s. 106).

V následující podkapitole přiblížím historii homosexuality ve středověku, toto období je považováno za velmi nevlídné k homosexuálním jedincům, a stojí v kontrastu se shovívavým starověkem.

3.2 Středověk

Středověk datujeme od 3. – 7. století n. l. až do objevení Ameriky, tudíž do roku 1492. Toto období ovlivňoval stále sílící vliv církve. Tělesností jako takovou bylo stále více opovrhováno a církev ji vnímala jako nemravnou a necudnou, z těchto důvodů bylo lepší se jí vyhýbat, jak v umění, tak i na veřejnosti. (Čepická, Krejča a Strnad, 2010, s. 235)

Ve dvanáctém století se postoj k homosexualitě ještě více vyostřuje. Prohlášení císaře Justiniána se dostalo do středověké moralistické rétoriky. Prosadil, že je třeba homosexuální chování trestat, kritizovat jako hřích. V církvi panoval názor, že homosexualita je nejtěžším zločinem, dokonce horším než incest. Téměř po celé Evropě byl zaveden trest smrti za jakékoli homosexuální praktiky, a to v letech 1250-1300. (Spencer, 1999, s. 74-80) Podle mého názoru se četnost homosexuálního jednání pravděpodobně nesnížila, a to i přes přísnější tresty, byla však více skrytá.

Podle Spencera (1999, s. 81-83) veškeré „odchyly“ sexuálního chování začaly být nenapravitelnými hříchy, které se přičily Bohu. Co se týče ženské prostituce a nevěstinců, církev je ignorovala a ženy tudíž unikly odsouzení. Začátkem 14. století se homosexualita spojuje do souvislosti s démonizmem a magií. Také příčina přírodních katastrof byla kladena za vinu homosexualitě.

Z roku 1353 pochází první významná dochovaná zmínka o situaci v českých zemích. Byl vydán Karolinský trestní kodex, a to Karlem IV. Podle této dokumentace byly homosexuální styky přísně trestány. (Brzek, 1992b, s. 111)

Středověk byl pro homosexuálně orientované jedince velmi nevlídným obdobím, které stojí v kontrastu s předchozím starověkým Řeckem. V následující podkapitole zmíním novověké postoje společnosti v souvislosti s homosexualitou.

3.3 Novověké postoje společnosti

Tato podkapitola v kostce charakterizuje novověké postoje společnosti v období od konce 15. století do Francouzské revoluce.

Je důležité si uvědomit, že církev měla stále velký vliv a měla konečné slovo v tom, co je a co není správné. To, co shledala nesprávným, tvrdě trestala. Tělesnost v tomto období byla ještě více potlačovaná. (Čepická, Krejča a Strnad, 2010, s. 236)

Jak uvádí Janošová (2000, s. 44) velký zlom nastal v renesančním období, kdy se cítění a myšlení lidí odvracelo od, do té doby, dominantní církve. Pro tu dobu byl typický zpětný chod k předkřesťanským ideálům. I významní muži té doby se znovu veřejně přiznávali k homosexuální lásce, například Michelangelo, i přestože církev nadále stejnopohlavní lásku odsuzovala a postihovala.

Jak uvádí Fanel (2000, s. 137) mezi historiky koluje názor, že homosexualita byla v době renesance brána více jako přípustná sexuální volba, než jako odlišná identita. V té době byla běžnou součástí života umělců, jako byl Shakespeare, Leonardo da Vinci či již zmíněný Michelangelo. Domnívám se, že pro ně byla zdrojem inspirace, ale také obtíží a nebezpečí.

V renesanční Anglii byla „deviantní“ sexualita zakázána církví a státem. Homosexuální jedinci reagovali různými způsoby, někteří zažívali pocit hanby či viny a svoji orientaci skrývali. Ti, kteří se svou orientací netajili, se stávali milenci dospívajících mužů, protože tato role byla společností tolerovaná. V sídlech nižší šlechty bylo běžné praktikování homosexuálních styků mezi sluhy a pány, v té době to patřilo k pracovním podmínkám. (Spencer, 1999, s. 97)

Podle Faderman (1981, s. 36) byla lesbická sexualita více akceptovaná než homosexualita mužů. Především kvůli tomu, že mužská homosexualita znamenala, že by se muž mohl oddat chování ženy, což bylo v té době opovržením hodné. Naopak ženská homosexualita znamenala, že žena může dosáhnout mužnosti, což bylo chvály hodné. Pokud se však ženy v 16. a 17. století věnovaly lesbickému styku jako transvestitky, byly vnímány negativně, protože odmítaly svou předepsanou roli, pokud se však ženy nepřevlékaly za muže, nebyl brán jejich milostný poměr příliš vážně.

Přísnější morálka byla nastolena v 17. století, i přesto jsou dochovány zmínky o porušování nepřipustných vztahů. I když homosexualita mužů nebyla akceptována, šlechtici zřídili řád sodomitů, který zakazoval členům sexuální styk s ženami, řád byl později zrušen Ludvíkem XIV. (Janošová, 2000, s. 44-45)

V českých zemích došlo k zmírnění postihu za homosexualitu při vládě Josefa II., kdy byl roku 1787 zrušen trest smrti za stejnopohlavní sexuální poměr. Trest smrti byl sice zrušen, ale jedinci s homosexuálním chováním byli vězněni. Toto vnímání homosexuality u nás přetrvávalo až do zániku monarchie. (Brzek, 1992b, s. 111)

„Ke konci 18. století začala být homosexualita společensky nápadnější. Ačkoli její mužská varianta byla právně postižitelná (ženská nikoliv), většinou úřady zakročily pouze v případech svedených mladistvých nebo v kauzách znamenajících společenské faux pas“. (Janošová, 2000, s. 45) Podle mne byla homosexualita v období renesance vnímána jako módní záležitost.

Na přelomu 19. a 20. století se některé významné osobnosti této doby přestaly tajit svou sexuální orientací, například básník Paul Verlaine či Arthur Rimbaud. Spisovatel Oscar Wilde byl obviněn z homosexuálních poměrů a odsouzen na dva roky vězení, jeho knihy byly zakázány, zůstal morálně odsouzen díky své pověsti. Nové postoje ohledně homosexuality se objevují od konce novověku. Homosexualita byla zařazena do kategorie nemocí. V roce 1867 byla prvně vznesena domněnka, že je homosexuální orientace vrozená. Přelom 20. století s sebou přinesl řadu změn, například vyzdvihování individuality či různých variant životního stylu nebo také sexuálních odlišností. Společnost začala jinak vnímat ženu, neboť její postavení ve společnosti zesílilo. (Janošová, 2000, s. 45-47)

V současné době se na homosexualitu nahlíží jinak, než tomu bylo v dějinách. Tato skutečnost je zapříčiněná i mnohými studiiemi a výzkumy.

V rámci této kapitoly jsem přiblížila dějiny homosexuality. Zaměřila jsem se na vnímání homosexuální orientace ve starověku, středověku a zmínila jsem i novověké postoje. Následující kapitola se zabývá teoretickými příčinami vzniku homosexuality.

4 TEORETICKÁ VÝCHODISKA VZNIKU HOMOSEXUALITY

Považuji za nutné zmínit, že odborná veřejnost, vědci a lékaři se většinou přiklání k názoru, že má na vznik homosexuality vliv více činitelů. Domnívají se však, že nejvíce ovlivňují vznik homosexuality pravděpodobně biologické faktory, jako jsou genetické predispozice a průběh prenatálního vývoje. Co se týče vlivů postnatálních, ty mohou mít vliv pouze u jedinců s disponovaností, pouze však do věku 3 let. (Janošová, 2000, s. 30)

Brzek a Pondělíčková-Mašlová (1992a, s. 29) doplňují předchozí tvrzení o fakt, že dřívější předpoklady, které tvrdily, že se jedinci mohou stát homosexuální v období puberty či později, byly zavrženy. Podle mého názoru si stále mnoho lidí mylně myslí, že se dá sexuální orientace ovlivnit i v pozdějším věku.

„Příčiny vzniku určité sexuální orientace mohou být rovněž v případě každého jednotlivce do určité míry variabilní“ (Janošová, 2000, s. 31). S tímto tvrzením plně souhlasím, neboť každý z nás je jiný a tudíž u každého jedince může být homosexualita zapříčiněna trochu odlišnými faktory.

Je zajímavé, že o důvodech vzniku ženské homosexuality je známo mnohem méně, než o příčinách mužské homosexuality. Psychoanalytické poznatky předkládají fakt, že ženy s homosexuální orientací mají negativní vztah ke svým biologickým matkám, a proto postrádají vzor stejného pohlaví. Na druhou stranu jsou i případy, kdy mají homosexuální ženy ke svým matkám velmi pozitivní postoj. (Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 91)

Negativní vztah ke svým biologickým matkám tudíž nemůžeme považovat za stoprocentní příčinu ženské homosexuality.

V jednotlivých podkapitolách předložím možné příčiny vzniku homosexuality. Uvedu ty nejznámější a v dnešní době nejdiskutovanější. Teoretická východiska vzniku homosexuální orientace jsou velmi rozmanitá, některá se doplňují, jiná si protirečí.

4.1 Teorie genetických predispozic a dědičnosti

Názor, že mužská homosexualita může být vrozená, poprvé pronesl C. Westphal, a to roku 1870 (Freund, 1962, s. 159).

„Všechny dosavadní poznatky svědčí o tom, že homosexuální orientace je záležitostí vrozenou a ani homosexuálnímu zaměření se nelze "naučit" a nelze ho ani "vyléčit“. Je prostě jednou z variací lidské sexuality.“ (Weiss, 2012) K tomuto tvrzení se přikláním i já.

Co se týče teorie dědičnosti, tato teorie vychází z poznatků výzkumu, kde při analýze mužských pohlavních chromozomů našli na hrotu dlouhého raménka pohlavního chromozomu X gen nebo geny, které jsou pravděpodobně odpovědné za homosexuální orientaci. Tento chromozom X získává syn od matky jako dědičnou informaci. Nicméně u žen tyto genové zvláštnosti nalezeny nebyly. (Janošová, 2000, s. 26)

Ani rodinné anamnézy jedinců s homosexuální orientací nepotvrzují genetickou predispozici k této sexuální orientaci. Ve většině případů mají oba dva rodiče heterosexuální orientaci a i sourozenci jsou orientováni heterosexuálně. Pokud se jedinci s homosexuální orientací narodí dítě, je ve většině případů heterosexuálně orientované. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992a, s. 27)

S tímto názorem souhlasí i Janošová (2000, s. 31), která tvrdí, že děti homosexuálně orientovaných rodičů mají jen o něco málo vyšší pravděpodobnost zdědit homosexualitu než děti rodičů orientovaných heterosexuálně.

První důležitá studie dědičnosti homosexuality byla provedena Američanem Kallmanem. Ten v roce 1952 hledal příčiny homosexuální orientace tím, že vyšetřil sexuální orientaci u jednovaječných dvojčat, u kterých našel stoprocentní shodu. Tedy pokud bylo jedno homosexuálně orientované, bylo i druhé, i když vyrůstalo v jiném rodinném zázemí a prostředí. Studie byla kritizována pro její jednoznačnost. Sexuologický ústav v Praze zkoumal pár jednovaječných dvojčat, která vyrůstala ve shodném prostředí a homosexuální orientace byla jen u jednoho. Z toho vyplývá, že jistá genetická předurčenost homosexuální orientace existuje, ne však jednoznačně. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992a, s. 27)

Dědičnost, jako příčina homosexuální orientace, bývá také často kritizována a zpochybňována, neboť reprodukce homosexuálních jedinců je snížena (Uzel, 2007, s. 27).

4.2 Teorie svedení

Jedná se o starší názor, ke které se mnoho odborníků v současné době nepřiklání. Podle této teorie se svedení starším mužem u dospívajícího jedince může stát důvodem jeho

celoživotní homosexuality. Nicméně poznatky současné psychologie a medicíny tento názor zcela vyvracejí. (Janošová, 2000, s. 29)

Teorii vyvrátil i Freund (1962, s. 186-188), který na základě studií vyloučil, že by svedení mladíků staršími muži způsobovalo homosexualitu. Ovšem dodává, že domněnka o možném svedení k homoerotickým aktivitám má značný sociální význam. Tento význam vidím především v tom, že určité procento veřejnosti stále zaujímá nepřátelské postoje k homosexuálně orientovaným jedincům.

4.3 Teorie vzniku na základě prostředí a výchovy

Jak uvádí Janošová (2000, s. 28) většina současných odborníků má stejný názor ohledně prostředí, které podle nich může do jisté míry ovlivnit predispozice k sexuální orientaci, ale pouze do 3. roku života dítěte. Na jedince má z největší pravděpodobností vliv chování rodičů. Vlivy mají však význam pouze pro ty jedince, kteří jsou vybaveni jistými genetickými predispozicemi.

Při hledání příčin vzniku homosexuality se pozornost ubírá i k psychickým vlivům. Dotazovaní jedinci s homosexuální orientací frekventovaně uvádí, že rodinné prostředí bylo rozvrácené. Většinou se jedná o negativní hodnocení otců, jejich chování je popisováno jako buďto příliš tvrdé, nebo jim z jiných příčin nebyly dostatečným vzorem k napodobení, v některých případech otcové ve výchově zcela chyběli. Otázkou však zůstává, jak jsou tyto výpovědi objektivní a odpovídají realitě. Pohled na rodiče může být zkreslený právě jejich orientací. (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992a, s. 28)

Teorii pozdějšího ovlivnění vztahu v rodině zastával Lewis Yablonsky, který tvrdil, že důvodem homosexuality u muže je absence či nedostatečný vzor otce v dětství a dominantní postavení matky (Janošová, 2000, s. 28). S tímto tvrzením nesouhlasím a považuji ho za diskutabilní, neboť ho nemůžeme zobecňovat.

4.4 Teorie vlivu vývoje jedince v prenatálním období

Jak uvádí Janošová (2008, s. 193) predispozice k homosexuální orientaci se pravděpodobně formuje již v nitroděložním období. Tudíž jedinci s homosexuální orientací svou orientaci získali i přesto, že se narodili heterosexuálním rodičům a byli vedeni k přirozenosti heterosexuálního soužití.

Utváření sexuální diferenciaci CNS se uskutečňuje kolem 4. až 6 měsíce nitroděložního vývoje. Podle tohoto teoretického východiska dojde k nerovnováznému hormonálnímu přísunu při vytváření těchto oblastí mozku. Na příčinách vzniku se můžou podílet i jiní činitelé, například prožitý stres, či užívání toxických látek. Tato skutečnost byla patrná z výzkumu na hlodavcích, jejich narušením hladiny pohlavních hormonů a také přítomnost stresových situací během prenatálního období ovlivnila jejich sexuální chování v dospělosti, výsledky výzkumu nelze vztahovat na sexuální orientaci člověka. Může se také jednat o variabilní reakci sexuálních center mezimozku na tento hormon. Protože se tato variabilita objevuje brzy, je možné že může být výsledkem genetických predispozic. (Janošová, 2000, s. 27)

V této kapitole jsem uvedla teoretická východiska vzniku homosexuality. V následující kapitole se zaměřím na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry. Nejprve však uvedu definice výchovy a adopce. V neposlední řadě zmíním argumenty pro a proti legalizaci adopcí homosexuálními páry. V rámci následující kapitoly jsem také zahrнула podkapitulu s názvem Svět a adopce dětí homosexuálními páry.

5 VÝCHOVA A ADOPCE DĚTÍ

V poslední kapitole se zaměřím na definování pojmů výchovy a adopce. V rámci této kapitoly zařadím i statistické údaje o počtu dětí v kojeneckých a dětských domovech, které považuji za důležitý údaj při diskusi o alternativě osvojení dětí stejnopohlavními páry. Uvedu také argumenty pro schválení či neschválení adopce homosexuálními páry. A v neposlední řadě nastíním situaci adopcí ve světě.

Než začnu samotnými definicemi výchovy a adopce, považuji za důležité definovat pojem homoparentalita, který s touto kapitolou úzce souvisí. Jedná se o homosexuální rodičovství.

Psychologický slovník definuje termín homoparentální jako: „mající rodiče stejného pohlaví“ (Hartl a Hartlová, 2010, s. 186).

5.1 Definice výchovy

Považuji za stěžejní a prioritní si uvědomit, že výchova patří k spleťtým a komplikovaným procesům. Na základě této skutečnosti má každý autor odlišný pohled na výchovu, odlišná pojetí výchovy můžeme nalézt i v historii. (Blížkovský, 1997, s. 23)

Obecně lze výchovu chápat jako zvláštní a výjimečnou lidskou činnost, která se zabývá péčí o fyzický a psychologický vývoj člověka. Zabývá se také získáním důležitých a nepostradatelných vědomostí, dovedností a postojů na svět a zachováváním mravních norem, které jsou společností vyžadovány. Můžeme také říct, že je to proces pozitivního utváření vychovávaného vychovatelem. (Janiš, Kraus a Vacek, 2008, s. 20) Podle mého názoru je definice až příliš široká a obecná na rozdíl od definice následující.

Podle Hartla a Hartlové (2010, s. 670) je výchova: „Záměrné, více či méně systematické rozvíjení citových a rozumových schopností člověka, utváření jeho postojů, způsobů chování, v souladu s cíli dané skupiny a kultury“. Tato definice se mi jeví jako nejvíce význačná a popisuje výchovu v užším slova smyslu.

Výchovu však můžeme popsat i z pohledu jiného, například podle Blížkovského (1997, s. 23-32) zní definice následovně: „Výchova je optimalizací člověka a jeho světa, je záměrným zdokonalováním uceleného, uvědomělého, aktivního a tvůrčího vztahu člověka (lidí) k světu, tj. k přírodě, společnosti i k sobě samému. Výchova je cílevědomé rozvíjení

osobnosti, jejích vztahů k světu vnějšími i vnitřními faktory jejího utváření a sebeutváření“. Mezi vnější faktory patří vliv životního prostředí a výchovné působení. Mezi faktory vnitřní řadíme neuvědomělé sebeutváření životními zkušenostmi, vrozenými vlastnostmi a sebevýchovou a uvědomělé sebeformování.

Otázkou tak zůstává, proč by právě jedinci s homosexuální orientací nemohli naplnit výše uvedené definice výchovy.

5.2 Definice adopce

Vodák (1968, s. 11) definuje adopci jako: „Citový svazek, v němž je dítě přijato do rodiny, a stává se její nedílnou součástí. Po stránce právní představuje osvojení trvalý závazek materiální s povinností soustavné výchovné péče až do doby, kdy dítě před zákonem dospěje“.

Osobně si myslím, že citový svazek mohou poskytnout a utvořit i jedinci s homosexuální orientací, neboť se také jedná o osoby citově založené.

Podle Hartla a Hartlové (2010, s. 379) znamená adopce, neboli osvojení, přijetí nevlastního dítěte adoptivními rodiči za své vlastní. Před adoptí je zvažováno, zda adoptivní rodič splňuje požadavky pro kvalitní vykonávání rodičovské role. Osobnost osvojitele je zkoumána psychology, sociálními pracovníky, ale konečné rozhodnutí je na soudu. I proto je celý proces zdlouhavý.

Adopce nahrazuje dítěti chybějící stabilní rodinné prostředí. Adoptivní rodiče by dítěti měli poskytovat kvalitní výchovu, péči a lásku. Manželé či jednotlivci při adoptii přejímají povinnosti a práva k dítěti, jako by byli jeho vlastní rodiče. (Bubleová, 2002, s. 13) Dle mého názoru kritéria této definice splňují i homosexuální páry, nevidím důvod, proč by dítěti neposkytly kvalitní výchovu, péči a lásku.

„Právní vymezení, adopce nacházíme v Zákonu č. 94/1963 Sb.; o rodině, ve znění pozdějších předpisů“. Zákonem jsou určeny dva typy osvojení. Jedná se o adopci zrušitelnou a o adopci nezrušitelnou. Adopce je vnímána jako nejdokonalejší možnost náhradní rodinné péče. Důvodem osvojení jsou údaje, že přibližně 13 % manželství nemohou mít vlastní potomky. Jejich nároky při výběru adoptivního dítěte bývají většinou vyšší, ty však nemohou být vždy splněny, proto od podání žádosti do převzetí dítěte do

péče uplyne mnoho let. V letech 1999 bylo adoptováno v České republice okolo 600 dětí. (Bubleová a Kovařík, 1999, s. 33)

5.2.1 Individuální a společná adopce

V této části nastíním stávající situaci v České republice, která se týká adopce jednotlivci, čili adopcí individuální a adopcí dětí páry, tudíž adopcí společnou.

Adoptovat dítě může manželský pár, manžel nebo manželka rodiče dítěte i jednotlivec. Ovšem při současném nedostatku dětí, které jsou k adopci „vhodné“ mají jedinci velmi malou naději, že by jim bylo dítě do adopce svěřeno. Mezi „vhodné“ děti k adopci řadíme děti, s méně problémovým psychosociálním a zdravotním vývojem, u kterých byl vyřešen právní vztah s rodinou biologickou. (Bubleová, 2002, s. 15-18) Největším problémem, dle mého mínění, zůstává skutečnost, že o „vhodné děti“ je velký zájem, na rozdíl od dětí „nevhodných“.

Individuálně adoptovat dítě v České republice může každý člověk, který dosáhl plnoletosti a je svéprávný. Osvojit si dítě však nemohou osoby, které uzavřeli registrované partnerství. Podle Zákona o rodině č. 94/1963 Sb. § 66 odstavci 1 je uvedeno, že společná adopce je možná pouze pro manželské páry. V Zákoně o registrovaném partnerství č. 115/2006 Sb. §13 odstavci 2 je uvedeno, že registrované partnerství zabraňuje partnerovi či oběma partnerům adoptovat dítě. (*Stejná rodina*, 2007-2010) Což považuji za nelogické a diskriminující, neboť Zákon o rodině č. 94/1963 ukládá právo každé ženě či muži osvojit si dítě, a to bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Jiným případem je však vstup do registrovaného partnerství, protože podle Zákona o rodině č. 94/1963 si takto registrovaní jedinci nemohou osvojit dítě nejen jako pár, ale ani jako jednotlivci. Jedná se o jasnou diskriminaci, protože je jedincům s homosexuální orientací upřeno právo, které jim bylo před vstupem do registrovaného partnerství přiznáno. Pokud se jedná o adopci společnou, je nutno podotknout, že v České republice na ni mají výhradní právo jen manželé. Osvojit si dítě může homosexuální pár například v Holandsku, Španělsku, Švédsku, Belgii, Velké Británii či v některých státech USA. (Beňová et al., 2007, s. 32-33)

„Dá se říci, že chtějí-li si gayové nebo lesby adoptovat dítě, tlačí je současná česká právní úprava spíše k tomu, aby žili v neformalizovaných svazcích“ (Beňová et al., 2007, s. 33).

5.2.2 Počet dětí v ústavní péči

V této části se zaměřím převážně na děti do tří let, které vyrůstají v kojeneckých ústavech a dětských domovech určených pro tuto věkovou hranici. Domnívám se, že je důležité zmínit především statistiku dětí do 3. let, protože o tyto děti je při adopci největší „poptávka“.

V České republice bylo v roce 2010 v porovnání s Evropskou unií nejvíce dětí, které byly umístěny do ústavních zařízení. Pokud porovnáme celkový počet dětí umístěných do institucionální péče v celé Evropské unii, jedná se zhruba o 140 000 dětí, Česká republika nese podíl celých 10 %, tj. přibližně 14 000 dětí. Tento údaj považuji za vysoký v porovnání s tím kolik má naše republika obyvatel a v porovnání s ostatními státy Evropské unie. Během roku 2010 bylo v kojeneckých ústavech a v dětských domovech pro děti do tří let 2077 dětí, tato četnost je nejvyšší od roku 1998. V průběhu roku 2010 opustilo kojenecké ústavy a dětské domovy pro děti do tří let 2085 dětí. 54 % se vrátilo do biologické rodiny, 23 % bylo adoptováno a 9 % bylo přesunuto do jiné formy náhradní rodinné péče. Zbytek to znamená 277 dětí (13 %) bylo přesunuto do dětských domovů pro starší děti či do ústavu sociální péče. Alarmující je i údaj z konce roku 2010, kde bylo zjištěno, že v kojeneckých ústavech a dětských domovech pro děti do tří let je 1513 dětí, nutno zdůraznit že tento počet převyšuje minulý rok o 122 dětí. (*Čí je dítě?*, 2011)

Jak uvádí Bubleová a Kovařík (1999, s. 31) v České republice žilo v roce 1999 kolem 1 % dětí, které neměly možnost žít ve své vlastní biologické rodině. Sirotky byly jen 2 % z této skupiny, zatímco zbylých 98 % o svou vlastní rodinu nepřišlo, ta se ale o ně z různých příčin nemohla, nechtěla nebo neuměla postarat.

V dětských domovech v České republice je mnoho dětí, ale je důležité si uvědomit, že pouze malé množství z nich je pro adopci „vhodných“, jedná se především o děti bez problémových psychosociálních a zdravotních obtíží, u kterých byl vyřešen právní vztah s biologickou rodinou. (Bubleová, 2002, s. 12).

Otázku, zda je lepší, aby dítě vyrůstalo v homosexuální rodině, nebo jestli je pro něj lepší péče institucionální, rozeberu níže v podkapitole, která se bude týkat argumentů pro a proti legalizaci adopcí homosexuálními páry.

5.3 Výchova a adopce dětí homosexuálními páry

Otázka výchovy a adopce dětí homosexuálními páry vyvolává četné diskuse. Mnoho lidí vznáší názory, proč by také homosexuálové museli mít děti? Na tuto otázku odpovídá Vodák (1968, s. 9) podle něj je pro některé jedince životní prioritou mít děti, pokud se jim to nepodaří, znamená to pro ně žít život s pocitem deficitu něčeho, co je dělá šťastné a co je naplňuje.

I když se naše společnost zdá být více tolerantní k homosexuálním jedincům, jejich tolerantní postoj ustoupí do pozadí, když se diskutuje na téma rodičovství homosexuálních párů. Abychom lépe porozuměli fungování rodin u stejnopohlavních párů, je prioritní se nejprve zaměřit na jejich vývoj. Většinou těchto rodin předcházelo manželství v heterosexuálním svazku, ve kterém byly počaty děti. Poté se většina z nich rozvedla. Nejedná se však o jednoduchou záležitost, neboť pokud by sexuální orientace matky či otce vyšla napovrch během rozvodového řízení, byla by situace komplikovanější a dítě by nemuselo být dotyčným svěřeno do péče. To je také důvodem, proč skrývají svoji homosexuální orientaci, i přesto že je adopce jednotlivci v České republice legální. U otců s homosexuální orientací je vše ještě složitější, protože je odmítá nejen společnost heterosexuální, ale i samotní jedinci s homosexuální orientací. (Sobotková, 2007, s. 189-197)

Jak uvádí Štěpánková (2009) homosexuální orientace v podobě formálního či neformálního soužití matky nebo otce dítěte s partnerem stejného pohlaví by neměla stát v cestě při svěřování dítěte do výchovy. Soužití homosexuálně orientovaných partnerů by také nemělo zamezovat kontaktům dítěte s tímto rodičem. Evropská úmluva o lidských právech a základních svobodách toto právo garantuje. Zákon o registrovaném partnerství č. 115/2006 Sb. stanovuje, že registrované partnerství nezamezuje vykonávat rodičovské povinnosti a není překážkou svěření dítěte do výchovy jeho vlastnímu biologickému rodiči. Partner či partnerka mají povinnost podílet se na výchově, pokud sdílí společnou domácnost.

„Pokud jde o rodičovství a výchovu dětí, jsou gayové a lesby postaveni na úroveň heterosexuálům, jen jde-li o právní vztahy k jejich biologickým dětem“ (Štěpánková, 2009).

Lesbické ženy na rozdíl od homosexuálně orientovaných mužů vykazují zpravidla větší touhu vychovávat děti. Pokud žena v našich podmínkách nepřízná svou sexuální orientaci, má mnohem větší naději na to, že jí bude přiděleno dítě k adopci, většinou však musí počítat s přidělením obtížně umístitelných dětí. (Procházka, 2010, s. 116-118) To znamená děti staršího věku, děti různých etnik či děti se zdravotními potížemi.

Podle Škapikové (2008) počet českých zájemců o adopci dítěte stále stoupá. Do evidencí se však dostává stále menší počet dětí. Převážně těch, kteří mají do jednoho roku. Domnívám se, že autorka myslela ty děti, o které je „zájem“ ze strany žadatelů.

Podle Janošové (2000, s. 64) se četnost homosexuálních párů, které by chtěly vychovávat či adoptovat dítě, pohybuje kolem 30 % až 50 %. Mezi zásadní důvody negativního postoje odpůrců patří obava o ideální duševní vývoj dítěte. Je zajímavé, že nesouhlasný postoj k alternativě či eventualitě adopce dítěte stejnopohlavním párem je v opozici se zájmy dítěte. V dnešní době je poptávka manželských párů po osvojitelných dětech mnohem větší než počet dětí k adopci. Situace je ovšem jiná u dětí s určitým hendikepem či vadou, například v oblasti tělesného či mentálního postižení, či rasového původu dítěte, u takových dětí je zájem ze strany manželských párů menší.

Hromada uvedl, že pokud stojíme o to, aby byly dětem v ústavní péči poskytnuty dobré podmínky, to znamená, aby ústavní péči opustily co nejdříve, měli bychom dát homosexuálním párům šanci. Hromada předpokládá, že homosexuální páry projeví zájem o děti, o které heterosexuální páry nestojí. (Bartoš, 2008 cit. podle Hromada, 2008)

Na druhou stranu předpokládám, že homosexuální páry by také projevovaly zájem spíše o děti mladé, zdravé a o děti se stejným rasovým původem.

Nicméně na základě výzkumného šetření, které bylo provedeno v květnu 2011, se zvýšil počet souhlasů občanů pro schválení adopce dětí stejnopohlavním párem, a to z 29 % na 33 % kladných hlasů. (CVVM, 2011).

5.3.1 Biologické rodičovství a homosexuální páry

Je nutno si uvědomit, že osvojení není jedinou variantou, díky níž mohou homosexuálně orientovaní jedinci ukojit své přání mít dítě (Beňová et al., 2007, s. 32).

Podle Janošové (2000, s. 69) mají samozřejmě ženy s homosexuální orientací mnohem větší šanci vychovat vlastní dítě. V některých případech vyhledávají homosexuální pár

opačného pohlaví se stejným přáním mít dítě, a na výchově se podílejí čtyři lidé. Je na místě si uvědomit, že tito lidé jsou v nadměrné většině citově vyzrálí pro to stát se rodičem, a dokáží dítě zabezpečit i po stránce finanční, což je pro dítě mnohem lepší start života než mnohá neplánovaná mladá manželství.

Musíme si uvědomit, že existuje několik reálných situací, kdy lesby a gayové již své děti vychovávají. Prvním případem je fakt, že mnoho homosexuálně orientovaných jedinců své děti vychovala spolu s heterosexuálně orientovaným partnerem. Dalším případem jsou jednotlivci či páry, které chtějí mít děti, bez toho aby se staly součástí dysfunkčních jednopohlavních párů. Jedná se především o lesbické ženy, které se mohou nechat oplodnit v rámci heterosexuálního pohlavního styku či pomocí umělého oplodnění, ovšem za hranicemi České republiky. Protože umělé oplodnění na území České republiky je povoleno pouze manželským párům. (Beňová et al., 2007, s. 30)

Jak uvádí Uzel (2007, s. 28) nejedná se pouze o děti z minulých heterosexuálních svazků. Jedná se hlavně o možnost asistované reprodukce, umělého oplodnění a také eventuality osvojení dítěte.

Nedbálková (2002) uvádí, že ženy nejčastěji zvažují možnost asistované reprodukce, nebo pohlavního styk se známým mužem.

Podle Procházky (2010, s. 117) je za nepříliš častý způsob považováno surogátní mateřství, kdy je dítě přivedeno na svět náhradní matkou, která se ho poté vzdá a poskytne ho homosexuálnímu páru či jedinci. V tomto případě se však nejedná o dítě vlastní.

Za značně omezující a diskriminující považují nemožnost osvojení biologického dítěte svého registrovaného partnera. Jeho partner nemá na dítě v podstatě žádné právo, i když ho vychovává a má s ním emocionální a sociální vztah (Jiříčka, 2011).

Právo osvojit si dítě svého partnera či partnerky v homosexuálním svazku v České republice není, i přesto, že by tato právní úprava zajistila větší stabilitu těchto svazků. I tak se partner či partnerka reálně výchovy účastní, tato povinnost je stanovena zákonem, navzdory tomu není umožněna právní úprava vztahu k biologickému dítěti svého partnera či partnerky po právní stránce. Je nutno podotknout že je takto činěno v rozporu s nejlepšími zájmy dítěte. Jde například o případy, kdy dojde k ukončení partnerství, buďto smrtí biologického rodiče či rozchodem. V případě úmrtí biologického rodiče je dítě odňato ze svého přirozeného prostředí a je mu odeprána výchova ze strany pozůstalého partnera.

Většinou dítě končí v ústavní péči, nebo je svěřeno osobě z biologické rodiny rodiče, který umřel. Dítě je dále vystaveno možnosti, že mu bude bráněno se stýkat s pozůstalým partnerem zemřelého, a to i přes jejich silný a mnohdy dlouhotrvající citový vztah. (Beňová et al., 2007, s. 33-34)

5.4 Argumenty pro a proti legalizaci adopcí homosexuálními páry

V této podkapitole popíši nejčastější argumenty, které se vztahují k názorům na eventualitu schválení adopcí dětí homosexuálními páry.

Naprosto souhlasím se Štěpánkovou (2009), která konstatuje, že pokud veřejnost diskutuje o stejnopohlavním rodičovství, neměla by zapomínat na samotné děti a na jejich práva. Neboť jakékoli jednání k dětem musí být uskutečňováno v jejich nejlepším zájmu, to je zakotveno v Úmluvě o právech dítěte.

Pro mě osobně nejzásadnějším argumentem k legalizaci adopce jsou výsledky několika světových výzkumných studií, kterými bylo pozorováno chování dětí, které byly vychovávány stejnopohlavními páry, či jednotlivci s homosexuální orientací. Na základě těchto studií nebylo potvrzeno, že by děti vychovávané homosexuálními jedinci trpěly obtížemi v utváření pohlavní a sexuální identity či jejich duševního vývoje. Co se týče studií, ve kterých bylo zjišťováno, zda je lepší pro dítě výchova jedním rodičem, ať už s heterosexuální či homosexuální orientací, nebo zda je pro dítě více prospěšná výchova dvěma rodiči, jedno zda se jedná o heterosexuální či homosexuální pár, bylo zjištěno, že děti vychovávané dvojicí rodičů prospívají v některých oblastech lépe v nezávislosti na odlišném pohlaví. (Beňová et al., 2007, s. 31) Nesmíme však zapomínat na to, že se jedná o zahraniční výzkum, který nemusí korespondovat s podmínkami České republiky.

V České republice byly také provedeny výzkumy, na jejichž základě bylo vypořazováno, že se české děti vychovávané v lesbických rodinách projevovaly v určitých oblastech méně stereotypně než děti s heterosexuálních rodin. U chlapců byl patrný větší projev citové otevřenosti a preference méně agresivních chlapeckých her. U dívek byla vypořazována nižší obliba ženského oblečení a také volba méně typických profesí. (Janošová, 2008, s. 192)

Podle dosavadních zjištění je výchova dítěte v harmonické homosexuální rodině více prospěšná než výchova ženou, která žije dlouhodobě bez partnera a o dítě se stará sama.

Homosexuální rodina se také jeví pro dítě prospěšnější, například v porovnání s institucionální výchovou. Jediným problémem může být přijetí takového dítěte v kolektivu, to je však problematika sexuální výchovy společnosti a také otázka času, aby bylo dítě bráno normálně. (Uzel, 2007, s. 28)

Odpůrci také argumentují tím, že se dítě stane středem negativních narážek nejen ve škole, ale i v jejich blízkém okolí. Je však na místě se zamyslet nad tím, zda je správné eliminovat práva kvůli absenci dostatečného množství informací a kvůli netoleranci majoritní společnosti. (Štěpánková, 2009) S čímž plně souhlasím.

Podle Trampotové (2011) však výzkumy nepotvrdili skutečnost, že by děti, které jsou vychovávány v homosexuálním páru, byly častěji šikanovány svými vrstevníky. Nepotvrdilo se ani, že by byly tyto děti méně oblíbené než jejich spolužáci a kamarádi.

„Je tohle opravdu problém homosexuálů, anebo je to problém náš, že neumíme vychovat své děti k toleranci? Kde jinde než doma by se to měly naučit?“ (Trampotová, 2011). I když slova cituji, mám pocit, že se s nimi naprosto ztotožňuji a nejraději bych je označila za své.

Pokud se bavíme o šikaně, ještě před několika desítkami lety nebylo zcela normální, aby dítě pocházelo z neúplné rodiny, v dnešní době je to bráno jako normální rodinná situace. Stejně tomu tak bude i s adopcí dětí homosexuálními páry, protože společnost se vyvíjí a přizpůsobuje. (Golgo, 2011)

Dalším úskalím podle Janošové (2008, s. 195) může být stereotypní výklad a myšlení pedagogů. Někteří si stále neuvědomují, že by někteří studenti mohli vyrůstat v homosexuální rodině. Rodinu prezentují jen jako „tradiční“. Dítě pak může začít svoji rodinu brát jako zvláštní, atypickou či dokonce nerovnocennou. Důležité je tudíž těmto situacím předcházet. Osobně můžu potvrdit, že jsem se nesečkala s prezentací jiné struktury rodiny než je otec-matka-dítě, a to až do studia na vysoké škole.

Jak uvádí Trampotová (2011), veřejnost si stále myslí, že pokud dítě vychovávají homosexuálně orientovaní jedinci, pak vychovávané dítě bude mít stejnou orientaci. Výsledky empirických výzkumů se však s těmito stereotypními názory rozcházejí. Pravděpodobnost, že tyto děti budou mít stejnou sexuální orientaci jako jejich biologičtí rodiče či adoptivní rodiče, je stejná jako u rodin heterosexuálních.

Ztotožňuji se s názorem autorky: „I kdyby tyto děti byly častěji homosexuální, tak co? Je snad homosexualita podřadnější formou bytí? Je to snad nějaká úchylka?“ (Trampotová, 2011).

Mezi další názory, které oponují schválení adopcí dětí homosexuálními páry, patří stereotypní myšlení a předsudky o tradiční rodině, jejíž strukturu tvoří matka, otec a děti. Stále velká část společnosti se domnívá, že dítě bude postrádat tradiční ženské či mužské rodinné vzory. Přitom nepřipouští možnost, že dítě může nalézt tyto vzory i mimo rodinu, například u svých příbuzných či rodinných přátel. (Štěpánková, 2009)

Janošová (2000, s. 67) má stejný názor a uvádí, že rodiče nejsou považováni za jediné identifikační vzory dítěte při utváření jeho rodové role. Děti se totiž neidentifikují jen s rodiči, ale také s osobami v okolí, jako jsou sourozenci, kamarádi, dokonce i s televizními či s oblíbenými postavami z knih.

Vztahy vně rodiny a kvalitu těchto vztahů můžeme považovat za mnohem důležitější pro vývoj dětí, než je samotná struktura rodiny, která je rozvržena na základě pohlaví jednotlivých členů. Pokud rodina poskytuje dítěti kvalitní výchovu a vytváří pro dítě emočně stabilní zázemí, může dítě získat zkušenosti i mimo rodinu, tak jako děti vychovávané jedním rodičem. (Janošová, 2008, s. 192)

Teoretické východisko mít nutně oba vzory, jak mužský, tak ženský, je rozporuplná, neboť musíme kalkulovat s tím, že vzor může být špatný, tudíž pro dítě nepřínosný. (Golgo, 2011)

Matějček (2000, s. 91-92) zase zastává názor, že děti přirozeným způsobem přejímají modely chování těch lidí, kteří jsou s nimi v nejbližším kontaktu. Je důležité, jak se tyto lidé chovají „mužsky“ a „žensky“. Dítě také přijímá modely sexuálního chování.

Brzek (1992e, s. 50) například nesouhlasí s návrhem adopce pro homosexuální páry, protože podle něj stejnopohlavní páry nemohou dítěti umožnit správný psychický a psychosexuální vývoj, ten jim může poskytnout pouze heterosexuální rodičovský pár. Dokonce uvádí, že ani manželská dvojice, kde se nachází jeden homosexuální partner, nemůže nahradit plnohodnotný rodičovský pár, protože nevytváří pro dítě vhodné rodinné prostředí, které je tvořeno pravou erotickou láskou.

S touto myšlenkou nesouhlasí Janošová (2000, s. 66), která uvádí, že tento argument není opodstatněný, upozorňuje také nato, že tvrzení Brzka je z roku 1992. A já s autorkou souhlasím.

Není prokázána výjimečná odlišnost mezi vývojem dětí, které vyrůstají s heterosexuální či homosexuální rodinou. Jak naznačují výzkumy, nezáleží na složení rodiny, nezáleží na tom, zda je tvořena matkou a otcem, pouze otcem, jen matkou či homosexuálním párem. Záleží především na atmosféře, která rodinu obklopuje a na interakcích mezi jejími členy. Homosexuální rodiny jsou ve svém fungování similární s rodinami heterosexuálními. (Trampotová, 2011)

Tuto skutečnost dokazují i téměř třicetileté výzkumy v USA, heterosexuální páry vychovávají 4-6 % homosexuálně orientovaných jedinců, kdežto stejnopohlavní páry odchovávají pouze 1,6 % homosexuálně zaměřených osob. (Golgo, 2011)

V České republice je vysoký počet dětí v ústavní péči. Proč nás, ale stále více zneklidňuje otázka schválení adopcí homosexuálních rodin, než samotný osud dětí v institucionální péči. Zajímavý je i finanční pohled na tuto problematiku, neboť z ekonomického hlediska je rodinná péče méně nákladná než péče v ústavech. (Beňová et al., 2007, s. 31)

Jedním ze zásadních argumentů proti uzákonění adopcí jsou výsledky výzkumu J. Stacey, kde bylo odhaleno, že děti z lesbických rodin prožívají v průběhu dospívání bilancování nad svou sexuální orientací. Děti se nepovažovaly automaticky za heterosexuálně orientované, ale připouštěly i možnost, že mohou být homosexuálně orientované, jako jejich rodiče. (Nedbálková, 2002)

Podobnou studii homoparentality lesbických žen již dříve provedl Richard Green, a to roku 1986. Pozorovali a porovnávali 50 homosexuálně zaměřených matek s jejich 56 dětmi se 40 heterosexuálními matkami, které byly dlouhodobě bez partnera. Byl zkoumán především vývoj sexuální identity a sociálních vztahů dětí. Žádné podstatné rozdíly nebyly zjištěny. Za negativní rys je však pokládán pozitivní postoj k homosexuálům, neboť děti byly otevřenější k eventualitě homosexuálního života, i přesto že byly heterosexuálové. (Procházka, 2010, s. 117) Otázkou zůstává, jestli otevřenost a schopnost tolerovat a přijímat lidskou odlišnost máme považovat za negativní rys osobnosti.

Argumentem proti schválení adopcí může být i skutečnost, že lze zpochybnit reliabilitu provedených výzkumů, většinou byly totiž provedeny na méně početných vzorcích

respondentů, výsledky tudíž dle některých mínění nelze generalizovat. Většinou se jedná o výzkumy zahraniční, které nemůžeme vždy aplikovat na podmínky České republiky. Problémem je i nestabilita homosexuálních svazků, a to zvláště u gayů, podle studie *The Male Couple* z počtu 156 stejnopohlavních párů si bylo pouze sedm párů věrných. (Vlčková, 2007, s. 11)

Tomuto argumentu oponuje názor, který se zamýšlí nad modelem tradiční rodiny. A řeší, zda je stále většinovým trendem, vzhledem k rozvodovosti, která v roce 2008 podle údajů Českého statistického úřadu představovala 49,6 %, což je téměř polovina manželství. (ČSÚ, 2012)

Co se týče sexuální deviace ze strany rodiče s homosexuální orientací, dají se tvrzení považovat spíše za netolerantní postoje veřejnosti, než o pravdivou realitu. Výzkumy žádná patologie nebyla potvrzena. (Nedbálková, 2002)

Podle studií J. Staceyové a T. J. Biblarze, provedených v roce 2001 mají lesbické páry větší úsilí o to, aby byl dětem předkládán i mužský vzor, mají větší úsilí než rozvedené matky z heterosexuálních rodin. Podle výzkumů chování jejich dětí, bylo zjištěno, že děti jsou více tolerantní, projevuje se u nich větší empatie, jsou obratnější v komunikaci, projevují méně konfliktní chování, mají také zvýšenou psychickou odolnost a učitelé ve školách je popisují jako bezproblémové. Z výzkumu vyplynulo, že vývoj dítěte je více ovlivněn charakterem vztahů uvnitř rodiny než jejím strukturálním složením. (Vlčková, 2007, s. 13)

Charlotte Patterson (2006, s. 243) také poukazuje na to, že sexuální orientace rodičů dítěte je podřadná oproti hodnotám rodinných vztahů. Jako mnohem podstatnější vnímá každodenní interakce. Pokud existuje určitá souvztažnost mezi sexuální orientací a výchovným působením na dítě, tak se jedná o zanedbatelné odlišnosti u dětí.

Jak uvádí Talandová (1997) žádná spolehlivá a důvěryhodná studie, která by se zabývala dopadem sexuální orientace rodičů na psychosexuální a duševní vývoj dítěte, zatím vypracována nebyla. Nicméně zahraniční studie jsou k dispozici v dostatečném množství. Tyto odborné práce byly většinou zpracovány jako odezva na soudní rozepře při svěřování dítěte do péče jednomu z rodičů při rozvodovém řízení, většinou se jednalo o zvažování negativního vlivu na zdravý rozvoj dítěte, jako například v emocionální oblasti, psychosexuálního vývoje, nebo izolace od vrstevníků.

Podle oficiálního kolegia psychologů, které proběhlo v Madridu v roce 2005, není možné na základě současných studií tvrdit, že děti, které jsou vychovávány homosexuálními rodiči, strádají v psychologickém vývoji. (Štěpánková, 2009)

Výzkumy výchovy dětí gay páry jsou výjimečné. Nebylo však dokázáno zásadních rozdílů ve vývoji dětí. Naopak výhodou je vyšší ekonomický status rodin. Zahraniční studie poukazují na skutečnost, že gay páry kladou větší důraz na disciplínu dětí, na jejich kognitivní rozvoj a více se zajímají o jejich volnočasové aktivity. (Janošová, 2008, s. 193) Je nutno si uvědomit, že se jedná o výzkumy provedené v zahraničí, nelze tedy konstatovat, že výsledky můžeme jednoznačně aplikovat na podmínky České republiky.

Závěrem lze konstatovat, že výsledky současných výzkumů zatím žádné obavy, v souvislosti s výchovou dětí stejnopohlavními páry, nepotvrdily. (Nedbálková, 2002) Proč tedy adopci neschválit?

5.5 Svět a adopce dětí homosexuálními páry

V této podkapitole nastíním situaci adopce dětí stejnopohlavními páry ve světě.

Jen v USA se odhaduje počet dětí žijících s homosexuálními rodiči na 12-15 milionů. (Sobotková, 2007, s. 189)

Tam, kde byla adopce povolena, musíme rozlišit, zda si pár může adoptovat „cizí“ dítě z ústavu, nebo má možnost adoptovat biologického potomka jednoho z partnerů. Mezi státy povolující adopce i těch dětí, které nejsou biologickým potomkem jednoho z partnerů, patří například Belgie, Island, Nizozemí, Švédsko, Španělsko, Velká Británie. Mezi státy, které umožňují adoptovat pouze biologického potomka jednoho z partnerů, patří zatím Argentina, Austrálie, Dánsko, Jihoafrická republika, Kanada, Německo či Norsko. (Vlčková, 2007, s. 5).

Postavení homosexuálně orientovaných jedinců je v evropských státech na nejlepší úrovni (viz příloha P II). Naopak africké země nejsou tolerantní téměř vůbec, kromě Jihoafrické republiky. Například v Jemenu a Saudské Arábii je homosexualita trestána smrtí, ve Spojených arabských emirátech je homosexuální chování postihováno až čtrnácti lety vězení. Co se týče Spojených států amerických, zde platí vlastní zákony pro každý ze států unie. Například v Alabamě či na Floridě je zákon proti sodomii, včetně análního styku. Je zajímavé, že v Mexiku je zákaz diskriminace. Asijské státy, jako Afghánistán

homosexuální chování trestá shozením z výšky či pohřbením zaživa. V Indii je doživotní vězení. Malajsie homosexualitu trestá bičováním a dvaceti lety ve vězení. V Austrálii na Novém Zélandě jsou přiznána stejná práva homosexuálním párům jako párům heterosexuálním, podmínkou jsou čtyři roky společného soužití. (Harčáříková, 2006)

V této kapitole jsem se zaměřila na definování pojmů výchovy a adopce. V rámci této kapitoly jsem mimo jiné zmínila i statistické údaje o počtu dětí v kojeneckých a dětských domovech. Uvedla jsem také argumenty pro a proti schválení adopce homosexuálními páry. Kapitulu jsem zakončila podkapitolou, ve které jsem nastínila situaci ve světě. Z poznatků můžu závěrem shrnout, že se máme ještě od zahraničních států hodně co učit, i když je u nás situace znatelně lepší než v minulosti. Ovšem v porovnání s vyspělými, většinou evropskými státy, máme jako demokratický stát ještě hodně co dohánět.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 REALIZACE VÝZKUMU

V empirické části bakalářské práce jsem realizovala výzkum, který je orientovaný na zjištění názorů studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry. Výzkum byl prováděn pomocí dotazníkového šetření.

V praktické části jsem vycházela z odborné literatury, a to z knihy *Metody pedagogického výzkumu* od Miroslava Chrásky z roku 2007 a z publikace *Úvod do pedagogického výzkumu* od Petra Gavory z roku 2000.

6.1 Výzkumný problém

Mým výzkumným účelům nejvíce odpovídá výzkumný problém vztahového charakteru, též označovaný jako výzkumný problém relační. Podle Gavory (2000, s. 27) se při relačním výzkumu ptáme, zda existuje vztah mezi danými jevy. Dáváme do vztahu jevy nebo činitele.

Výzkumný problém jsem definovala následovně:

„Jaké jsou rozdíly v názorech studentů Univerzity Tomáše Bati na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry?“

6.2 Stanovení výzkumného cíle

V souladu s výzkumným problémem jsem stanovila cíl bakalářské práce.

Hlavním cílem kvantitativního výzkumu je zjistit názory a rozdíly v názorech u studentů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry.

Dílčím cílem je zjistit rozdíly v názorech na adopci a výchovu dětí homosexuálními páry v souvislosti s pohlavím, vírou, fakultou a ročníkem studia. Dalším dílčím cílem je zjistit, kdo tvoří rodinu z hlediska pohlaví respondentů. Druhým dílčím cílem je zjistit, zda existuje souvztažnost mezi udržováním přátelského kontaktu s homosexuálním jedincem a názorem na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry. Dalším dílčím cílem je zjistit vztah mezi názory na eventualitu schválení adopce dětí stejnopohlavními páry a postoji respondentů k vlastní adopci dítěte.

6.3 Stanovení výzkumných otázek

Výzkumné otázky vyhodnocuji v podkapitole 7.1 Vyhodnocení výzkumných otázek. Vzhledem ke stanoveným cílům jsem formulovala následující výzkumné otázky:

1VO: Kdo podle respondentů tvoří rodinu z hlediska pohledu mužů a žen?

2VO: Byl názor žen a mužů na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry ovlivněn stejným způsobem?

3VO: Jaké jsou hlavní důvody pro a proti možnosti schválení adopcí dětí homosexuálními páry v ČR u mužů a u žen?

4VO: Vnímají respondenti rozdíl mezi právem na výchovu a právem na adopci u lesbické ženy, lesbického páru, gay muže a gay páru?

5VO: Změnil se názor na homosexualitu během vysokoškolského studia u respondentů fakulty FHS a FAI?

6VO: Je podle respondentů logické, že homosexuál jednatlivec dítě adoptovat může na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru a chtěli by respondenti změnu stávající situace?

7VO: Mají respondenti, kteří by přistoupili na vlastní adopci dítěte, pozitivnější názor na možnost schválení adopcí dětí u homosexuálních párů?

6.4 Stanovení hypotéz

Hypotézy ověřuji v podkapitole 7.2 Vyhodnocení hypotéz výzkumu. Vzhledem ke stanoveným cílům jsem formulovala následující hypotézy:

Existují rozdíly v názorech na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí v závislosti na druhu fakulty?

1H₀ - Studenti fakulty FHS mají stejný názor na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí jako studenti fakulty FAI.

1H_A - Studenti fakulty FHS mají pozitivnější názor na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí než jako studenti fakulty FAI.

Existují rozdíly v názorech na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině v závislosti na pohlaví respondentů?

2H₀ - Ženy mají stejný názor na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině jako muži.

2H_A - Ženy mají odlišný názor na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině jako muži.

Existují rozdíly v názorech na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice v závislosti na vztahu k víře?

3H₀ - Věřící zaujímají stejný postoj k možnosti schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice jako ateisté.

3H₀ - Věřící zaujímají negativnější postoj k možnosti schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice než ateisté.

Existují rozdíly v názorech na to, v jaké míře mají homosexuální páry předpoklady k harmonické výchově dítěte, v závislosti na ročníku studia respondentů?

4H₀ - Studenti 3. ročníků se ve stejné míře jako studenti 1. ročníků domnívají, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte.

4H_A - Studenti 3. ročníků se více domnívají, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte než studenti 1. ročníků.

Existuje souvislost mezi názorem na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry a mezi udržováním přátelského kontaktu s jedincem s homosexuální orientací?

5H₀ - Respondenti, kteří udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací, mají stejný názor na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry jako respondenti, kteří přátelský kontakt s homosexuálním jedincem neudržují.

5H_A - Respondenti, kteří udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací, mají pozitivnější názor na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry než respondenti, kteří přátelský kontakt s homosexuálním jedincem neudržují.

6.5 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvoří záměrný výběr respondentů. Jak uvádí Chráska (2007, s. 22-23) v záměrném výběru nerozhoduje náhoda, ale úsudek výzkumníka. Usoudila jsem, že pro můj výzkum je tento výběr nejvhodnější, neboť cílem této práce je zjistit a porovnat názory studentů UTB ve Zlíně.

Výzkum byl realizován v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Kritéria výběru respondentů:

- Studenti FHS a FAI – bakalářské a prezenční studium
- Studenti 1. a 3. ročníků

Dotazovala jsem se studentů 1. a 3. ročníků bakalářského – prezenčního studia. Záměrně jsem vybrala studenty fakulty humanitních studií a dále studenty z fakulty aplikované informatiky. Zvolila jsem tyto fakulty, neboť jsem chtěla zjistit případné rozdíly v jejich názorech, s tím, že jsem předpokládala, že studenti fakulta humanitních studií budou více

naklonění výchově a adopci dětí homosexuálními páry, na rozdíl od studentů fakulty aplikované informatiky. Studenty 1. a 3. ročníků jsem záměrně vybrala, z důvodu srovnání, zda se jejich názory liší, například v souvislosti s nabytými zkušenostmi v průběhu studia.

Základní soubor: Studenti 1. a 3. ročníků UTB ve Zlíně (bakalářské studijní program - prezenční forma studia).

Výběrový soubor: Studenti 1. a 3. ročníků UTB ve Zlíně (bakalářské studijní program - prezenční forma studia), a to:

- Fakulty humanitních studií
- Fakulty aplikované informatiky

6.6 Druh a metody sběru dat

Pro naplnění cílů bakalářské práce, jsem zvolila kvantitativní výzkum. Bylo potřeba zmapovat názory, co nejširšího vzorku respondentů, proto jsem si vybrala kvantitativně orientovanou metodu, která to umožňuje. Dalším důvodem, proč jsem pro můj výzkum zvolila tuto metodu, je ten, že podle Gavory (2000, s. 31) je vhodnější, neboť zajišťuje nestrannost pohledu, protože si výzkumník drží odstup od zkoumaných jevů.

Výzkum jsem realizovala za pomoci dotazníkového šetření, které považuji za nejvhodnější a nejefektivnější pro získání dat vzhledem k mému tématu. Cílem bylo v poměrně krátkém časovém úseku získat, co největší objem dat, k tomuto účelu se technika dotazníkového šetření jeví jako jedna z nejschůdnějších. Gavora (2000, s. 99) spatřuje jeho klady zejména v nízké finanční náročnosti a především v zachování anonymity respondentů. Anonymita je pro respondenty impulzem k větší otevřenosti a upřímnosti při vyjadřování jejich názorů. Na druhou stranu, podle Chrásky (2007, s. 163-164), jsou za negativa dotazníkového šetření považovány nedostatky v oblasti objektivitu toho, jací respondenti skutečně jsou a jejich subjektivním vnímáním sebe samých.

Vytvořila jsem si vlastní dotazník (viz příloha P I), který se skládá z 22 položek. Jednotlivé položky jsou sestaveny jak z uzavřených otázek, tak z otevřených či polouzavřených otázek. Uzavřené otázky obsahují položky dichotomické, polytomické, škálové a stupnicové. Polouzavřené položky jsem zvolila, z toho důvodu, aby měli respondenti možnost vyjádřit konkrétněji svůj názor.

6.6.1 Předvýzkum

Před samotným výzkumem jsem v únoru realizovala předvýzkum. Podle Gavory (2000, s. 69) může být předvýzkum realizován pomocí dotazníku či interview. Já jsem si zvolila předvýzkum v podobě dotazníku, neboť jsem po samotné konstrukci dotazníku považovala za důležité ověřit jeho srozumitelnost.

Vypracovaný dotazník jsem předložila deseti respondentům, kteří splňovali kritéria výzkumného souboru. Posléze jsem několik otázek upravila či doplnila, aby byl dotazník srozumitelnější. Celkově jsem dotazník zkrátila, aby nebyl příliš dlouhý a zvolila jsem šesti stupňovou škálu namísto pětistupňové, neboť jsem se chtěla vyhnout středním hodnotám. Dotazník jsem také doplnila o prostor pro osobní připomínky, protože je považuji za zdroj nových poznatků a postřehů.

6.7 Zpracování dat

Osobně jsem rozdala 200 dotazníků, jejich návratnost byla 100 %. Dotazníky jsem rozdala na akademické půdě fakulty humanitních studií a fakultě aplikované informatiky. 100 % návratnost dotazníků je výsledkem osobního dohledu nad respondenty.

Zpracování dat dotazníku prošlo několika fázemi. Prvotně jsem použila čárkovací metodu a poté jsem data převedla do programu MS EXCEL, kde jsem sestavila tabulky četností, které obsahují absolutní četnosti dat a relativní četnosti dat v procentuálním vyjádření. Procenta v tabulkách jsem zaokrouhlila na jedno desetinné místo. Pokud se jednalo o otázku otevřeného typu, rozhodla jsem se vytvořit kategorie na základě četností jednotlivých odpovědí. Jednotlivé kategorie jsem tvořila pomocí slovníku synonym, ale v některých případech jsem byla odkázána na intuitivní cítění. Při vyhodnocování škálových a stupnicových položek jsem vycházela z aritmetického průměru. Položky dotazníků č. 11, 12, 14 a 18 se vztahují k hypotézám a včetně tabulky absolutní a relativní četnosti jsou vyhodnoceny i statistickou metodou pro analýzu nominálních dat, a to testem nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní kontingenční tabulku. Data jsem převedla do kontingenčních tabulek, ze kterých jsem vypočítala testové kritérium. A rozhodla jsem se o přijetí či odmítnutí hypotéz na hladině významnosti 0,01, kde je pravděpodobnost chyby 1 %.

Ke každé tabulce jsem přiřadila graf, s cílem větší přehlednosti údajů. Následně jsem je doplnila poznámkami, které z grafů a tabulek vyplývají, popřípadě jsem uvedla komentář, který upozorňoval na zajímavé a nečekané výsledky.

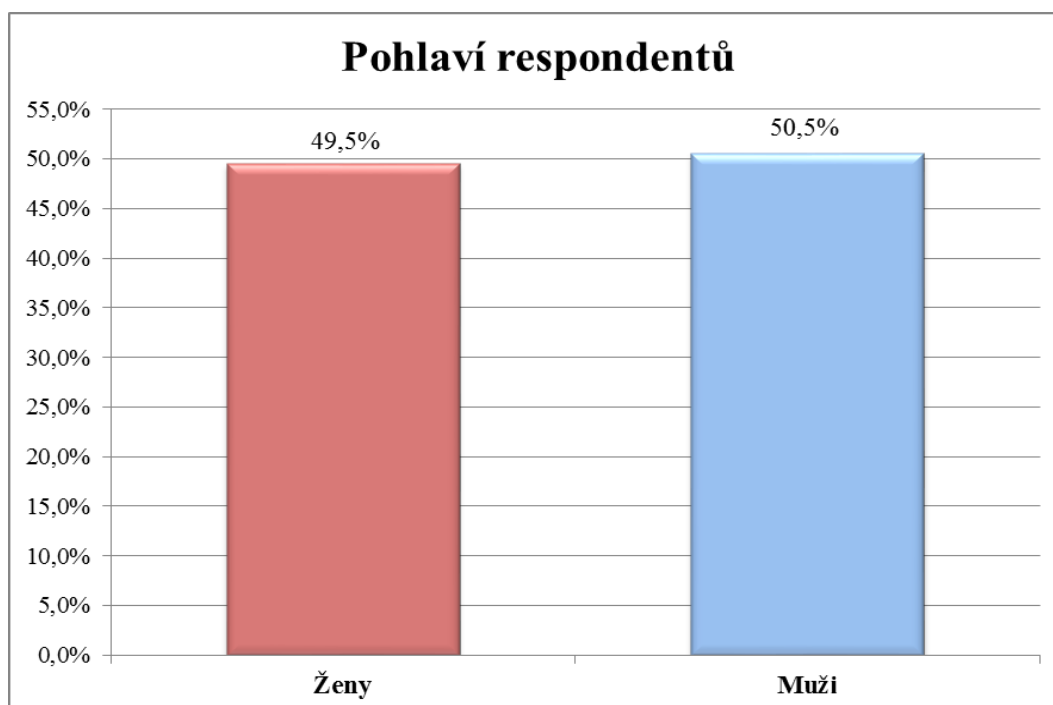
7 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V této kapitole předložím výsledky dotazníkového šetření. Pro vyhodnocení výsledků výzkumu, výpočet a konstrukci, jsem použila aplikaci MC EXCEL. Položky dotazníku jsou zvýrazněny tučným písmem. Jednotlivé odpovědi na tyto položky jsou zaznamenány do tabulek četností, které jsou opatřeny grafickým znázorněním. Ke každé položce následuje interpretace dat, popřípadě komentář. Položky dotazníků č. 11, 12, 14 a 18 jsou včetně tabulky absolutní a relativní četnosti vyhodnoceny i statistickou metodou pro analýzu nominálních dat, a to testem nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní kontingenční tabulku (viz kapitola 7.2 Vyhodnocení hypotéz).

Položka č. 1: Pohlaví

Ženy		Muži		Celkem
Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
99	49,5	101	50,5	200

Tabulka 1: Pohlaví

Graf 1: Pohlaví respondentů

Na výzkumu se podílelo celkem 200 respondentů, z toho 101 mužů, což je 50,5 % a 99 žen, což je 49,5 %.

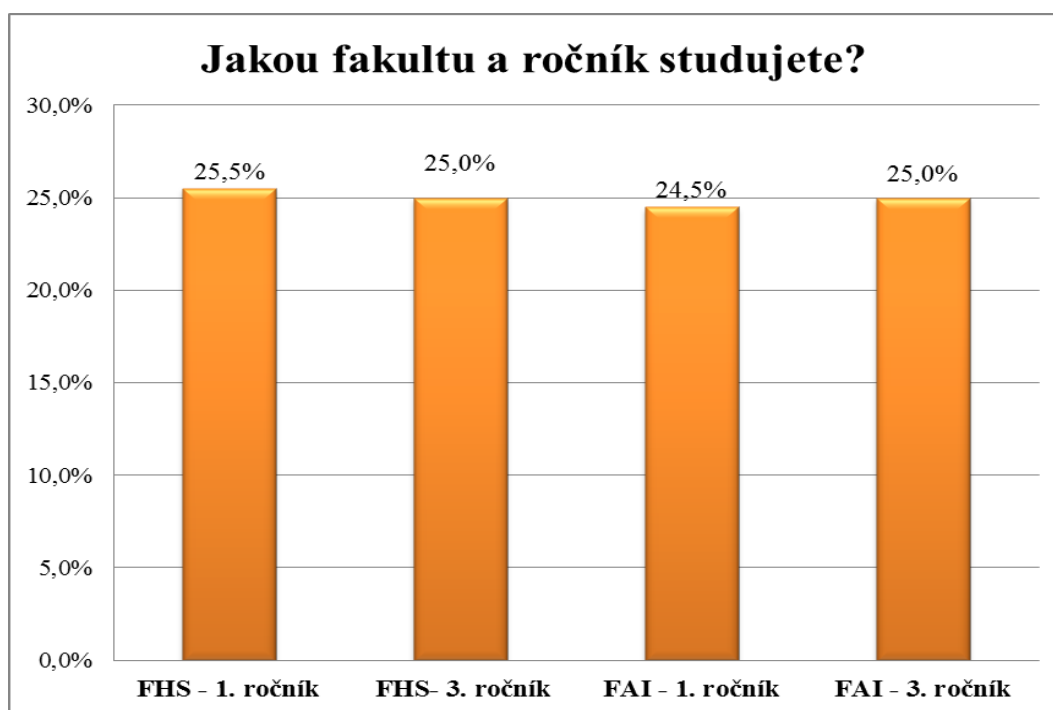
Komentář:

Zastoupení mužů a žen je téměř vyvážené, tato přibližná shoda zastoupení je způsobena záměrným výběrem souboru, protože fakulta humanitních studií je tvořena převážně studentkami, což vyvažuje zastoupení studentů na fakultě aplikované informatiky.

Položka č. 2 a 3: Jakou fakultu a ročník studujete?

FHS				FAI				Celkem
1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
51	25,5	50	25,0	49	24,5	50	25,0	200

Tabulka 2: Jakou fakultu a ročník studujete?

Graf 2: Jakou fakultu a ročník studujete?

Výzkumu se zúčastnilo 51 respondentů, kteří studují 1. ročník na FHS, což v relativní četnosti činí 25,5 %. Z 3. ročníku FHS se na výzkumu podílelo 50 respondentů, což je v procentuálním vyjádření 25 %. Četnost respondentů z 1. ročníků FAI činí 49, což je 49 %. Respondentů z FAI ze 3. ročníku se do výzkumu zapojilo 50, což je v relativní četnosti 25 %.

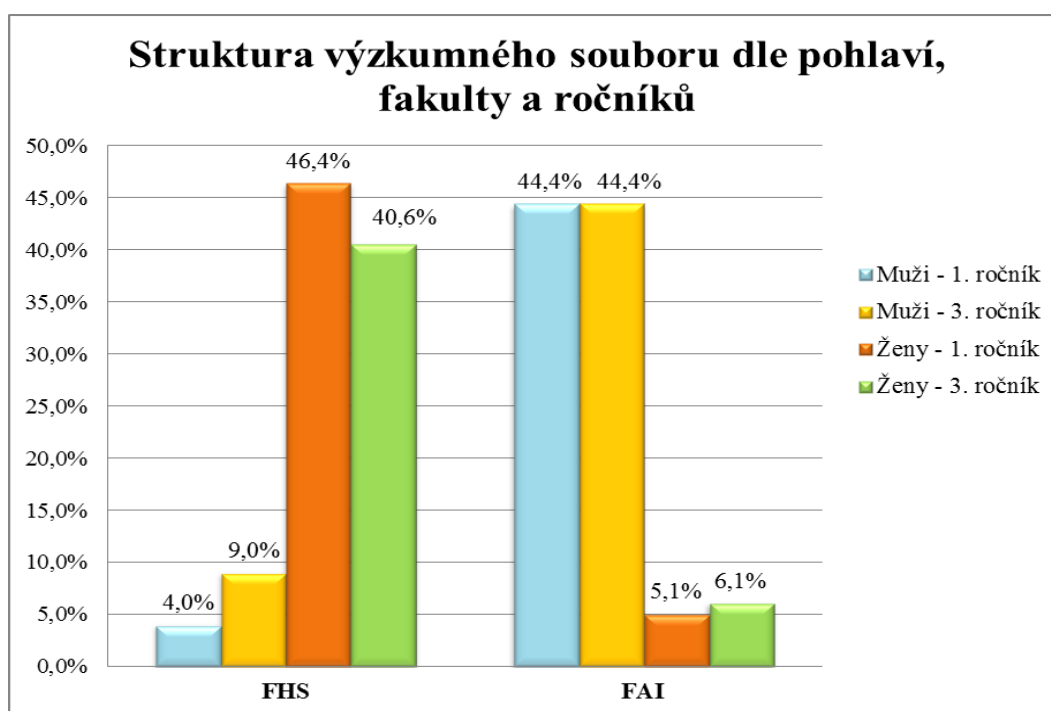
Komentář:

Téměř stejné zastoupení respondentů z obou fakult a z ročníků je způsobeno záměrným výběrem souboru, protože jsem chtěla dosáhnout vyváženosti dat při jejich zpracování, aby data nebyla zkreslená a výsledky se daly považovat za reliabilní.

Pro větší přehlednost a názornost uvedu i tabulku s grafem, která se vztahuje ke struktuře výzkumného souboru dle pohlaví, fakulty a ročníků.

FHS								FAI								Σ
Ženy				Muži				Ženy				Muži				
1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
47	46,4	41	40,6	4	4,0	9	9,0	5	5,1	6	6,1	44	44,4	44	44,4	200

Tabulka 3: Struktura výzkumného souboru dle pohlaví, fakulty a ročníků

Graf 3: Struktura výzkumného souboru dle pohlaví, fakulty a ročníků

Z grafu vyplývá, že respondenti z fakulty humanitních studií jsou převážně ženy, zatímco respondenti z fakulty aplikované informatiky jsou především muži. Z FHS tvoří největší zastoupení ženy z prvního ročníku, a to 47 respondentů, což je 46,4 %. Zatímco nejmenší podíl z FHS tvoří muži z 1. ročníku, a to pouze 4, což jsou 4 % z celkového počtu

dotazovaných. Co se týče fakulty aplikované informatiky, zde tvoří největší zastoupení muži z 1. a 3. ročníku současně, a to z každého ročníku 44 respondentů, což je 44 %. Nejméně respondentů z FAI je tvořeno ženami z 1. ročníků, jedná se o 5 dotazovaných, což je v procentuálním vyjádření 5,1 %.

Komentář:

Z nižším zastoupení mužů a žen v jednotlivých fakultách jsem počítala. I z tohoto důvodu jsem vybrala tyto fakulty, aby finální zastoupení bylo rovnoměrné a data nebyla zkreslená.

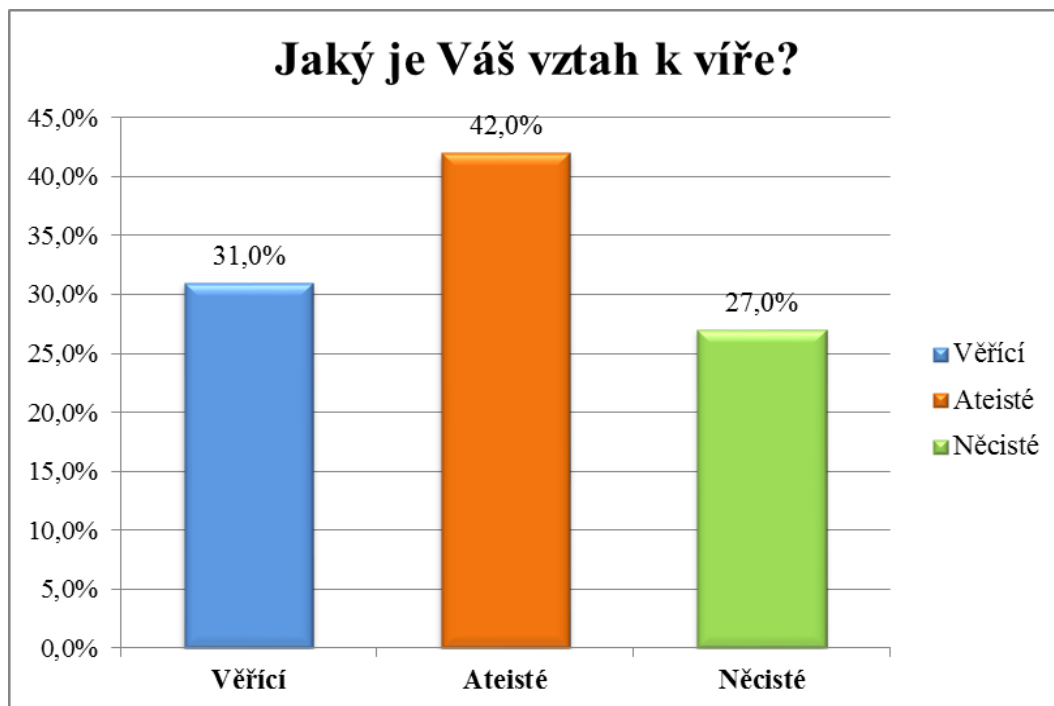
Položka č. 4: Jaká je Vaše sexuální orientace?

Díky zanedbatelné četnosti respondentů s jinou sexuální orientací, než je heterosexuální, jsem se rozhodla, že zkoumání v souvislosti se sexuální orientací nebudu realizovat, neboť pouze 3 respondenti uvedli, že jejich orientace je bisexuální. Domnívám se však, že ne všichni odpovídali upřímně, i přestože byl dotazník anonymní.

Položka č. 5: Jaký je Váš vztah k víře?

Věřící		Ateisté		Něcisté		Celkem
Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
62	31,0	84	42,0	54	27,0	200

Tabulka 4: Jaký je Váš vztah k víře

Graf 4: Jaký je Váš vztah k víře?

V rámci výzkumu byli respondenti tázáni na jejich vztah k víře. 42 % dotazovaných uvedlo, že jsou ateisté, celých 31 % uvedlo, že jsou věřící. Nejméně respondentů, a to v procentuálním vyjádření 27 %, jsou něcisté, což znamená, že nevěří v boha, ale v něco jiného, například ve vyšší sílu.

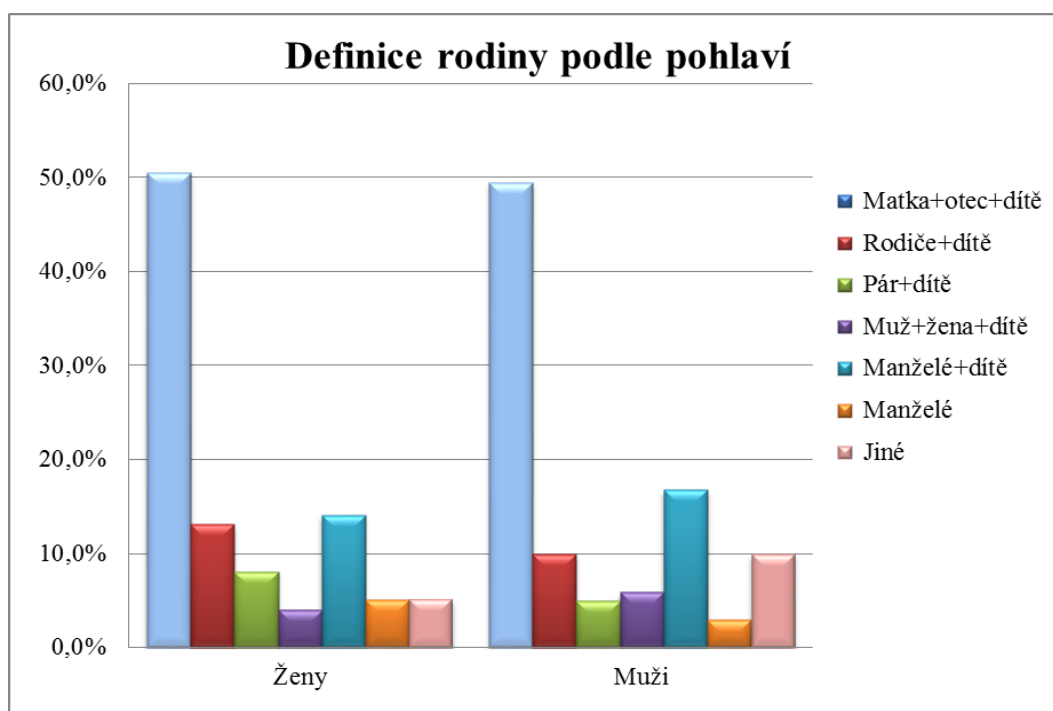
Komentář:

I když jsem prvotně předpokládala, že většina respondentů bude nevěřících, překvapilo mě relativně vysoké zastoupení věřících, a to **31 %**. Připisuji to, ale tomu, že se většinou jedná o studenty ze Zlínského kraje, pokud by byl výzkum realizován například v Praze byla by tato četnost poměrně nižší.

Položka č. 6: Heslovitě definujte, kdo podle Vás, tvoří rodinu. (například: manželé, neformální svazek, matka s dítětem, matka-otec-dítě...)

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Matka+otec+dítě	50	50,5	50	49,5	100
Rodiče+dítě	13	13,1	10	9,9	23
Pár+dítě	8	8,1	5	5,0	13
Muž+žena+dítě	4	4,0	6	5,9	10
Manželé+dítě	14	14,1	17	16,8	31
Manželé	5	5,1	3	3,0	8
Jiné	5	5,1	10	9,9	15
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 5: Heslovitě definujte, kdo podle Vás, tvoří rodinu

Graf 5: Definice rodiny podle pohlaví

Respondenti měli heslovitě definovat, kdo podle nich tvoří rodinu. Protože se jednalo o otevřenou položku, odpovědi jsem kategorizovala a zaznamenala do tabulky a grafu. Odpovědi žen a mužů jsou téměř shodné, nejsou zde významné rozdíly. Ženy většinou, a to v 50,5 % uvedly kategorii „matka+otec+dítě“. Muži jako nejčastější definici uváděli taktéž kategorii „matka+otec+dítě“, a to v 49,5 %. Další nejčastější definice byla „manželé+dítě“, ženy ji uvedly v 14,1 % a muži v 16,8 %. Co se týče kategorie „jiné“ byly v možnosti

uvedeny nejčastěji tyto definice. Jsou jimi: „libovolný svazek“, „neformální svazek+děti“, „volný vztah“, „jedinec+dítě“, „rozšířená rodina“.

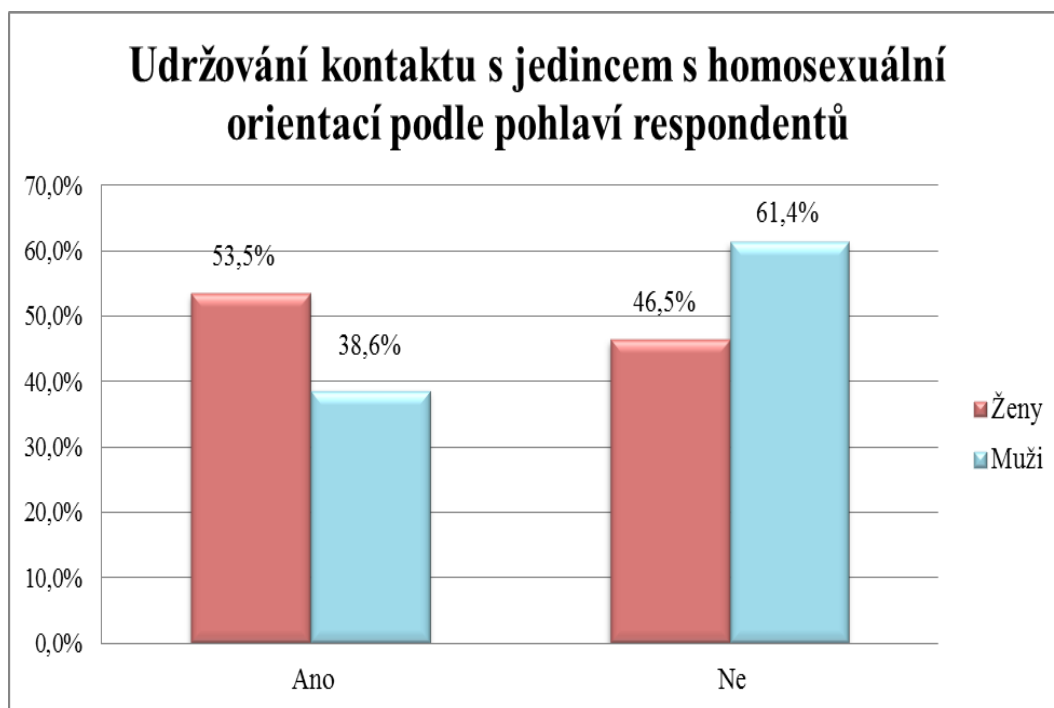
Komentář:

Považuji za nutné upozornit na fakt, že pod kategorií „rodiče+dítě“ a „pár+dítě“ můžeme zařadit v podstatě i homosexuální páry. Ovšem tuto otevřenou definici s možností zařazení homosexuálních rodin uvedlo relativně málo procent dotazovaných. Kategorii „rodiče+dítě“ definovalo 13,1 % žen a 9,9 % mužů. Kategorii „pár+dítě“ uvedlo pouze 8,1 % žen a 5 % mužů. Překvapilo mě poměrně nízké zastoupení kategorie „manželé+dítě“, a to pouze 14,1 % u žen a 16,8 % u respondentů mužského pohlaví. Dle mého názoru je zajímavé zjištění, že většina dotazovaných v definování rodiny uvádí dítě jako její součást. Podle mne stojí tato skutečnost za povšimnutí a zamyšlení se nad rolí dítěte v rodině, jak pro heterosexuální, tak pro homosexuální páry.

Položka č. 7: Udržujete přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací?

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Ano	53	53,5	39	38,6	92
Ne	46	46,5	62	61,4	108
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 6: Udržujete přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací?

Graf 6: Udržování kontaktu s jedincem s homosexuální orientací podle pohlaví respondentů

Tato otázka se zabývala tím, zda respondenti udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací. Četnost žen udržujících přátelský kontakt s homosexuálně orientovaným jedincem je větší jak četnost mužů. Více jak polovina žen (53,5 %) udržuje kontakt s jedincem s homosexuální orientací. 46 dotazovaných žen, což je v procentuálním vyjádření (46,5 %), přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací neudržuje. 39 mužů udržuje kontakt, což je 38,6 %, zatímco 62 respondentů (61,4%) mužů kontakt neudržuje.

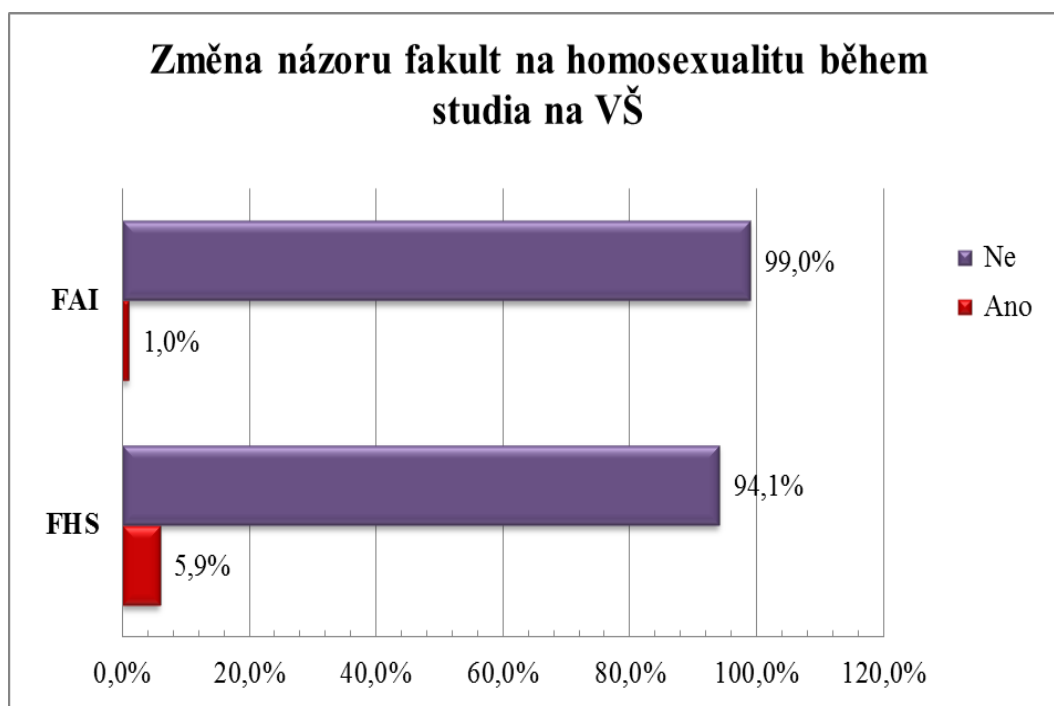
Komentář:

Překvapilo mě vysoké zastoupení respondentů, kteří udržují kontakt s homosexuálně orientovanými jedinci, celkem jich je **92 dotazovaných** z celkového počtu. Tuto otázku jsem následně zkoumala v souvislosti s názory na možné schválení adopce dětí homosexuálních párů (viz položka č. 14).

Položka č. 8: **Změnili jste během vysokoškolského studia názor na homosexualitu?**

Fakulta/ročník	FHS		FAI		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Ano	6	5,9	1	1,0	7
Ne	95	94,1	98	99,0	193
Celkem	101	100,0	99	100,0	200

Tabulka 7: Změnili jste během vysokoškolského studia názor na homosexualitu? – z pohledu fakult FHS a FAI

Graf 7: Změna názoru fakult na homosexualitu během studia na VŠ

Odovědi na tuto otázku jsem porovnávala z hlediska fakult aplikované informatiky a fakulty humanitních studií. Téměř všichni respondenti z FAI (99 %) uvedli, že se jejich názor na homosexuálitu během vysokoškolského studia nezměnil. Pouze 1 respondent uvedl, že se jeho názor změnil. Fakulta humanitních studií je na tom podobně, 94,1 % respondentů odpovědělo, že se jejich názor během studia nezměnil, a pouze 6 respondentů, což je v procentuálním vyjádření 5,9 % uvedlo, že se jejich názor změnil.

Komentář:

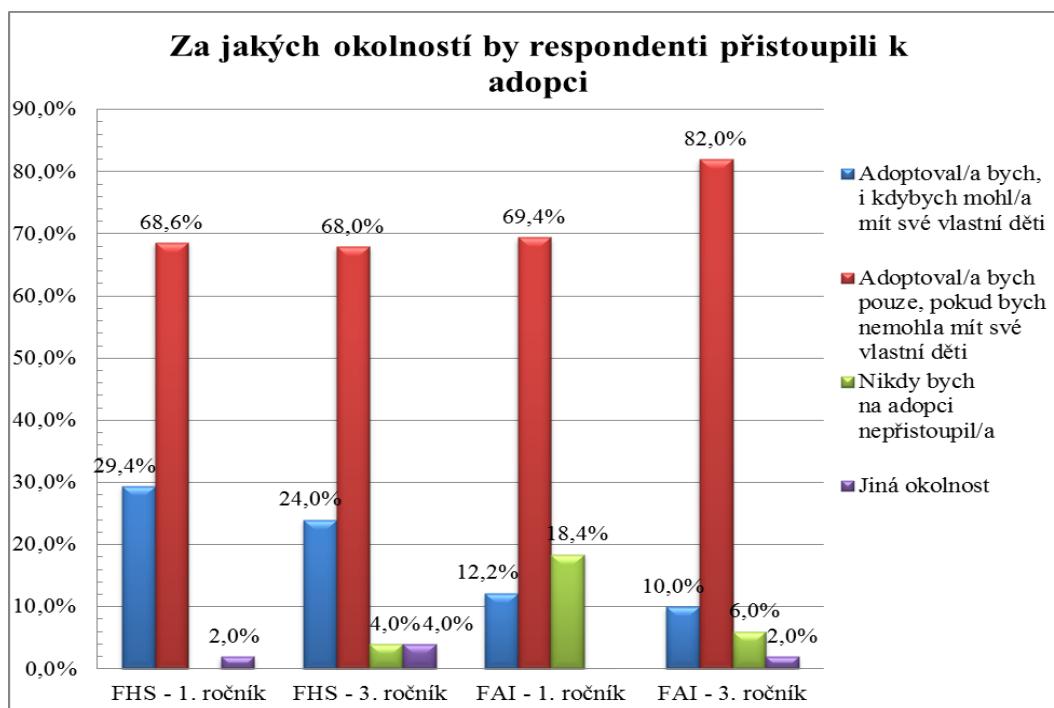
Pokud respondenti odpověděli kladně, měli uvést v čem se jejich názor změnil, nejčastěji uváděli, že si informace o homosexualitě rozšířili, že jsou více tolerantní, nebo že na základě více informací vnímají homosexuální jedince jako diskriminovanou sexuální menšinu.

Z mého pohledu je alarmující zjištění, že se názor změnil u tak malého počtu respondentů (celkově u 7). Z toho důvodu, že se jednalo o kladné změny názorů považuji za vhodné zvýšit informovanost o této problematice a zakompletovat ji do výuky některých předmětů vysokých škol. Nevím však, jestli se odpovědi dají považovat za jednoznačné, neboť z některých dotazníkových položek vyplývá, že se názory 1. a 3. ročníků liší, což přisuzuji právě vlivu studia na vysoké škole. Většinou se jedná o větší toleranci či informovanost vyššího ročníku (viz položka č. 11 a 14).

Položka č. 9: Za jakých okolností byste přistoupil/a k adopci dítěte? (Pokud neřešíme finanční hledisko)

Fakulta/ročník	FHS				FAI				Celkem
	1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Adoptoval/a bych, i kdybych mohl/a mít své vlastní děti	15	29,4	12	24,0	6	12,2	5	10,0	38
Adoptoval/a bych pouze, pokud bych nemohla mít své vlastní děti	35	68,6	34	68,0	34	69,4	41	82,0	144
Nikdy bych na adopci nepřistoupil/a	0	0,0	2	4,0	9	18,4	3	6,0	14
Jiná okolnost	1	2,0	2	4,0	0	0,0	1	2,0	4
Celkem	51	100,0	50	100,0	49	100,0	50	100,0	200

Tabulka 8: Za jakých okolností byste přistoupil/a k adopci dítěte?

Graf 8: Za jakých okolností by respondenti přistoupili k adopci

V rámci této otázky měli respondenti označit, za jakých okolností by přistoupily k adopci u své osoby. Zdůraznila jsem však, že bez ohledu na finanční situaci. U obou fakult i ročníků byla nejčastější odpověď ta, že by respondenti adoptovali dítě, pouze pokud by nemohli mít své vlastní děti, celkem 144 respondentů. Možnost, že by k adopci nepřistoupily za žádných okolností, označilo nejvíce respondentů z fakulty aplikované informatiky z 1. ročníku, a to 18,4 % dotazovaných. V kategorii „jiná okolnost“ respondenti uváděli, že nejsou v současné době rozhodnutí.

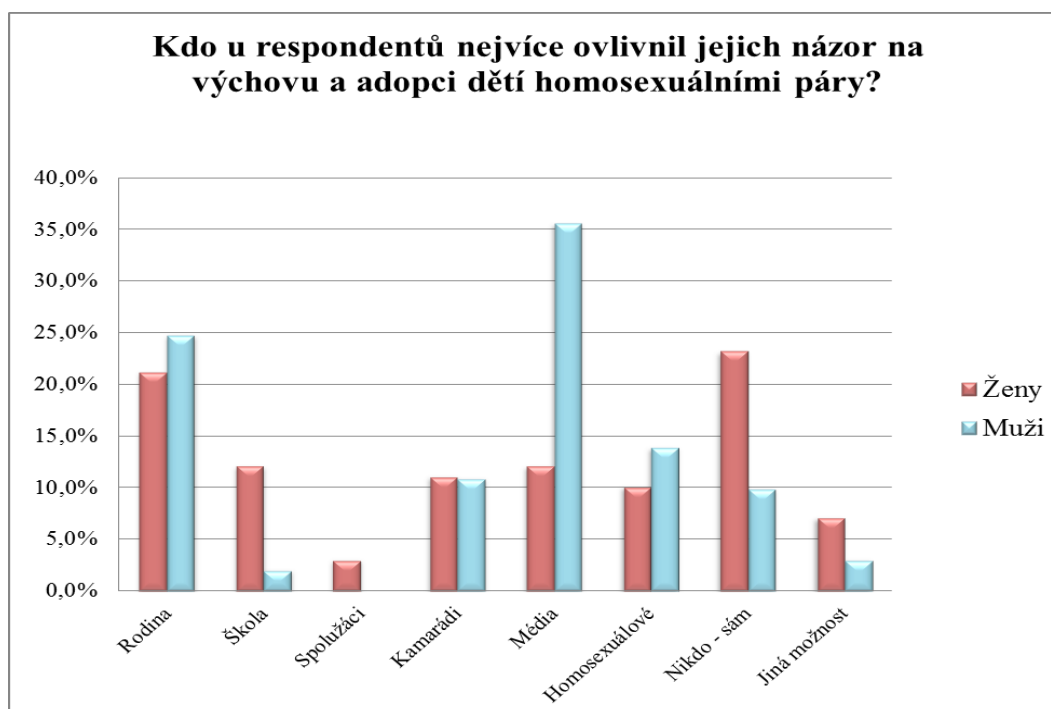
Komentář:

Považuji za zajímavé, že studenti z fakulty humanitních studií jsou mnohem více nakloněni možnosti adoptovat dítě, i pokud by mohli mít své vlastní děti, na rozdíl od studentů fakulty aplikované informatiky. Tuto otázku jsem následně zkoumala v souvislosti s názory na možné schválení adopce dětí homosexuálních párů (viz položka č. 14).

Položka č. 10: Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry? (Zvolte jednu možnost)

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Rodina	21	21,2	25	24,8	46
Škola	12	12,1	2	2,0	14
Spolužáci	3	3,0	0	0,0	3
Kamarádi	11	11,1	11	10,9	22
Média	12	12,1	36	35,6	48
Homosexuálové	10	10,1	14	13,9	24
Nikdo - sám	23	23,2	10	9,9	33
Jiná možnost	7	7,1	3	3,0	10
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 9: Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry?

Graf 9: Kdo u respondentů nejvíce ovlivnil jejich názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry?

Většina mužů (**35,6 %**) uvádí, že jejich názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry, byl nejvíce ovlivněn médii. Ženy byly médii ovlivněny pouze v 12,1 % zastoupení. Vliv rodiny byl označen u 21,5 % respondentek a u 24,8 % respondentů – mužů. Odpověď, že byli respondenti ovlivněni samotnou homosexuální menšinou, uvedlo 10,1 % žen a

13,9 % mužů. Kategorii „jiná možnost“ označilo 7 žen, což je v relativní četnosti 7,1 % a pouze tři respondenti mužského pohlaví, což jsou 3 %. Tyto respondenty buď tato problematika nezajímá a neřeší ji, nebo uvádí, že je ovlivnilo vše dohromady, četba či jejich víra.

Komentář:

Poměrně velkou četnost měla odpověď, že respondenti nebyli ovlivněni nikým a že si názor utvořily na základě své vlastní osoby. Tuto alternativu jsem původně v dotazníku neměla, tuto kategorii jsem vytvořila dodatečně, neboť se vyskytovala poměrně často v rámci „jiné možnosti“. Ženy tuto odpověď označily v **23,2 %**, muži v procentuálním vyjádření 9,9 %. Osobně se však domnívám, že názor respondentů musel být, třeba minimálně, někým či něčím ovlivněn a formován. Pozitivně mě překvapila četnost u kategorie „rodina“, kde celkově tuto alternativu uvedlo 46 dotazovaných, neboť jsem předpokládala, že vliv rodiny bude oslabený vlivem kamarádů, což se nepotvrdilo.

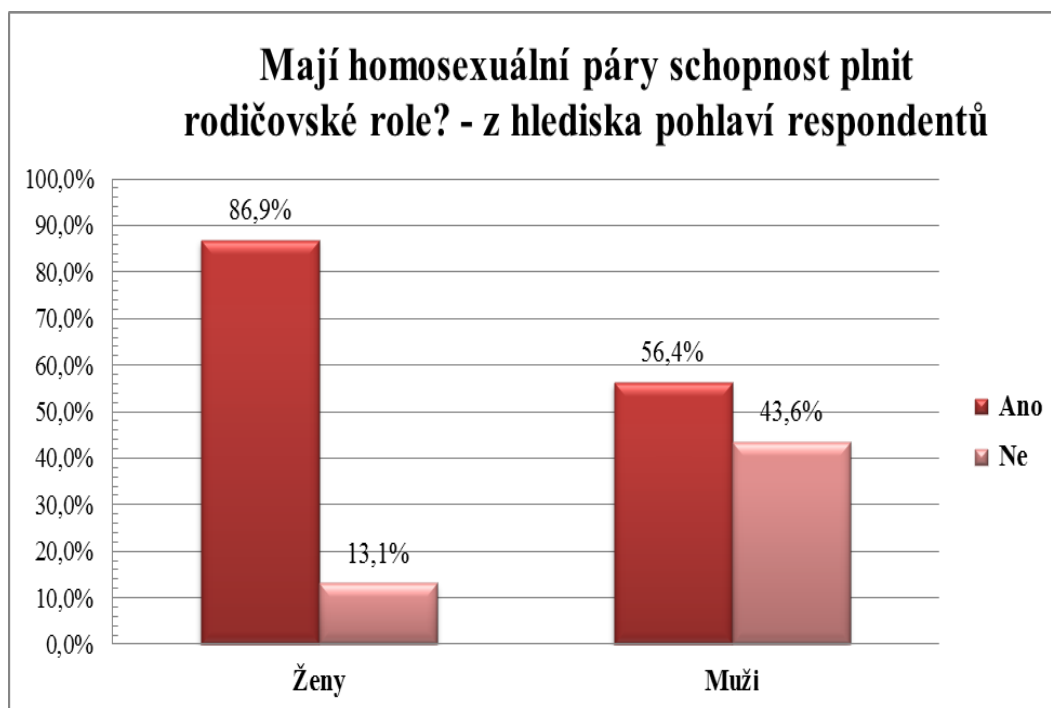
Položka č. 11: Mají, podle Vás, homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role?

Tuto otázku jsem vyhodnotila z hlediska pohlaví respondentů a z hlediska fakulty a ročníku, neboť byly rozdíly znatelné.

Vyhodnocení otázky z hlediska pohlaví respondentů.

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Ano	86	86,9	57	56,4	143
Ne	13	13,1	44	43,6	57
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 10: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska pohlaví respondentů

Graf 10: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska pohlaví respondentů

Z grafu vyplývá, že ženy (86,9 %) jsou názoru, že homosexuální páry mají schopnost plnit rodičovské role. Pouze 13 respondentek (13,1 %) se domnívá, že tomu tak není. Oproti tomu muži zaujímají názor, že jsou homosexuální páry schopné plnit rodičovské role v 56,4 %. Opačný názor pak sdílí 43,6 % mužů, což je 44 respondentů.

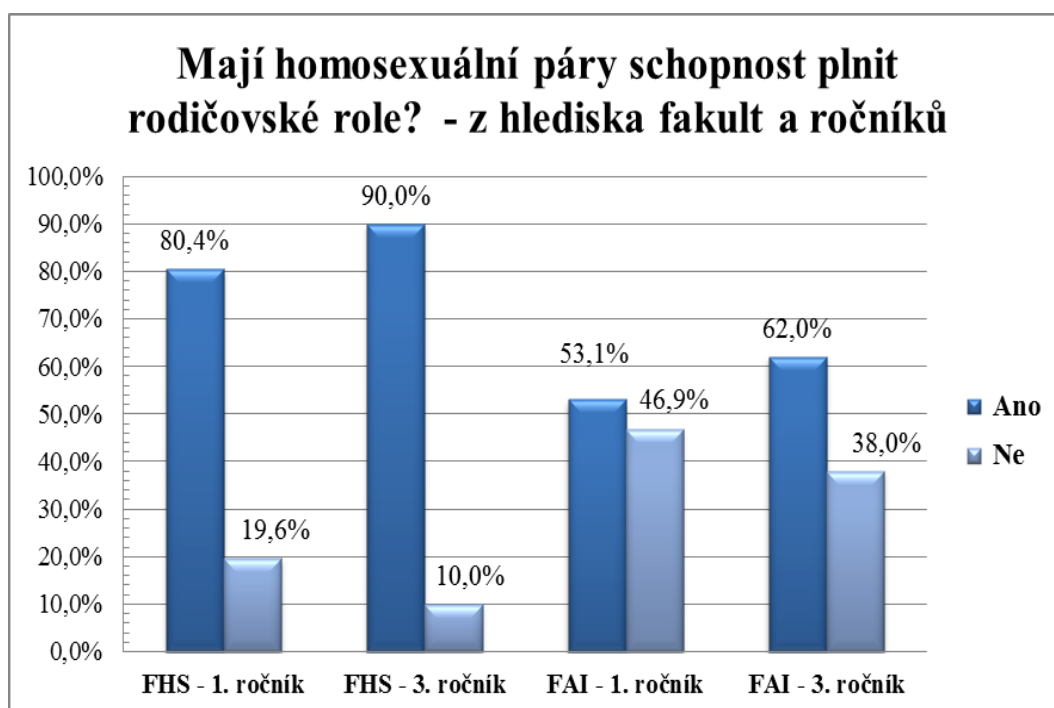
Komentář:

To, že ženy zaujímají méně diskriminační postoj, přisuzují jejich větší toleranci k dané problematice. Je zajímavé, že odpovědi mužů jsou téměř vyrovnané. V rámci této otázky jsem, žádala respondenty o konkrétní zdůvodnění jejich názoru. Nejčastějšími argumenty pro kladnou odpověď byly následující: „jsou to lidé jako všichni ostatní“, „důležitý je harmonický vztah“, „pohlaví nehraje zásadní roli při výchově dítěte“, „mají kolikrát lepší schopnost plnit rodičovské role než heterosexuální páry“, „když každý sám umí být rodičem, dokážou to i dohromady a lépe“, „všichni mají rodičovské pud“, „sexuální orientace nemá vliv na rodičovské role“. Nejčastější argumenty pro zápornou odpověď byly následující: „nikdy nenahradí působení chybějícího opačného pohlaví“, „dítě k výchově potřebuje i opačné pohlaví, aby z něj mohl vyrůst plnohodnotný člověk“.

Vyhodnocení otázky z hlediska fakult a ročníků

Fakulta/ročník	FHS				FAI				Celkem
	1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Ano	41	80,4	45	90,0	26	53,1	31	62,0	143
Ne	10	19,6	5	10,0	23	46,9	19	38,0	57
Celkem	51	100,0	50	100,0	49	100,0	50	100,0	200

Tabulka 11: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska fakult a ročníků

Graf 11: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska fakult a ročníků

Naprostá většina respondentů z FHS - 3. ročník (90 %) je toho názoru, že homosexuální páry mají schopnost plnit rodičovské role. Relativně vysoká četnost je i u respondentů z FHS - 1. ročník (80,4 %). Z FHS se celkově 15 respondentů nedomnívá, že by homosexuální páry měly schopnost plnit rodičovské role, v procentuálním vyjádření je to z FHS - 1. ročník 19,6 % a z FHS - 3. ročník pouhých 10 %. Co se týče respondentů fakulty aplikované informatiky, kladnou odpověď označilo 62 % dotazovaných z FAI- 3. ročník a 53,1% respondentů z FAI - 1. ročník. Zápornou odpověď označilo 38 % respondentů z FAI - 3. ročník a 46,9 % respondentů z FAI - 1. ročník.

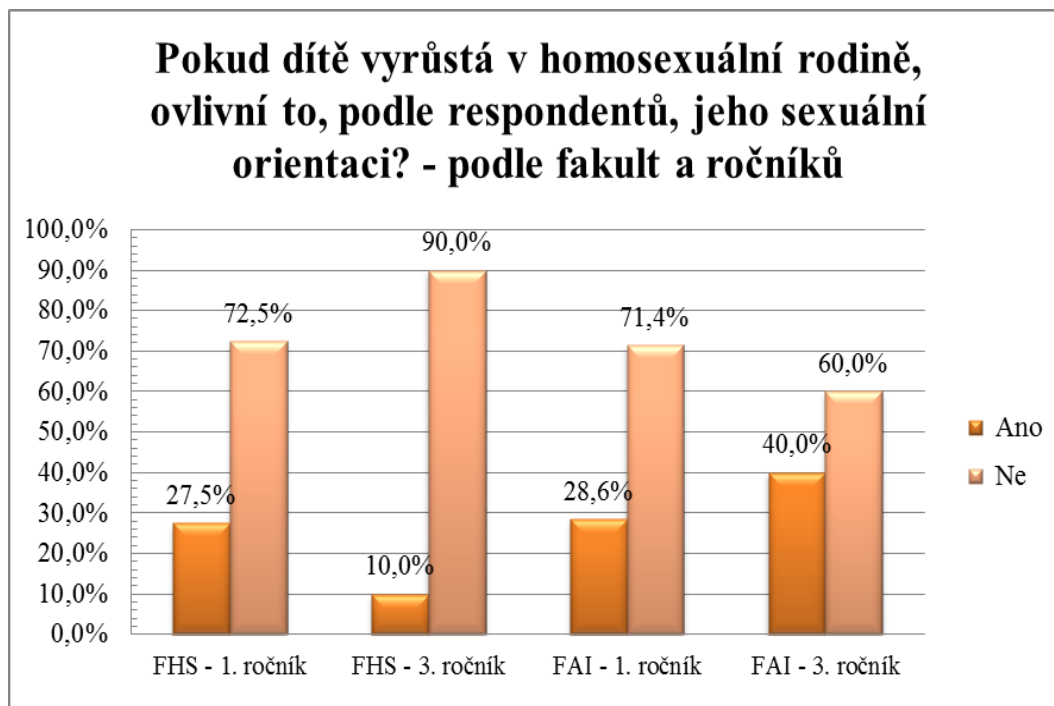
Komentář:

Na první pohled z grafu vyplývá, že FHS je více nakloněná názoru, že homosexuální páry mají schopnost plnit rodičovské role, oproti FAI. Dle mého názoru, je tento rozdíl způsoben tím, že studenti fakulty humanitních studií jsou celkově tolerantnější a více informovaní o homosexualitě jako takové, na rozdíl od fakulty aplikované informatiky. Je to způsobeno i náplní jednotlivých předmětů, které jsou v rámci studia vyučovány na jednotlivých fakultách. Je zde i nepatrný rozdíl v ročnících, kde jsou studenti z prvních ročníků méně přesvědčeni o tom, že mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role, než studenti třetích ročníků. Předpokládám, že je to způsobeno vlivem studia či věkem respondentů. Také četnost respondentů, kteří se nedomnívají, že mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role, se v souvislosti s ročníkem studia snižuje.

Položka č. 12: Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to podle Vás, jeho sexuální orientaci?

Fakulta/ročník	FHS				FAI				Celkem
	1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Ano	14	27,5	5	10,0	14	28,6	20	40,0	53
Ne	37	72,5	45	90,0	35	71,4	30	60,0	147
Celkem	51	100,0	50	100,0	49	100,0	50	100,0	200

Tabulka 12: Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to podle respondentů, jeho sexuální orientaci? – podle fakult a ročníků

Graf 12: Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to, podle respondentů, jeho sexuální orientaci? – z hlediska fakult a ročníků

Respondenti měli vyjádřit názor, zda si myslí, že pokud dítě vyrůstá ve stejnopohlavní rodině, bude jeho sexuální orientace ovlivněna. Z tabulky vyplývá, že většina respondentů, se domnívá, že sexuální orientace ovlivněna nebude, a to celkem 147 respondentů. Podle tabulky četností 53 respondentů sdílí opačný názor. Zápornou odpověď, a tudíž správnou odpověď na tuto otázku, uvedlo nejvíce respondentů z FHS – 3. ročník, a to **90 %** dotazovaných. Studenti 1. ročníku FHS uvedli zápornou odpověď v 72,5 % odpovědí. Co se týče fakulty aplikované informatiky 71,4 % dotazovaných z 1. ročníků je toho názoru, že sexuální orientace nemůže být ovlivněna a 28,6 %, že ovlivněna být může. 60 % respondentů z 3. ročníku FAI označilo, že sexuální orientace ovlivněna nebude, a relativně vysoká četnost (40 %) dotazovaných uvedlo, že pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, jeho sexuální orientaci to ovlivní.

Komentář:

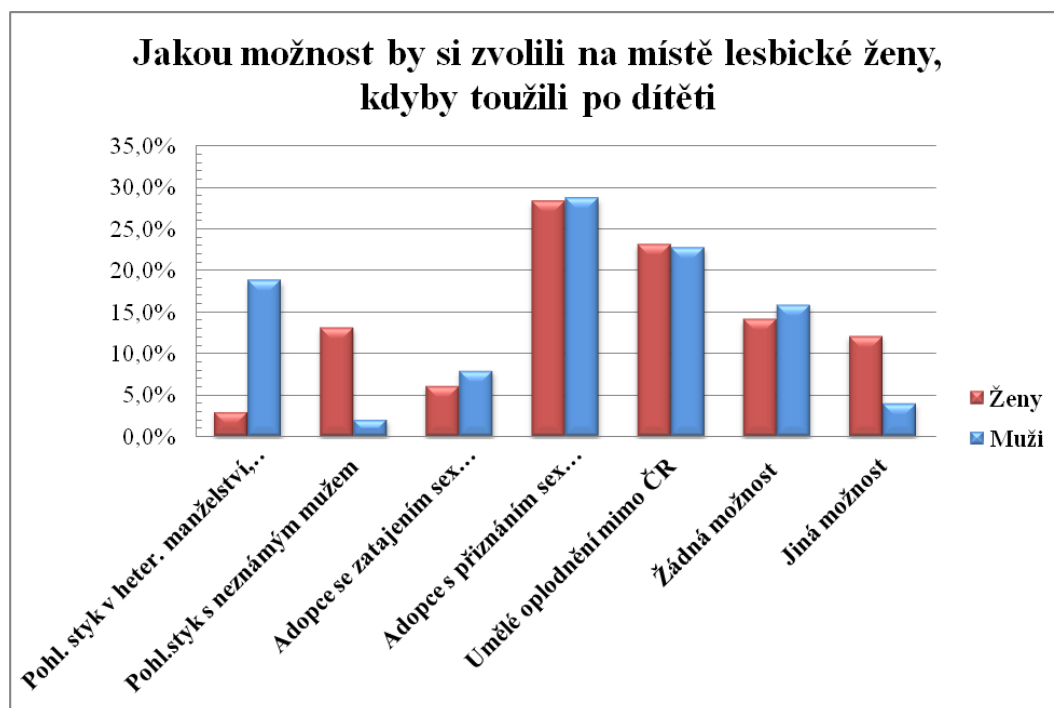
V rámci této otázky mě překvapila odpověď respondentů z fakulty aplikované informatiky. Domnívala jsem se, že studenti 3. ročníků této fakulty budou více informovaní v porovnání se studenty 1. ročníků této fakulty, o tom, že pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, tak jeho sexuální orientace ovlivněna nebude. Nicméně četnost jejich odpovědí, že sexuální orientace ovlivněna bude byla větší o 12,4 % v porovnání s 1. ročníkem stejné fakulty.

Dále považuji za zajímavé zmínit, že odpovědi studentů 1. ročníků obou fakult byly téměř shodné. V rámci této otázky jsem žádala respondenty o konkrétní zdůvodnění jejich názoru. Nejčastější argumenty pro kladnou odpověď byly následující: „dítě napodobuje, učí se napodobou“, „bude si myslet, že takové páry jsou běžná rodina“, „rodina vždy ovlivňuje sexuální orientaci“. Nejčastější argumenty pro zápornou odpověď byly následující: „sexuální orientace je vrozená“, „dítěti se vše vysvětlí a rozhodne se samo“, „ovlivní to jen kladný postoj k homosexuální menšině“, „dítě se neseťkává jen s lidmi s homosexuální orientací – vytvoří si svůj názor“, „výzkumy to nebylo potvrzeno“.

Položka č. 13: Jakou možnost byste si zvolil/a na místě lesbické ženy, kdybyste toužil/a po dítěti?

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Pohlavní styk v heterosexuálním manželství a zatajení sexuální orientace u rozvodu	3	3,0	19	18,8	22
Pohlavní styk s neznámým mužem	13	13,1	2	2,0	15
Adopce se zatajením sexuální orientace	6	6,1	8	7,9	14
Adopce s přiznáním sexuální orientace	28	28,3	29	28,7	57
Umělé oplodnění mimo ČR	23	23,2	23	22,8	46
Žádná možnost	14	14,1	16	15,8	30
Jiná možnost	12	12,1	4	4,0	16
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 13: Jakou možnost byste si zvolil/a na místě lesbické ženy, kdybyste toužil/a po dítěti? – z pohledu pohlaví respondentů

Graf 13: Jakou možnost by si zvolili na místě lesbické ženy, kdyby toužili po dítěti?

Otázka se zabývala tím, jakou možnost by si respondenti zvolili na místě lesbické ženy, pokud by chtěli mít dítě. Z grafu vyplývá, že nejčastější odpověď byla kategorie „adopce s přiznáním sexuální orientace“, a to **28,3 %** žen a **28,7 %** mužů. Druhá nejčastější odpověď byla alternativa umělého oplodnění mimo ČR, tuto možnost označilo opět téměř shodné procento žen (23,2 %) a mužů (22,8 %). Relativně vysoké zastoupení bylo u kategorie „žádná možnost pro mě nepřipadá v úvahu“, a to 14,1 % žen a 15,8 % mužů.

Komentář:

Respondenti, při vyplňování dotazníku byly zaskočeni tím, že umělé oplodnění v ČR pro jednotlivce není možné. Překvapila mě také nejčastěji zvolená kategorie „adopce s přiznáním sexuální orientace“, protože se domnívám, že pokud by lesbická žena opravdu toužila po dítěti, musela by svoji orientaci spíše zatajit, neboť i přesto, že je individuální adopce homosexuálními jedinci povolena, v praxi jsou upřednostňovány heterosexuální páry, popřípadě heterosexuální jedinci. Možnost „adopce se zatajením sexuální orientace“ ovšem označilo pouze **6,1 %** žen a **7,9 %** mužů.

Zaskočilo mě i stanovisko mužů (**18,8 %**), kteří by v roli lesbické ženy využily kategorie „pohlavní styk v heterosexuálním manželství, kde by během rozvodového řízení zatajili svou sexuální orientaci, aby jim dítě bylo svěřeno do péče“, očekávala jsem, že tato

možnost najde větší pochopení u žen než u mužů. V kategorii „jiná možnost“ přicházely ženy s jinými alternativními způsoby, například: „umělé oplodnění provedené vlastním způsobem – bez pohlavního styku“ či „pohlavní styk s kamarádem, který nebude chtít být uveden jako otec“.

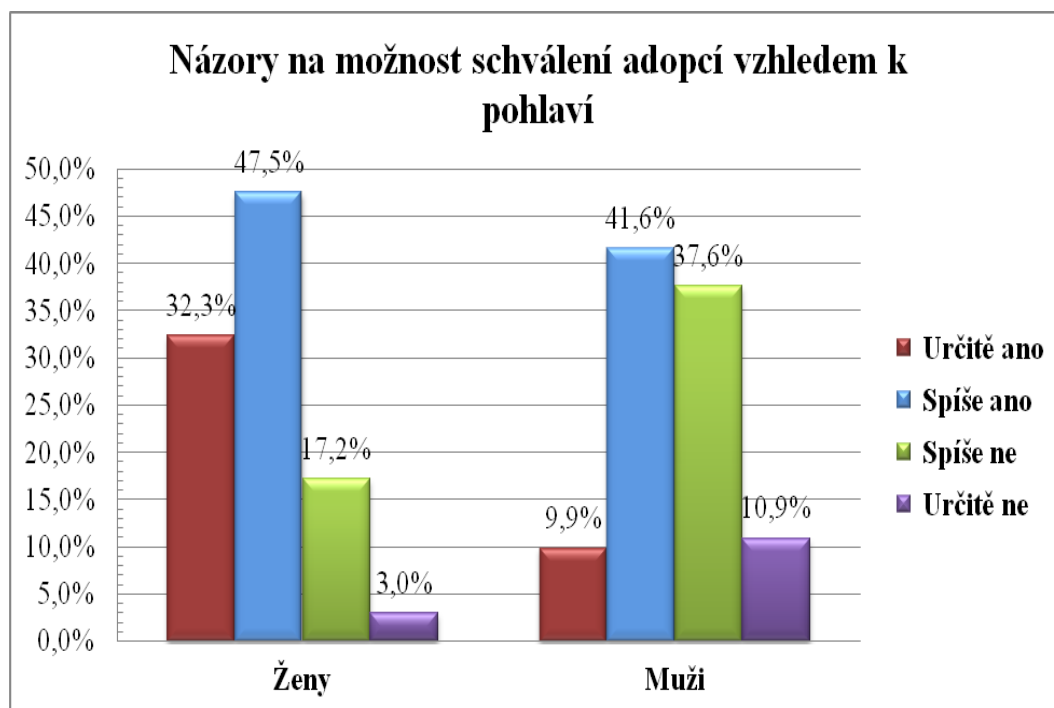
Položka č. 14: Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice?

Rozhodla jsem se, že tuto položku vyhodnotím z několika hledisek, a to podle pohlaví, fakult a ročníků studia a víry. Položku jsem také vyhodnotila v souvislosti s postoji respondentů k vlastní adopci dítěte a v souvislosti s udržování přátelského kontaktu s homosexuálem.

Vyhodnocení otázky z hlediska pohlaví respondentů

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Určitě ano	32	32,3	10	9,9	42
Spíše ano	47	47,5	42	41,6	89
Spíše ne	17	17,2	38	37,6	55
Určitě ne	3	3,0	11	10,9	14
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 14: Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice?- z hlediska pohlaví respondentů

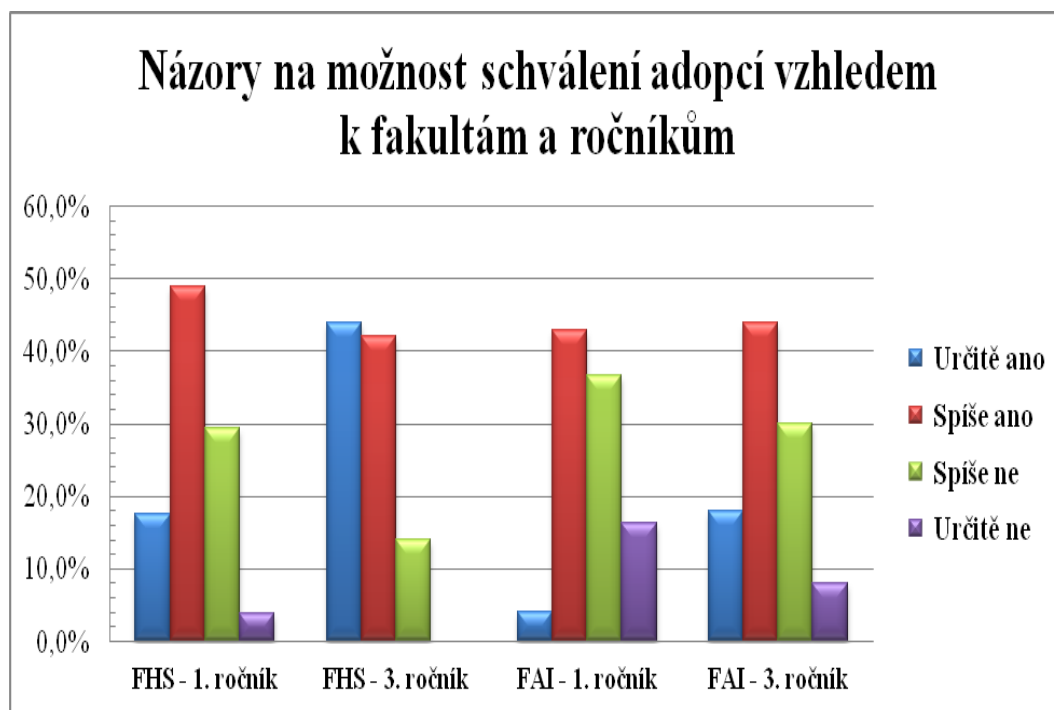
Graf 14: Názory na možnost schválení adopcí vzhledem k pohlaví

Po vyhodnocení otázky z hlediska pohlaví je patrné, že ženy (32,3 %) by adopci určitě schválily, zatímco muži by ji schválili pouze v 9,9 %. Ženy zvolily možnost „spíše ano“ v 47,5 % a muži se k této odpovědi přiklonili v 41,6 %. Pouze 3 respondentky jsou zásadně proti schválení adopce, zatímco mužů je 11, což je v relativní četnosti 10,9 %. Na první pohled je tedy jasné, že ženy jsou možnosti schválení adopce více nakloněny než muži. Respondenti mužského pohlaví jsou více proti možnosti schválení adopce než ženy.

Vyhodnocení otázky z hlediska fakult a ročníků

Fakulta/ročník	FHS				FAI				Celkem
	1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Určitě ano	9	17,6	22	44,0	2	4,1	9	18,0	42
Spíše ano	25	49,0	21	42,0	21	42,9	22	44,0	89
Spíše ne	15	29,4	7	14,0	18	36,7	15	30,0	55
Určitě ne	2	3,9	0	0,0	8	16,3	4	8,0	14
Celkem	51	100,0	50	100,0	49	100,0	50	100,0	200

Tabulka 15: Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice? - z hlediska fakult a ročníků

Graf 15: Názory na možnost schválení adopcí vzhledem k fakultám a ročníkům

Po vyhodnocení otázky z hlediska fakult a ročníků je patrné, že možnost „určitě ano“ označilo nejvíce studentů z FHS – 3. ročník, a to 44 %. Nejméně pak respondenti z FAI – 1. ročník, a to pouze 2. Četnosti odpovědí v kategorii „spíše ano“ jsou relativně vyrovnané a neshledávám v nich větší statistické rozdíly. S možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry nesouhlasí v největším zastoupení studenti z FAI – 1. ročník, i tak se však jedná o relativně nízký počet 8 respondentů.

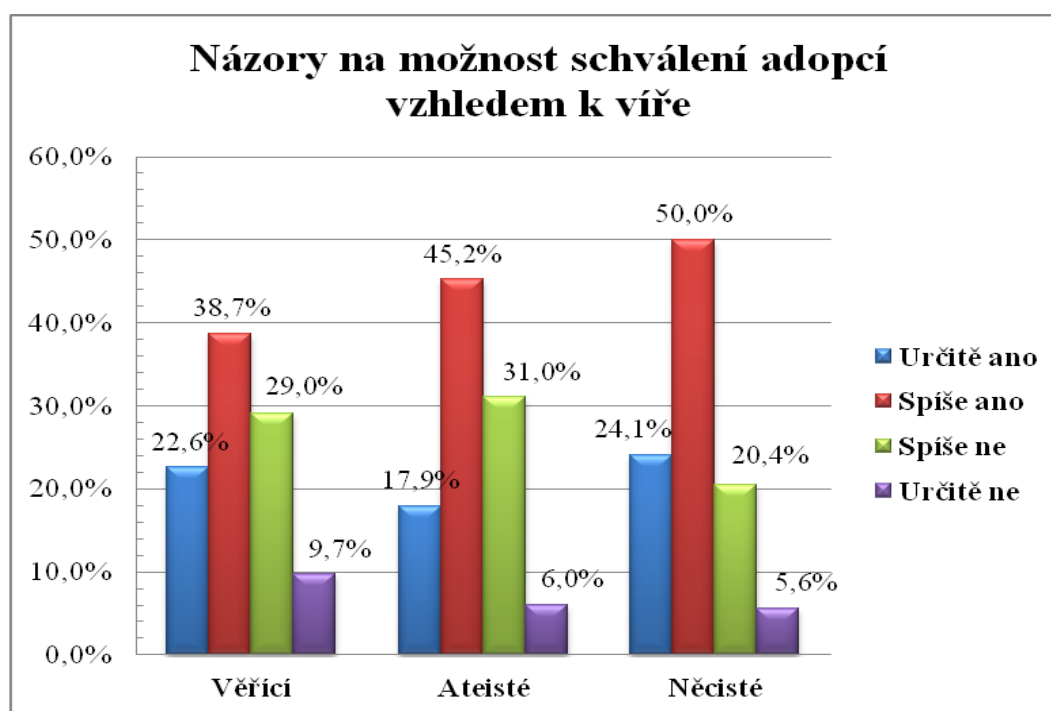
Komentář:

Za pozitivní považuji absenci odpovědí v kategorii „určitě ne“ u FHS – 3. ročník a pouze 3,9 % odpovědí u respondentů z 1. ročníku stejné fakulty. Poměrně vysokou četnost, a to 44, %, naprostého souhlasu se schválením možnosti adopce homosexuálními páry u FHS – 3. ročník, připisuji tomu, že se jedná o fakultu humanitních studií a o studenty 3. ročníků, kteří pravděpodobně nabyli po dobu studia řadu informací o homosexuální menšině, na základě kterých zaujali tolerantnější postoj. Jedná se však pouze o moji domněnku, která je v kontrastu s vyhodnocením položky č. 8.

Vyhodnocení otázky z hlediska víry respondentů

Víra	Věřící		Ateisté		Něcisté		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Určitě ano	14	22,6	15	17,9	13	24,1	42
Spíše ano	24	38,7	38	45,2	27	50,0	89
Spíše ne	18	29,0	26	31,0	11	20,4	55
Určitě ne	6	9,7	5	6,0	3	5,6	14
Celkem	62	100,0	84	100,0	54	100,0	200

Tabulka 16: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice? - z hlediska víry respondentů

Graf 16: Názory na možnost schválení adopce vzhledem k víře

Po vyhodnocení otázky z hlediska vztahu k víře je patrné, že věřící naprosto souhlasí s možností schválení adopce v 22,6 %, ateisté v 17,9 % a něcisté v 24,1 %. Kategorii „spíše ano“ zvolili věřící v 38,7 %, ateisté v 45,2 % a něcisté v 50 %. Možnost „spíše ne“ byla nejčastěji zvolena ateisty, a to v procentuálním vyjádření činí 31 %, věřícími byla označena v 29 % a něcisty v 20,4 %. S adopcí dětí homosexuálními páry naprosto nesouhlasí 9,7 % věřících, 6 % ateistů a 5,6 % něcistů.

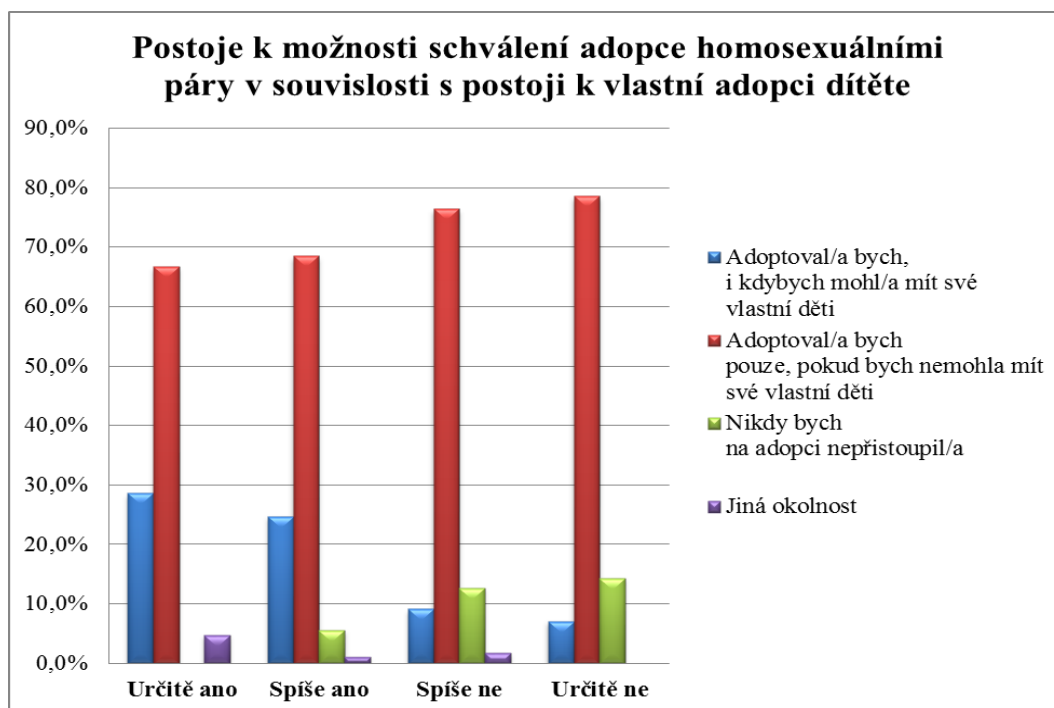
Komentář:

Za překvapivé považuji zjištění, že věřící naprosto nesouhlasí s adopcí pouze v 9,7 %, což je negativní postoj u 6 respondentů. Očekávala jsem, že tato četnost bude mnohem větší, vzhledem k více respondentů. I četnost souhlasu pro schválení téhle možnosti je u věřících poměrně vysoká.

Vyhodnocení otázky v souvislosti s postoji respondentů k vlastní adopcí dítěte

Postoj k vlastní adopcí	Postoj k možnosti schválení adopce homosexuálními páry								Celkem
	Určitě ano		Spíše ano		Spíše ne		Určitě ne		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Adoptoval/a bych, i kdybych mohl/a mít své vlastní děti	12	28,6	22	24,7	5	9,1	1	7,1	40
Adoptoval/a bych pouze, pokud bych nemohl/a mít své vlastní děti	28	66,7	61	68,5	42	76,4	11	78,6	142
Nikdy bych na adopcí nepřistoupil/a	0	0,0	5	5,6	7	12,7	2	14,3	14
Jiná okolnost	2	4,8	1	1,1	1	1,8	0	0,0	4
Celkem	42	100,0	89	100,0	55	100,0	14	100,0	200

Tabulka 17: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice?- v souvislosti s postojem k vlastní adopcí

Graf 17: Postoje k možnosti schválení adopce homosexuálními páry v souvislosti s postoji k vlastní adopci dítěte

Tento graf se týká vyhodnocení otázky názoru na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry v souvislosti s postoji respondentů k vlastní adopci dítěte. Možnost „adoptoval/a bych, i kdybych mohl/a mít své vlastní děti“ a současně naprostý souhlas s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry označilo 28,6 % respondentů. Tato možnost byla označena i respondenty, kteří spíše s adopcí souhlasí (24,7 %), poněkud menší procentuální zastoupení tvoří respondenti u možnosti spíše negativního postoje k eventualitě adopce stejnopohlavními páry, a to 9,1 %, nejmenší četnost je u naprostého nesouhlasu s touto eventualitou, a to 7,1 %. Ovšem největší zastoupení má možnost „adoptoval/a bych pouze, pokud bych nemohla mít své vlastní děti“, a to u všech názorů na možnosti schválení adopcí. U naprostého souhlasu s adopcí je to 66,7 % a u naprostého nesouhlasu se schválením adopcí se jedná o relativní četnost 78,6 %. Možnost „nikdy bych na adopci nepřistoupil/a“ uvedlo 5,6 % respondentů, kteří spíše s eventualitou souhlasí, 12,7 % těch, kteří se schválením spíše nesouhlasí a 14,3 % dotazovaných, kteří jsou naprosto proti. U možnosti „jiná okolnost“ se jednalo o to, že studenti nejsou v současné době rozhodnutí, za jakých okolností by přistoupili na adopci svého dítěte, tyto četnosti jsou však zanedbatelné.

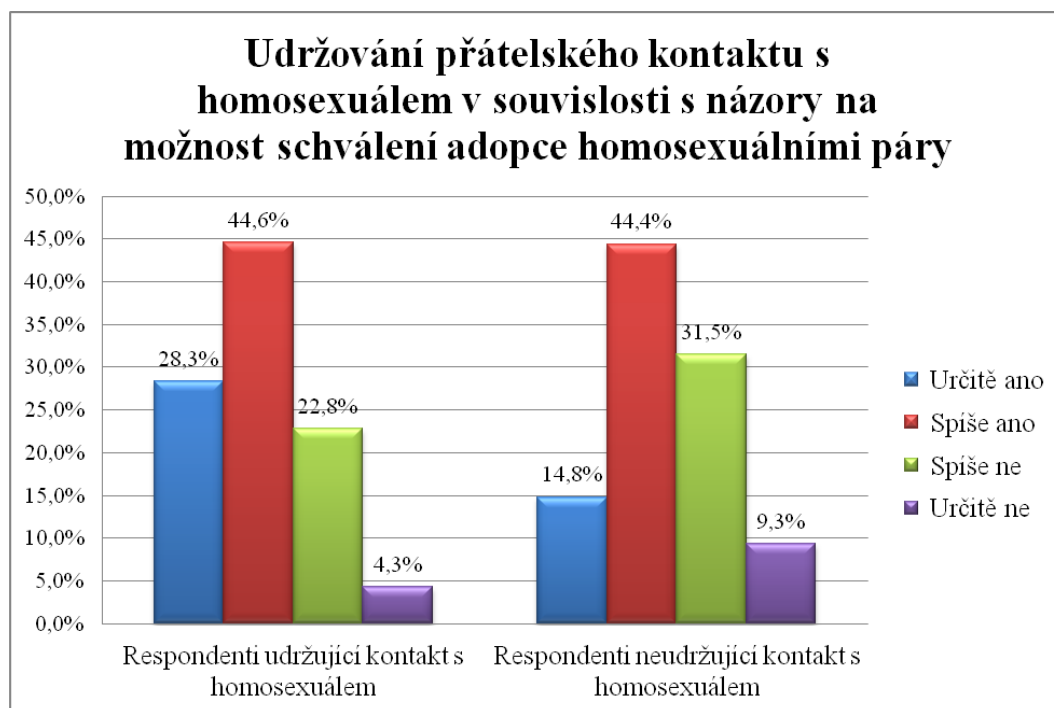
Komentář:

Chtěla jsem porovnat, zda je z grafu patrná souvislost mezi těmito proměnnými. Očekávala jsem, že ti jedinci, kteří by přistoupili na adopci vlastního dítěte, budou více nakloněni možnosti adopce dětí homosexuálními páry, ale po vyhodnocení otázky v souvislosti s postoji respondentů k vlastní adopci je patrné, že ti, co uvedli, že by adoptovali dítě pouze, pokud by nemohli mít své vlastní, jsou v podstatě rovnoměrně zastoupeni ve všech kategoriích, které se vztahují k možnosti schválení adopce homosexuálními páry. Předpokládala jsem, že i ti, co by na svou adopci nikdy nepřistoupily, by i více nesouhlasili s možností schválení u homosexuálních párů, nicméně z grafu lze vyčíst, že rozdíly nejsou statisticky významné.

Vyhodnocení otázky v souvislosti s udržováním přátelského kontaktu s homosexuálem

Kontakt/možnost schválení	Respondenti udržující kontakt s homosexuálem		Respondenti neudržující kontakt s homosexuálem		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Určitě ano	26	28,3	16	14,8	42
Spíše ano	41	44,6	48	44,4	89
Spíše ne	21	22,8	34	31,5	55
Určitě ne	4	4,3	10	9,3	14
Celkem	92	100,0	108	100,0	200

Tabulka 18: Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice?- v souvislosti s udržováním přátelského kontaktu s homosexuálem

Graf 18: Udržování přátelského kontaktu s homosexuálem v souvislosti s názory na možnost schválení adopce homosexuálními páry

Tento graf se týká vyhodnocení otázky možnosti schválení adopcí dětí stejnopohlavními páry v souvislosti s udržováním přátelského kontaktu s homosexuálním jedincem. Respondenti udržující přátelský kontakt s homosexuálem naprosto souhlasí s možností schválení adopce těchto párů v 28,3 %. Tito respondenti v 44,6 % uvedli, že s adopcí u těchto párů spíše souhlasí, 22,8 % spíše nesouhlasí a 4,3 % s možností schválení adopce dětí stejnopohlavními páry nesouhlasí naprosto. Co se týče respondentů, kteří kontakt neudržují, 14,8 % naprosto s adopcí souhlasí, 44,4 % spíše souhlasí, 31,5 % spíše nesouhlasí a 9,3 % dotazovaných naprosto nesouhlasí s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry.

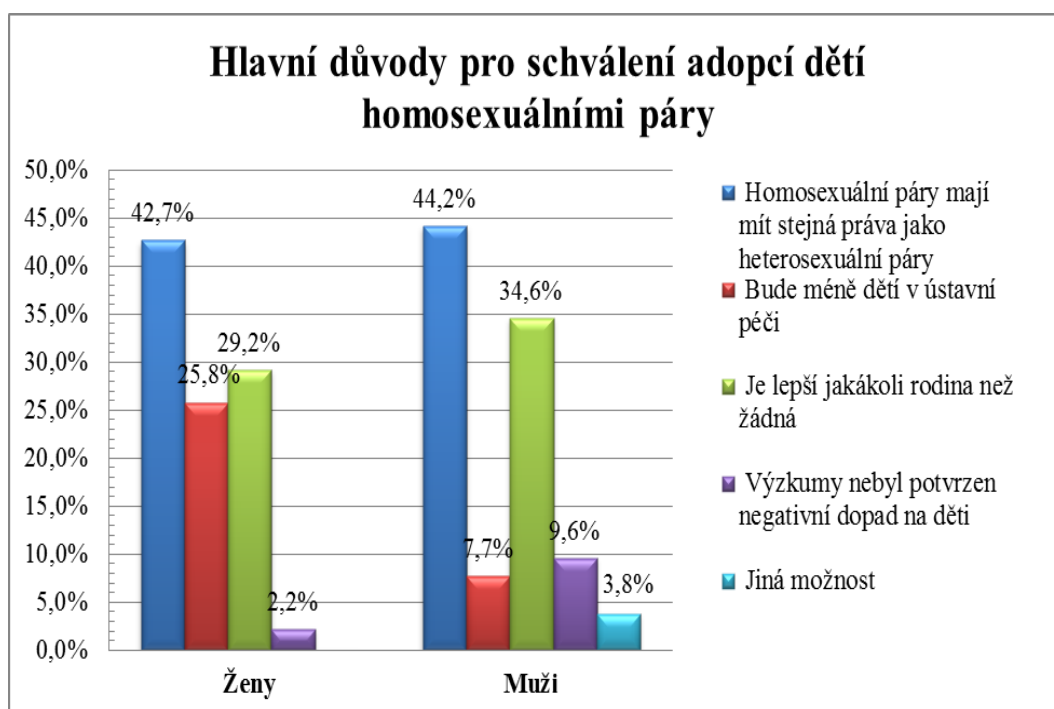
Komentář:

Respondenti, kteří kontakt udržují, jsou více nakloněni schválení adopcí u homosexuálních párů celkem (72,9 %), než respondenti, kteří s homosexuálními jedinci v kontaktu nejsou celkem (59,5 %). A naopak procenta negativních postojů jsou u respondentů, kteří kontakt udržují znatelně nižší (27,1 %), než u respondentů, kteří přátelský kontakt s homosexuálními jedinci neudržují (40,8 %).

Položka č. 15: Pokud jste odpověděli **KLADNĚ**, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď?

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Homosexuální páry mají mít stejná práva jako heterosexuální páry	38	42,7	23	44,2	61
Bude méně dětí v ústavní péči	23	25,8	4	7,7	27
Je lepší jakákoli rodina než žádná	26	29,2	18	34,6	44
Výzkumy nebyl potvrzen negativní dopad na děti	2	2,2	5	9,6	7
Jiná možnost	0	0,0	2	3,8	2
Celkem	89	100,0	52	100,0	141

Tabulka 19: Pokud jste odpověděli **KLADNĚ**, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď? – z hlediska pohlaví respondentů

Graf 19: Hlavní důvody pro schválení adopce dětí homosexuálními páry

Tato otázka navazovala na předchozí dotazníkovou položku a odpovídali na ni ti respondenti, kteří v předešlé otázce označili kladnou odpověď. S výsledků lze konstatovat, že nejčastějším důvodem pro schválení adopce dětí homosexuálními páry by měla být možnost, že homosexuální páry by měli mít stejná práva jako páry heterosexuální, tuto možnost označilo 42,7 % žen a 44,2 % mužů. Další nejčastějším důvodem byl názor, že je

lepší jakákoli rodina než žádná, tuto možnost uvedlo 29,2 % žen a 34,6 % mužů. Odpověď, že bude méně dětí v ústavní péči označilo 25,8 % žen a pouze 7,7 % mužů. Ženy v 2,2 % uvedli, že výzkumy nebyl potvrzen negativní dopad na děti a tudíž tuto skutečnost vnímají jako hlavní důvod pro schválení adopcí dětí homosexuálními páry. Muži tento důvod uvedli v 9,6 %. Respondenti z řad mužů (3,8 %) uvedli jako hlavní důvod „jinou možnost“, kterou reprezentovali svými vlastními formulacemi: „homosexuální páry budou vyrovnávat svůj hendikep a jejich přístup k dětem a rodině bude maximální“, „homosexuální páry můžou dát dítěti stejné, ba dokonce lepší zázemí, než heterosexuální páry“.

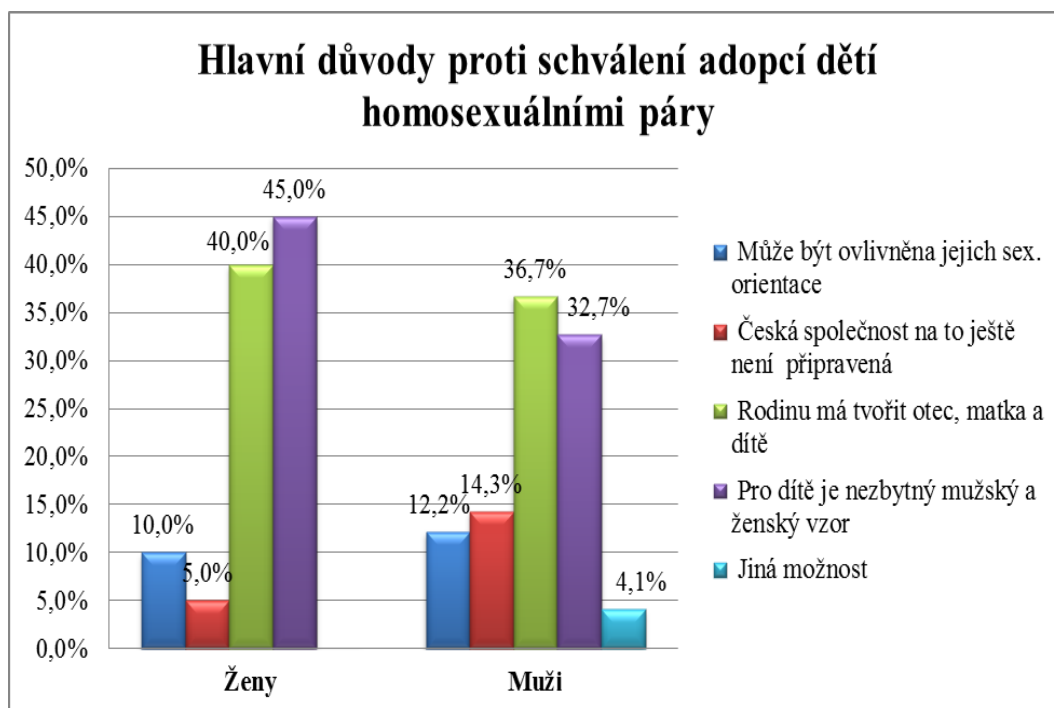
Komentář:

Potěšila mě největší četnost odpovědí pro důvod, že homosexuální páry by měli mít stejné povinnosti jako páry heterosexuální.

Položka č. 16: Pokud jste odpověděli ZÁPORNĚ, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď?

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Může být ovlivněna jejich sexuální orientace	2	10,0	6	12,2	8
Česká společnost na to ještě není připravená	1	5,0	7	14,3	8
Rodinu má tvořit otec, matka a dítě	8	40,0	18	36,7	26
Pro dítě je nezbytný mužský a ženský vzor	9	45,0	16	32,7	25
Jiná možnost	0	0,0	2	4,1	2
Celkem	20	100,0	49	100,0	69

Tabulka 20: Pokud jste odpověděli ZÁPORNĚ, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď? – z hlediska pohlaví respondentů

Graf 20: Hlavní důvody proti schválení adopcí dětí homosexuálními páry

Tato otázka navazovala na dotazníkovou položku č. 14 a odpovídali na ni ti respondenti, kteří u položky č. 14 označili zápornou odpověď. S výsledků lze konstatovat, že za nejčastějšími důvody proti schválení adopcí dětí homosexuálními páry označili respondenti, že dítě potřebuje mužský a ženský vzor, ženy v 45 % a muži 36,7 %. Důvod, že rodinu má tvořit otec, matka a dítě uvedlo 40 % žen a 36,7 % mužů. Pouze 5 % žen a 14,3 % mužů uvedlo, že na toto schválení není česká společnost zatím připravená. K „jiné možnosti“ se přiklonilo 10 % žen a 4,1 % mužů. V rámci této odpovědi muži nejčastěji uváděli důvody jako: „dítě bude čelit posměškům“ a „v rodině musí být hlavně žena“.

Komentář:

Nejvíce mě zaskočila odpověď, která byla druhá nejčastější, a to, že rodina má být tvořena otcem, matkou a dítětem. Toto pojetí tradiční rodiny se v naší společnosti vidí stále méně, i přesto ji 76,7 % respondentů označilo za hlavní důvod pro neschválení adopcí u homosexuálních párů.

Škálová položka č. 17: **Měli by, podle Vás, mít lesbické ženy, lesbické páry, gay muži a gay páry právo na výchovu a adopci?**

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 6 Zcela nesouhlasím

Právo na:	VÝCHOVU						Průměr	ADOPCI						Průměr
	1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6	
Právo lesbické ženy	67	54	36	20	12	11	2,2	51	40	54	27	13	15	2,8
Právo lesbického páru	69	44	28	23	20	16	2,6	59	41	38	21	19	22	2,8
Právo gay muže	42	38	45	25	21	29	3,2	31	31	51	29	26	32	3,4
Právo gay páru	51	39	34	23	18	35	3,1	42	37	40	23	19	39	3,3

Tabulka 21: *Měli by, podle Vás, mít lesbické ženy, lesbické páry, gay muži a gay páry právo na výchovu a adopci?*

K vyhodnocení této škálové položky jsem použila aritmetický průměr. Cílem této škálové položky bylo zjistit názory respondentů, v jaké míře souhlasí s tím, aby měla lesbická žena, lesbický pár, gay muž a gay pár právo na výchovu a adopci dítěte. Z výsledků aritmetických průměrů vyplývá, že respondenti spíše s výchovou a adopcí souhlasí než nesouhlasí. Cílem této otázky bylo mimo jiné zjistit, zda vnímají respondenti rozdíl mezi výchovou a adopcí uvedených homosexuálních párů či jednotlivců. Z tabulky je patrné, že rozdíly nejsou statisticky významné, nicméně celkově respondenti vnímají právo na výchovu pozitivněji než právo na adopci. Rozdíly jsou i mezi právem lesbických žen či párů a mezi gay muži či páry, neboť se respondenti domnívají, že lesbické ženy by měly mít větší právo na výchovu a adopci než gay muži či páry. Respondenti nejvíce souhlasí s právem lesbických žen na výchovu dětí (2,2) a nejméně s právem na výchovu dětí gay muži (3,2). Co se týče práva na adopci, tak dotazovaní studenti nejvíce souhlasí s právem pro adopci dětí lesbickými ženami (2,8) a lesbickými páry (2,8), a to bez rozdílu. Nejméně pak souhlasí s právem adopce dítěte u gay muže (3,4).

Komentář:

Byla jsem pozitivně překvapena tím, že se studenti přiklání k tolerantnějším postojům a výsledky průměrů této škálové otázky se tak pohybují v kladné polovině škály Likertova typu.

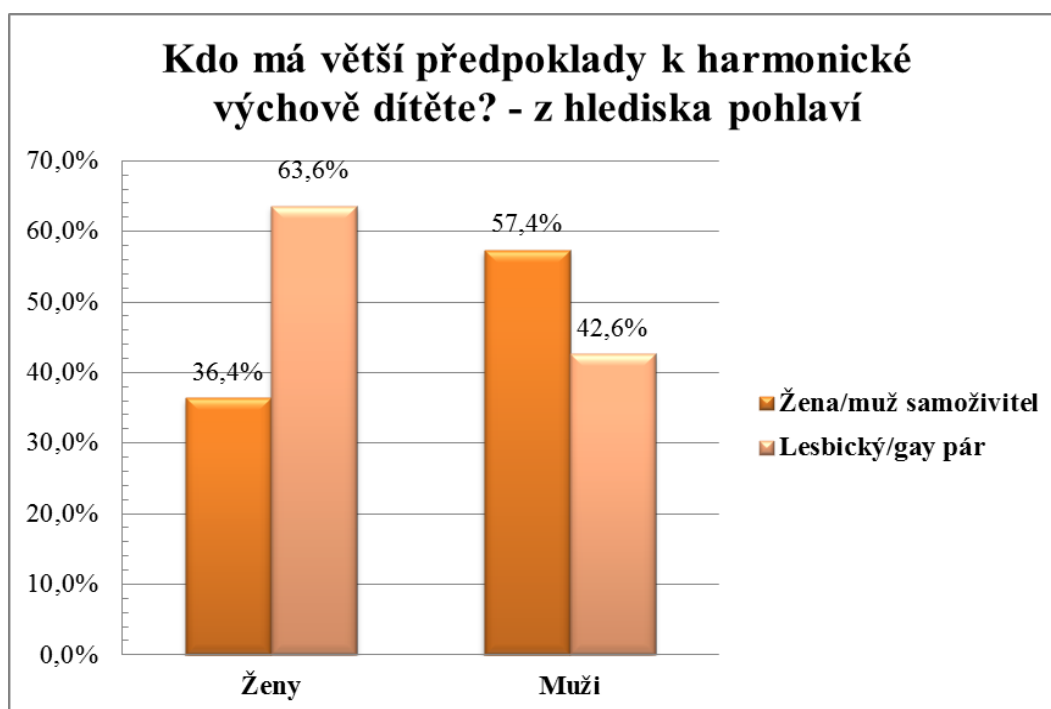
Položka č. 18: Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte?

Tuto položku jsem vyhodnotila jak z hlediska pohlaví respondentů, tak z hlediska fakult a ročníků, protože mi výsledky přišly zajímavé pro jejich interpretaci.

Vyhodnocení otázky z hlediska pohlaví

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Žena/muž samoživitel	36	36,4	58	57,4	94
Lesbický/gay pár	63	63,6	43	42,6	106
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 22: Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska pohlaví

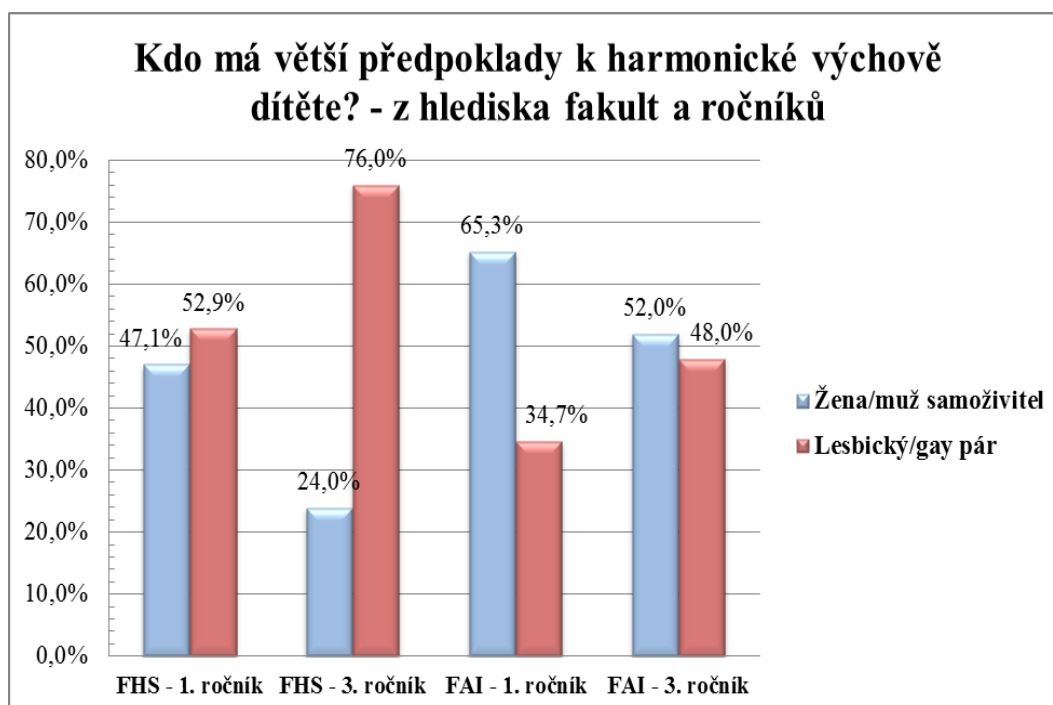
Graf 21: Kdo má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska pohlaví

Tuto položku jsem do dotazníku zařadila z důvodů, abych zjistila, zda si respondenti myslí, že větší předpoklady k harmonické výchově dítěte mají samoživitelé či homosexuální páry. Celkem 106 respondentů uvedlo, že větší předpoklady mají lesbické či gay páry. 94 dotazovaných se domnívá, že větší předpoklady mají samoživitelé. Z grafického znázornění je patrné, že ženy (63,6 %) se více domnívají než muži (42,6 %), že harmonickou výchovu zajistí lépe homosexuální páry než samoživitelé. Muži si myslí, že samoživitelé mají větší předpoklady v 57,4 % a ženy v 36,4 %.

Vyhodnocení otázky z hlediska fakult a ročníků

Fakulta/ročník	FHS				FAI				Celkem
	1. ročník		3. ročník		1. ročník		3. ročník		
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Žena/muž samoživitel	24	47,1	12	24,0	32	65,3	26	52,0	94
Lesbický/gay pár	27	52,9	38	76,0	17	34,7	24	48,0	106
Celkem	51	100,0	50	100,0	49	100,0	50	100,0	200

Tabulka 23: Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska fakult a ročníků

Graf 22: Kdo má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska fakult a ročníků

Největší četnost odpovědí se vztahuje k názoru, že homosexuální páry mají větší předpoklady k výchově dítěte než samoživitelé. Tuto četnost (76 %) vykazují studenti fakulty humanitních studií ze 3. ročníku. Četnost o trochu nižší (52,9 %) vykazují studenti 1. ročníků stejné fakulty. Co se týče studentů FAI, 34,7 % respondentů z 1. ročníku uvedlo, že mají homosexuální páry větší předpoklady a 48 % studentů 3. ročníků ze stejné fakulty. To, že harmonickou výchovu lépe plní samoživitelé, si myslí nejvíce 65,3 % studentů z FAI – 1. ročník.

Komentář:

Respondenti měli původně označit jednu odpověď ze čtyř možností (žena samoživitelka, muž samoživitel, gay pár, lesbický pár). Respondenti se však nemohli rozhodnout a většina z nich označila jak muže tak ženu samoživitelku či lesbický a gay pár dohromady, rozhodla jsem se data vyhodnotit bez rozdílů pohlaví, jako homosexuální páry a samoživitelé.

Stupnicová položka č. 19: V čem, podle Vás, vidí společnost největší problém, co se týká výchovy a adopce dětí homosexuálními páry?

(očísľujte 1 – největší problém, 5 – nejmenší problém)

Uspořádejte následující priority dle důležitosti	Ženy					Průměr	Muži					Průměr
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
Dětem chybí mužský/ženský vzor	46	27	17	9	0	1,9	38	43	23	7	0	2,0
Posměch, šikana	23	25	35	16	0	2,4	26	27	28	17	3	2,4
Možnost, že dítě může být poté také homosexuál	8	14	17	49	11	3,4	13	10	24	41	13	3,3
Nemůžou nahradit "tradiční rodinu"	27	26	26	16	3	2,4	29	23	24	22	3	2,5
Jiný důvod	0	0	0	3	4	4,6	2	1	0	0	1	2,3

Tabulka 24: V čem, podle Vás, vidí společnost největší problém, co se týká výchovy a adopce dětí homosexuálními páry?

K vyhodnocení této stupnicové položky jsem použila aritmetický průměr. Cílem této položky bylo zjistit názory respondentů, v čem, podle nich, vidí společnost největší problém, co se týká výchovy a adopce dětí homosexuálními páry. Z výsledků aritmetických průměrů vyplývá, že ženy (1,9) a muži (2,0) v rámci této položky přiřazovali nejčastěji první pořadí problematice, že dětem chybí mužský a ženský vzor. Ženy za nejméně problematické uvedly kategorii „jiné důvody“ (4,6) a muži možnost, že dítě může být poté také homosexuál (3,3). Respondenti jako „jiné důvody“ uváděli nejčastěji tyto: „jejich víra jim v tom brání“, „nepřipravenost společnosti“, „společnost nechce hledat řešení“.

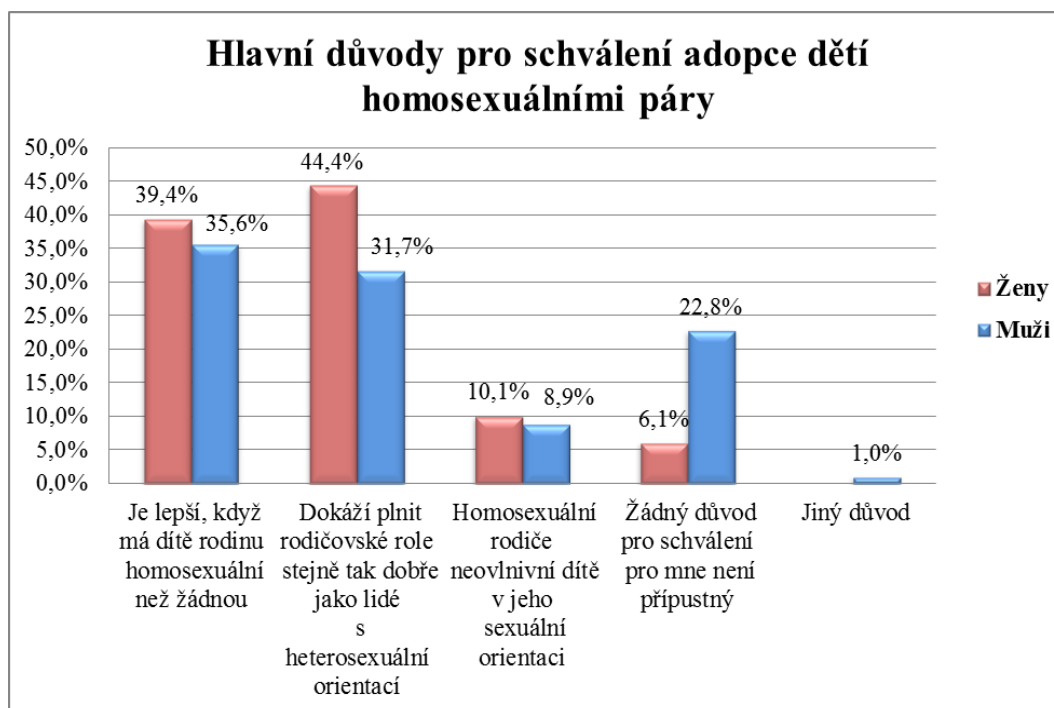
Komentář:

Považuji za nutné upozornit, že průměr v kategorii „jiný důvod“ je poněkud zkreslený, neboť jej uvedlo málo respondentů, ženy pouze v 7 případech a respondenti mužského pohlaví označili tuto možnost pouze ve 4 případech. Výsledky této otázky jsou však jen orientační, neboť někteří respondenti nepochopily zcela správně zadání a otázky neseřadili podle pořadí, takže se některá čísla opakují vícekrát.

Položka č. 20: Jaký by, podle Vás, měl být hlavní důvod pro schválení adopce homosexuálními páry?

Pohlaví	Ženy		Muži		Celkem
	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	Abs. čet.	Rel. čet. (%)	
Je lepší, když má dítě rodinu homosexuální než žádnou	39	39,4	36	35,6	75
Dokáží plnit rodičovské role stejně tak dobře jako lidé s heterosexuální orientací	44	44,4	32	31,7	76
Homosexuální rodiče neovlivní dítě v jeho sexuální orientaci	10	10,1	9	8,9	19
Žádný důvod pro schválení pro mne není přípustný	6	6,1	23	22,8	29
Jiný důvod	0	0,0	1	1,0	1
Celkem	99	100,0	101	100,0	200

Tabulka 25: Jaký by, podle Vás, měl být hlavní důvod pro schválení adopce homosexuálními páry?

Graf 23: Hlavní důvody pro schválení adopce homosexuálními páry

V rámci této otázky jsem chtěla zjistit, jaký by podle respondentů měl být hlavní důvod pro schválení adopce dětí homosexuálními páry. Nejvíce žen, a to 44,4 %, jako hlavní důvod označilo, že stejnopohlavní páry dokáží plnit rodičovské role stejně tak dobře jako lidé s heterosexuální orientací. Muži tuto možnost označily v 31,7 %. Další největší četnost je patrná z možnosti, která jako hlavní důvod uvádí, že homosexuální rodina je lepší než rodina žádná, ženy ji sdílí v 39,4 % a muži v 35,6 %.

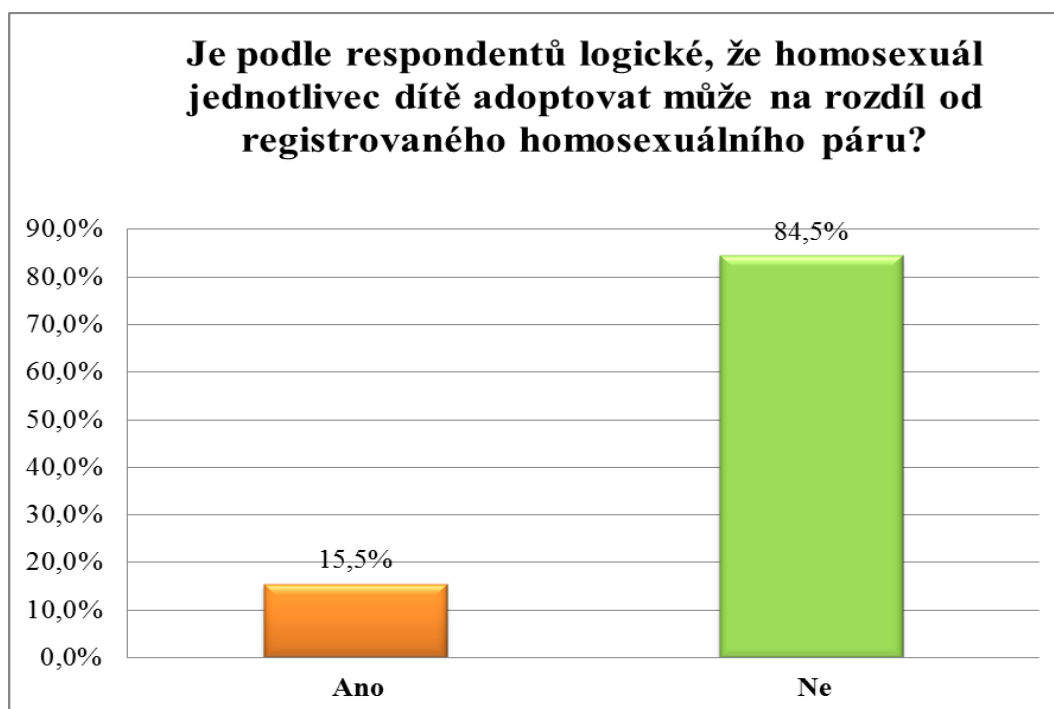
Komentář:

Žádný důvod pro schválení označilo celkově 29 respondentů, z toho 22,8 % mužů, co je však překvapivé, je to, že žen je pouze **6,1 %**. Pouze jeden respondent označil „jinou možnost“, jeho důvod však nebyl blíže specifikován.

Položka č. 21: Je, podle Vás, logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?

Logika věci	Abs. čet.	Rel. čet. (%)
Ano	31	15,5
Ne	169	84,5
Celkem	200	100,0

Tabulka 26: Je, podle Vás logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?

Graf 24: Je podle respondentů logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?

Z grafu vyplývá, že pro většinu respondentů (84,5 %) je stávající situace, kdy homosexuál jednotlivce dítě adoptovat může a registrovaný páry nikoli, nelogická. Pro 15,5 % dotazovaných působí tato skutečnost logicky.

Komentář:

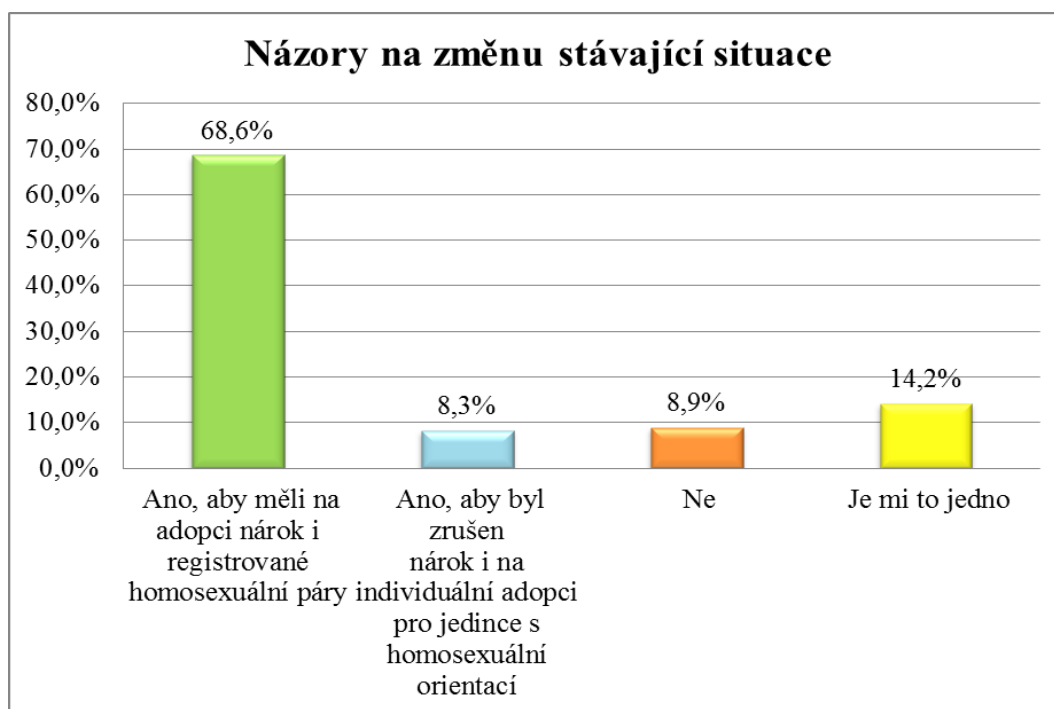
To, že pro většinu bude toto tvrzení nelogické jsem předpokládala, i tak mě ale překvapilo, že 31 respondentům přijde tento výrok logický. Požadovala jsem po respondentech, aby mi svoje odpovědi zdůvodnili, abych mohla upřesnit interpretaci této položky. Bohužel, ti co odpověděli kladně moc zdůvodnění nepředložili, nicméně zde zmíním alespoň některá:

„Tak se nikdo nemusí dozvědět o orientaci rodiče“, „bylo by to divné z pohledu okolí“, „neovlivní to tak dítě“, „dítě o jeho orientaci nemusí vědět“. Ti, kteří odpověděli záporně se také mohli vyjádřit, nejčastěji uváděli nesouhlasné postoje, které raději nebudu citovat. Někteří se domnívají, že: „Každý, kdo vytvoří podmínky má mít nárok na adopci“, „přece jenom dva živitelé jsou lepší“, „jednotlivec by neměl mít právo adoptovat dítě, ať už homosexuál nebo heterosexuál“.

Položka č. 22: Pokud jste odpověděli Ne, chtěli byste, aby se situace změnila?

Změna situace	Abs. čet.	Rel. čet. (%)
Ano, aby měli na adopci nárok i registrované homosexuální páry	116	68,6
Ano, aby byl zrušen nárok i na individuální adopci pro jedince s homosexuální orientací	14	8,3
Ne	15	8,9
Je mi to jedno	24	14,2
Celkem	169	100,0

Tabulka 27: Pokud jste odpověděli Ne, chtěli byste, aby se situace změnila?

Graf 25: Názory na změnu stávající situace

Tato otázka navazuje na předchozí otázku a odpovídali na ni pouze ti, kteří v předešlé otázce odpověděli záporně. Z grafu vyplývá, že 68,6 % je pro to, aby se stávající situace změnila a aby měli na adopci nárok i registrované homosexuální páry. 14,2 % dotazovaných zaujímají ke změně flegmatický postoj. 8,9 % respondentů nechce změnu a 8,3 % by chtělo, aby byl zrušen i nárok na individuální adopci dětí homosexuálními jedinci.

Komentář:

Domnívám se, že četnost **116** respondentů, kteří chtějí, aby měli na adopci nárok i registrované homosexuální páry, je relativně vysoká. Flegmaticnost 14,2 % dotazovaných byla možná způsobena tím, že se jednalo o poslední položku v dotazníku a respondenti tuto možnost zvolili, aby nemuseli nad problematikou přemýšlet. Je škoda, že 15 respondentů, i přestože, jim přijde nelogické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru, i tak nechtějí, aby se situace změnila.

V závěru dotazníku jsem nechala respondentům prostor pro jejich osobní připomínky a názory, kterými mohli můj dotazník obohatit a přispět k empirické části této bakalářské práce. Uvedu nejzajímavější názory, které jsou jak pozitivní, tak negativní, jsou jimi: „nikdo nezaručí, že pokud si jedinec adoptuje dítě stejného pohlaví, bude jeho láska pouze mateřská“, „mám kamarádky v registrovaném partnerství, které si umělé oplodnění provedly samy bez pohlavního styku za pomoci dvou kamarádů, kteří si děti berou na víkendy“, „dítě potřebuje mužský a ženský vzor, jinak z něj nevyroste jedinec správných hodnot“, „je docela možné, že homosexuální páry budou lepšími rodiči než páry heterosexuální“. Tyto komentáře respondentů byly ve stejné míře pozitivní i negativní. Podílelo se na nich však pouze 13 respondentů, což je v procentuálním vyjádření 6,5 %. Toto nízké zastoupení je pravděpodobně zastoupeno tím, že měli dotazovaní více možností v průběhu dotazníku vyjádřit své názory, například v rámci polouzavřených položek.

7.1 Vyhodnocení výzkumných otázek

1VO: Kdo podle respondentů tvoří rodinu z hlediska pohledu mužů a žen?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 6. (viz tabulka č. 5 a graf č. 5). Odpovědi žen a mužů jsou téměř shodné, nejsou zde významné rozdíly. Ženy většinou, a to v **50,5 %** uvedly kategorii „matka+otec+dítě“. Muži jako nejčastější definici uváděli také kategorii „matka+otec+dítě“, a to v **49,5 %**.

2VO: Byl názor žen a mužů na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry ovlivněn stejným způsobem?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 10. (viz tabulka č. 9 a graf č. 9). Názor žen a mužů nebyl ovlivněn stejným způsobem, neboť většina mužů (**35,6 %**) uvádí, že jejich názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry, byl nejvíce ovlivněn médii. Ženy (**23,2 %**) uvedly, že nebyly ovlivněny nikým a že si názor utvořily na základě svého úsudku.

3VO: Jaké jsou hlavní důvody pro a proti možnosti schválení adopcí dětí homosexuálními páry v ČR u mužů a u žen?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 15, 16, 19, 20. (viz tabulky č. 19, 20, 24, 25 a grafy č. 19, 20, 23). Nejčastějším důvodem pro schválení adopcí dětí homosexuálními páry by, podle respondentů, měla být možnost, že homosexuální páry by měli mít stejná práva jako páry heterosexuální, tuto možnost označilo **42,7 %** žen a **44,2 %** mužů. V rámci podobné otázky označilo nejvíce žen, a to **44,4 %**, jako hlavní důvod, ten že stejnopohlavní páry dokáží plnit rodičovské role stejně tak dobře jako lidé s heterosexuální orientací. Muži (**35,6 %**) jako hlavní důvod uvádí, že homosexuální rodina je lepší než rodina žádná.

Nejčastějšími důvody proti schválení adopcí dětí homosexuálními páry označili respondenti, že dítě potřebuje mužský a ženský vzor, ženy v **45 %** a muži **36,7 %**, muži ve stejné četnosti uvedli důvod, že rodinu má tvořit otec, matka a dítě.

4VO: Vnímají respondenti rozdíl mezi právem na výchovu a právem na adopci u lesbické ženy, lesbického páru, gay muže a gay páru?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 17. (viz tabulka č. 21). Rozdíly nejsou statisticky významné, nicméně celkově respondenti vnímají právo na výchovu pozitivněji než právo na adopci, neboť jsou zde průměry, například u lesbické ženy u výchovy o 0,6 desetin menší než u adopce. U lesbického páru, gay muže a gay páru je průměrná hodnota pouze o 0,2 desetiny nižší. Čím nižší průměr tím pozitivnější postoj, jednalo se o škálovou otázku. I tak můžeme konstatovat, že respondenti zaujímají k výchově a adopci spíše pozitivní postoj, protože se průměry pohybovaly v kladné části škály Likertova typu.

5VO: Změnil se názor na homosexualitu během vysokoškolského studia u respondentů fakulty FHS a FAI?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 8. (viz tabulka č. 7 a graf č. 7). Téměř všichni respondenti z FAI (**99 %**) uvedli, že se jejich názor na homosexualitu během vysokoškolského studia nezměnil. Fakulta humanitních studií je na tom podobně, **94,1 %** respondentů odpovědělo, že se jejich názor během studia nezměnil.

6VO: Je podle respondentů logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru a chtěli by respondenti změnu stávající situace?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 21 a 22. (viz tabulka č. 26, 27 a graf č. 24, 25). Pro většinu respondentů (**84,5 %**) je stávající situace, kdy homosexuál jednotlivce dítě adoptovat může a registrovaný páry nikoli, nelogická. **68,6 %** respondentů je pro to, aby se stávající situace změnila a aby měli na adopci nárok i registrované homosexuální páry.

7VO: Mají respondenti, kteří by přistoupili na vlastní adopci dítěte, pozitivnější názor na možnost schválení adopcí dětí u homosexuálních párů?

Tato výzkumná otázka se vztahuje k dotazníkové položce č. 9 a 14. (viz tabulka č. 17 a graf č. 17). Respondenti, kteří uvedli, že by adoptovali dítě, jsou v podstatě rovnoměrně zastoupeni ve všech kategoriích, které se vztahují k možnosti schválení adopce homosexuálními páry, a to určitě souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, určitě nesouhlasím. Takže respondenti, kteří by přistoupili na vlastní adopci dítěte, nemají pozitivnější názor na možnost schválení adopcí dětí u stejnopohlavních párů.

7.2 Vyhodnocení hypotéz

Hypotézy jsem testovala na hladině významnosti 0,01. Hypotézy, které jsem na této hladině významnosti přijala, jsou v textu zvýrazněny tučným písmem.

První hypotéza se vztahuje k dotazníkové položce č. 2 a č. 11. Vypočítala jsem test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Existují rozdíly v názorech na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí v závislosti na druhu fakulty?

	Pozitivnější názor	Negativnější názor	Σ
Fakulta humanitních studií	86	15	101
Fakulta aplikované informatiky	57	42	99
Σ	143	57	200

Tabulka 28: Čtyřpolní tabulka - názory na schopnosti plnění rodičovských v závislosti na studované fakultě

$$\chi^2 = 18,652$$

$$\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$$

Statisticky významný rozdíl se u názorů respondentů z fakulty humanitních studií a fakulty aplikované informatiky projevil, a to významně. Odmítáme tedy nulovou hypotézu na hladině významnosti 0,01 a přijímáme alternativní hypotézu.

$1H_0$ - Studenti fakulty FHS mají stejný názor na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí jako studenti fakulty FAI.

$1H_A$ - Studenti fakulty FHS mají pozitivnější názor na schopnosti homosexuálních párů v souvislosti s plněním rodičovských rolí než jako studenti fakulty FAI.

Komentář:

Pozitivnější názor studentů FHS na to, že homosexuální páry mají schopnost plnit rodičovské role, přisuzují tomu, že mají tolerantnější postoj právě díky humanitním oborům, jako je sociální pedagogika či učitelství pro mateřské školy. Grafické znázornění a tabulka četností (viz položka č. 11).

Druhá hypotéza se vztahuje k dotazníkové položce č. 1 a č. 12. Vypočítala jsem test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Existují rozdíly v názorech na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině v závislosti na pohlaví respondentů?

	Myslí si, že sexuální orientace nebude ovlivněna	Myslí si, že sexuální orientace bude ovlivněna	Σ
Ženy	86	13	99
Muži	57	44	101
Σ	143	57	200

Tabulka 29: Čtyřpolní tabulka - názory na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině v závislosti na pohlaví respondentů

$$\chi^2 = 22,723$$

$$\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$$

Statisticky významný rozdíl se u názorů žen a mužů projevilo. Odmítáme tedy nulovou hypotézu na hladině významnosti 0,01 a přijímáme alternativní hypotézu.

$2H_0$ - Ženy mají stejný názor na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině jako muži.

$2H_A$ - Ženy mají odlišný názor na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině jako muži.

Komentář:

Z alternativní hypotézy vyplývá, že mezi názory žen a mužů existují statisticky významné rozdíly. V tomto případě se ženy více domnívají než muži, že sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině ovlivněna nebude (86 respondentek). Z celkového výzkumu je patrné, že ženy se projeví jako více tolerantní a informované než muži. Grafické znázornění a tabulka četností (viz položka č. 12).

Třetí hypotéza se vztahuje k dotazníkové položce č. 5 a č. 14. Vypočítala jsem test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Existují rozdíly v názorech na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice v závislosti na vztahu k víře?

	Pozitivnější názor	Negativnější názor	Σ
Věřící	38	24	62
Ateisté	53	31	84
Σ	91	55	146

Tabulka 30: Čtyřpolní tabulka - názory na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice v závislosti na vztahu k víře u respondentů

$$\chi^2 = 0,049$$

$$\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$$

Statisticky významný rozdíl se u názorů věřících respondentů a ateistů neprojevil. Přijímáme tedy nulovou hypotézu na hladině významnosti 0,01.

$3H_0$ - Věřící zaujímají stejný postoj k možnosti schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice jako ateisté.

$3H_A$ - Věřící zaujímají negativnější postoj k možnosti schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice než ateisté.

Komentář:

I přesto, že jsou z tabulky patrné rozdíly v názorech u věřících a nevěřících, nelze tyto rozdíly považovat za statisticky významné. Můžeme je připisat na vrub náhody.

Předpokládala jsem, že bude nulová hypotéza odmítnuta, neboť jsem se domnívala, že věřící mají méně tolerantní postoj k homosexualitě jako takové, moje domněnka byla však vyvrácena. Grafické znázornění a tabulka četností (viz položka č. 14).

Čtvrtá hypotéza se vztahuje k dotazníkové položce č. 3 a č. 18. Vypočítala jsem test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Existují rozdíly v názorech na to, v jaké míře mají homosexuální páry předpoklady k harmonické výchově dítěte, v závislosti na ročníku studia respondentů?

	Domnívají se, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte	Nedomnívají se, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte	Σ
1. ročník	44	56	100
3. ročník	62	38	100
Σ	106	94	200

Tabulka 31: Čtyřpolní tabulka - názory na to, v jaké míře mají homosexuální páry předpoklady k harmonické výchově dítěte v závislosti na ročníku studia respondentů

$$\chi^2 = 6,503$$

$$\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$$

Statisticky významný rozdíl se u názorů studentů 1. a 3. ročníků neprojevil. Přijímáme tedy nulovou hypotézu na hladině významnosti 0,01.

4H₀ – Studenti 3. ročníků se ve stejné míře jako studenti 1. ročníků domnívají, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte.

4H_A – Studenti 3. ročníků se více domnívají, že homosexuální páry mají větší předpoklady k harmonické výchově dítěte než studenti 1. ročníků.

Komentář:

Respondenti si měli zvolit, zda si myslí, že větší předpoklady má samoživitel či homosexuální pár. I přesto, že jsou z tabulky patrné rozdíly u jednotlivých ročníků, nelze tyto rozdíly považovat za statisticky významné. Můžeme je připsat na vrub náhody. Předpokládala jsem, že bude nulová hypotéza odmítnuta, neboť jsem se domnívala, že

studenti 3. ročníků se budou více domnívat, že mají homosexuální páry větší předpoklady k harmonické výchově dítěte než studenti nižších ročníků. Považuji však za důležité podotknout, že při vyšší hladině významnosti by byla nulová hypotéza odmítnuta. Grafické znázornění a tabulka četností (viz položka č. 14).

Pátá hypotéza se vztahuje k dotazníkové položce č. 7 a č. 14. Vypočítala jsem test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku.

Existuje souvislost mezi názorem na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry a mezi udržováním přátelského kontaktu s jedincem s homosexuální orientací?

	Pozitivnější názor	Negativnější názor	Σ
Respondenti, kteří udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací	67	25	92
Respondenti, kteří neudržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací	64	44	108
Σ	131	69	200

Tabulka 32: Čtyřpolní tabulka – souvislost mezi názorem na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry a mezi udržováním přátelského kontaktu s jedincem s homosexuální orientací

$$\chi^2 = 4,046$$

$$\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$$

Statisticky významná souvislost nebyla potvrzena. Přijímáme tedy nulovou hypotézu na hladině významnosti 0,01.

5H₀ – Respondenti, kteří udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací, mají stejný názor na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry jako respondenti, kteří přátelský kontakt s homosexuálním jedincem neudržují.

5H_A - Respondenti, kteří udržují přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací, mají pozitivnější názor na možnost schválení adopce dětí homosexuálními páry než respondenti, kteří přátelský kontakt s homosexuálním jedincem neudržují.

Komentář:

Tuto hypotézu jsem stanovila, neboť mě zajímalo, zda se souvislost potvrdí či nikoli. Osobně jsem očekávala, že budou mít respondenti, kteří přátelský kontakt s homosexuálním jedincem udržují, pozitivnější názor na možnost schválení adopce než ti, kteří kontakt neudržují, můj předpoklad nebyl touto statistickou metodou potvrzen. Grafické znázornění a tabulka četností (viz položka č. 14).

7.3 Doporučení pro praxi

Zjištění názorů studentů, ať už kladných či negativních, považuji za odrazový můstek při dalších postupech, vedoucích k odstranění předsudků, které homosexuálně orientované jedince provází.

Domnívám se, že tato bakalářská práce může být přínosem například při tvorbě peer programů, nebo může sloužit jako podklad při tvorbě projektů v rámci sexuální výchovy. Tyto projekty by sloužily jako prevence pro utvoření předsudků vůči homosexuálně orientovaným jedincům či jako eliminace těchto negativních mínění. Práce může být mimo jiné impulsem pro zařazení tématu homosexuality do více předmětů, ať už na středních či vysokých školách. A stejně tak může sloužit jako podnět pro změnu současné situace, například pro změnu současné legislativy. Dalším aplikačním rozměrem této práce je možnost rozšíření osvěty a informovanosti společnosti, právě na základě výsledků výzkumu. V neposlední řadě může práce sloužit i homosexuálním párům, aby se seznámili s míněním studentů a jejich názory na eventuality schválení adopce dětí stejnopohlavními páry a názory s danou problematikou souvisejícími.

ZÁVĚR

Téma výchovy a adopce dětí homosexuálními páry je aktuálním tématem zejména posledních let. Homosexuální jedinci chtějí uplatňovat svá práva a společnost k nim zaujímá stále více tolerantní postoj, příkladem je schválení registrovaného partnerství v České republice. I přesto se však setkáváme s negativními postoji.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit a zmapovat názory respondentů, kteří tvořili výzkumný soubor, což byli studenti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Názory se týkaly výchovy a adopce dětí homosexuálními páry. Cíl bakalářské práce byl naplněn.

Výsledků bylo dosaženo kvantitativním výzkumem, a to metodou dotazníkového šetření. Byly zjišťovány názory na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry a případné rozdíly mezi studenty FHS a FAI, 1. a 3. ročníky a také mezi pohlavím či vírou respondentů. Graficky byly znázorněny a porovnány odpovědi dotazovaných. Byly vyhodnoceny výzkumné otázky a na základě výpočtů statistické významnosti byly odmítnuty či přijaty stanovené hypotézy. Předpokládala jsem, že se určité rozdíly projeví, na základě podobných výzkumů provedených v oblasti homosexuality. Výzkum potvrdil, že určitá rozdílnost v názorech opravdu existuje, tyto rozdíly jsem v empirické části interpretovala a okomentovala.

Domnívala jsem se, že vztah k víře bude mít na názory o eventualitě schválení dětí adopcí stejnopohlavními páry zásadní vliv. Z výsledků výzkumu však vyplývá, že rozdílnost mezi věřícími a ateisty není statisticky významná. Názory se lišili z hlediska pohlaví, neboť se ženy ukázaly být tolerantnějšími než muži, což se dalo předpokládat. Další rozdíly v názorech byly patrné u studentů fakulty humanitních studií, kde se ukázalo, že jsou celkově více informovaní a tolerantní než studenti z fakulty aplikované informatiky. Rozdílné byly také názory studentů 1. a 3. ročníků, kde se studenti vyšších ročníků projeví více tolerantní než studenti ročníků nižších. Je důležité si uvědomit, že byl výzkumný soubor tvořen mladší generací, proto jsou názory více tolerantní, než kdyby byl výzkum realizován v rámci veřejného mínění.

Při dotazníkovém šetření mě překvapil zájem respondentů o toto téma, spousta z nich netušila, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může na rozdíl od homosexuálního páru, nebo že umělé oplodnění je v České republice možné pouze pro manželské páry.

Většinu zaskočil i fakt, že jedincům v registrovaném partnerství zaniká právo na adopci dítěte i jako jednotlivcům.

Pro větší význam pro praxi by bylo výhodné daný výzkumný soubor rozšířit tak, aby bylo možné konstatovat obecně platné závěry pro komplexní soubor studentů UTB či realizace výzkumu v rámci veřejného mínění. O rozšíření uvažuji v rámci realizace mé diplomové práce.

Pozitivním zjištěním je skutečnost, že jsou studenti spíše tolerantnější k výchově a adopci dětí homosexuálními páry, jak vyplynulo z výzkumu, neboť **65,5 %** respondentů souhlasí s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BLÍŽKOVSKÝ, Bohumír, 1997. *Systémová pedagogika pro studium a tvůrčí praxi: celistvé a otevřené pojetí vzdělávání a výchovy*. 2. uprav. a dopl. vyd. Ostrava: Amosium servis. ISBN 80-85498-23-5.
- [2] BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, 1992a. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA. ISBN 80-85526-03-4.
- [3] BRZEK, Antonín, 1992b. Homosexualita a zákon. In: BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, s. 111. ISBN 80-85526-03-4.
- [4] BRZEK, Antonín, 1992c. Co je vlastně homosexualita a kdo je homosexuál. In: BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, s. 19-24. ISBN 80-85526-03-4.
- [5] BRZEK, Antonín, 1992d. Homosexualita v lidských dějinách. In: BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, s. 105-106. ISBN 80-85526-03-4.
- [6] BRZEK, Antonín, 1992e. Homosexualita jako celoživotní stigmatizace. In: BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, s. 50. ISBN 80-85526-03-4.
- [7] BUBLEOVÁ, Věduna a Jiří KOVAŘÍK, 1999. Organizace náhradní rodinné péče. In: MATĚJČEK, Zdeněk. et al. *Náhradní rodinná péče: Průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Portál, s. 31-33. ISBN 80-7178-304-8.
- [8] BUBLEOVÁ, Věduna, 2002. Děti potřebují rodiče, rodiče potřebují děti. In: MATĚJČEK, Zdeněk. et al. *Osvojení a pěstounská péče*. Praha: Portál, s. 11-18. ISBN 80-7178-637-3.
- [9] ČEPICKÁ, Blanka, Miroslav KREJČA a Pavel STRNAD, 2010. Senologická problematika v sexuologii. In: WEISS, Petr. et al. *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing, s. 235-236. ISBN 978-80-247-2492-8.

- [10] FADERMAN, Lillian, 2002. *Krásnější než láska mužů: Romantické přátelství a láska mezi ženami od renesance po současnost*. Praha: One Woman Press. ISBN 80-86356-12-4.
- [11] FANEL, Jiří, 2000. *Gay historie*. Praha: Dauphin. ISBN 80-7272-010-4.
- [12] FREUND, Kurt, 1962. *Homosexualita u muže*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství.
- [13] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-79-6.
- [14] HARTL, Karel a Helena HARTLOVÁ, 2010. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-686-5.
- [15] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [16] JANIŠ, Kamil, Blahoslav KRAUS a Pavel VACEK, 2008. *Kapitoly ze základů pedagogiky*. 4. vydání. Hradec Králové: GAUDEAMUS. ISBN 978-80-7041-371-5.
- [17] JANIŠ, Kamil, 2009. *Vybrané kapitoly z dějin výchovy*. Opava: Slezská univerzita. ISBN 978-80-7248-512-3.
- [18] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-954-5.
- [19] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2000 cit. podle DUBAJ, Štefan, 1994. O postoji bratislavskej verejnosti k problematike homosexuality, 1994, s. 82-83
- [20] JANOŠOVÁ, Pavlína, 2008. *Dívčí a chlapecká identita: Vývoj a úskalí*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2284-9.
- [21] MATĚJČEK, Zdeněk, 2000. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 80-7178-494-X.
- [22] PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava, 1992. Ženská homosexualita. In: BRZEK, Antonín a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, s. 91. ISBN 80-85526-03-4.
- [23] PROCHÁZKA, Ivo, 2010. Sexuální orientace. In: WEISS, Petr. et al. *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing, s. 107-118. ISBN 978-80-247-2492-8.

- [24] SOBOTKOVÁ, Irena, 2007. *Psychologie rodiny*. Druhé přepracované vydání. Praha: Portál, s. 189-197. ISBN 978-80-7367-250-8.
- [25] SPENCER, Colin, 1999. *Dejiny homosexuality*. Bratislava: Slovart. ISBN 80-7145-302-1.
- [26] SPILKOVÁ, Jana, 2010. Psychosexuální vývoj. In: WEISS, Petr. et al. *Sexuologie*. Praha: Grada Publishing, s. 102-103. ISBN 978-80-247-2492-8.
- [27] STEHLÍKOVÁ, Džamila, Ivo PROCHÁZKA a Jiří HROMADA, 1995. *Homosexualita, společnost a aids v ČR*. Praha: Sdružení organizací homosexuálních občanů (SOHO) v České republice
- [28] UZEL, Radim, 2007. Lidská sexualita. In: UZEL, Radim a Miroslav MITLÖHNER. *Vybrané otázky lidské sexuality*. Hradec Králové: Gaudeamus, s. 25-28. ISBN 978-80-7041-609-9.
- [29] VODÁK, Pavel, 1968. *Adoptivní dítě a jeho rodiče: O jistotách a pochybnostech rodičovského svazku*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství.
- [30] WEISS, Petr a Jaroslav ZVĚŘINA, 1999. *Sexuální chování obyvatel České republiky: Výsledky národního průzkumu*. Praha: Alberta Plus. ISBN 80-85792-13-3.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [31] Adopce. *Stejná rodina* [online]. © 2007-2010 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.stejnarodina.cz/index.php?item=adopce>
- [32] BARTOŠ, Adam B., 2008 cit. podle HROMADA, Ivo, 2008. Analýza: Česko diskriminuje homosexuály, mělo by jim povolit adopci. In: *Idnes.cz: Zprávy* [online]. 7. března 2008 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/analyza-cesko-diskriminuje-homosexuality-melo-by-jim-povolit-adopci-1dq-/domaci.aspx?c=A080306_173642_domaci_adb

- [33] BEŇOVÁ, Kateřina et al., 2007. *Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, [cit. 2012-03-20]. ISBN 978-80-87041-33-8. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/CZ_analyza_web.pdf
- [34] CVVM. *Názory české veřejnosti na práva homosexuálů – květen 2011* [online]. 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101156s_ov110530.pdf
- [35] Dánsko uzákonilo právo na adopci pro homosexuální páry. In: ČTK, 2010. *Novinky.cz* [online]. 4. května 2010 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/199340-dansko-uzakonilo-pravo-na-adopci-pro-homosexualni-pary.html>
- [36] GOLGO, Fabiano, 2011. Svatba jako v Riu. In: *Deník Referendum: Domov* [online]. 11.05.2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/10485-svatba-jako-v-riu>
- [37] HARČAŘÍKOVÁ, Monika, 2006. Postavení homosexuálů ve světě. *Homodomov* [online]. © 2006 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://homodomov.wz.cz/situace%20ve%20svete.htm>
- [38] JIŘIČKA, Jan, 2011. Gayové chtějí adoptovat děti i v partnerství, podporu koalice nemají. In: *Idnes.cz: Zprávy* [online]. 30. července 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/domaci.aspx?c=A110727_180805_domaci_jj
- [39] KAŇKA, Petr, 2000. *Abeceda homosexuality* [online]. Praha: ALCA, [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.004.cz/storage/abeceda_homosexuality.pdf
- [40] NEDBÁLKOVÁ, Kateřina, 2002. Alternativní rodinné modely aneb Rodiny lesbických matek a rodiny gay otců. In: *Gay a lesbická liga* [online]. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.gl.cz/rp-alternativni_rodiny/
- [41] Ochrana dítěte. *Stejná rodina* [online]. © 2007-2010 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.stejnarodina.cz/index.php?item=ochrana_ditete
- [42] PATTERSON, Charlotte J., 2006. *Children of Lesbian and Gay parents* [online]. © 2006 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://new.glhv.org.au/files/children_of_GLBTParents.pdf

- [43] Rozvodovost. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ [online]. © 2012, 20.1.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>
- [44] ŠKAPIKOVÁ, Šárka, 2008. Počet žadatelů o adopci stoupá, dětí je však méně. In: *Jičínský deník.cz* [online]. 15.05.2008 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://jicinsky.denik.cz/zpravy_region/jicinsko_adopce20080515.html
- [45] ŠTĚPÁNKOVÁ, Martina, 2009. Gay a lesbické rodičovství. In: *Poradna pro občanství, občanská a lidská práva* [online]. © 2009 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://lgbt.poradna-prava.cz/clanky-zpravy-a-diplomove-prace/gay-a-lesbicke-rodicovstvi-287.html>
- [46] TALANDOVÁ, Jaroslava, 1997. *Sociální postavení lesbických žen a alternativní modely v kontextu heterosexuální společnosti* [online]. Praha: L-klub Lambda [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20071217011126/http://www.scalex.cz/sophia/taland/obsah.htm>
- [47] TRAMPOTOVÁ, Olga, 2011. Homosexuálové a adopce. In: *Psychologie.cz: Wellness pro Vaši duši* [online]. 28. března 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://psychologie.cz/homosexualove-adopce/>
- [48] VLČKOVÁ, Ivana, 2007. *Výchova dětí homosexuálním párem* [online]. Vsetín. [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://soc.nidm.cz/data/2007/14-3.pdf>. Středoškolská odborná činnost s právem státní jazykové zkoušky Vsetín. Vedoucí práce Šárka Sedláčková.
- [49] WEISS, Petr, 2012. Homosexualita. In: *Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu* [online]. 21.3.2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.planovanirodiny.cz/clanky/homosexualita>
- [50] 11000 dětí v ČR žije v ústavní péči. *Čí je dítě?* [online]. © 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.cijedite.cz/?nav=temata/analyzy/11000-deti-v-cr-zije-v-ustavni.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

FAI	Fakulta aplikované informatiky
FHS	Fakulta humanitních studií
LGBTI	Termín užívaný pro lesbickou, gay, bisexuální, transgender a intersexuální menšinu
UTB	Univerzita Tomáše Bati
WHO	Světová zdravotnická organizace

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Pohlaví respondentů</i>	<i>52</i>
<i>Graf 2: Jakou fakultu a ročník studujete</i>	<i>53</i>
<i>Graf 3: Struktura výzkumného souboru dle pohlaví, fakulty a ročníků.....</i>	<i>54</i>
<i>Graf 4: Jaký je Váš vztah k víře?</i>	<i>56</i>
<i>Graf 5: Definice rodiny podle pohlaví.....</i>	<i>57</i>
<i>Graf 6: Udržování kontaktu s jedincem s homosexuální orientací podle pohlaví respondentů.....</i>	<i>59</i>
<i>Graf 7: Změna názoru fakult na homosexualitu během studia na VŠ</i>	<i>60</i>
<i>Graf 8: Za jakých okolností by respondenti přistoupili k adopci</i>	<i>62</i>
<i>Graf 9: Kdo u respondentů nejvíce ovlivnil jejich názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry?</i>	<i>63</i>
<i>Graf 10: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? - z hlediska pohlaví respondentů.....</i>	<i>65</i>
<i>Graf 11: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska fakult a ročníků</i>	<i>66</i>
<i>Graf 12: Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to podle respondentů, jeho sexuální orientaci? – z hlediska fakult a ročníků.....</i>	<i>68</i>
<i>Graf 13: Jakou možnost by si zvolili na místě lesbické ženy, kdyby toužili po dítěti?</i>	<i>70</i>
<i>Graf 14: Názory na možnost schválení adopcí vzhledem k pohlaví</i>	<i>72</i>
<i>Graf 15: Názory na možnost schválení adopcí vzhledem k fakultám a ročníkům</i>	<i>73</i>
<i>Graf 16: Názory na možnost schválení adopcí vzhledem k víře</i>	<i>74</i>
<i>Graf 17: Postoje k možnosti schválení adopte homosexuálními páry v souvislosti s postoji k vlastní adopci dítěte</i>	<i>76</i>
<i>Graf 18: Udržování přátelského kontaktu s homosexuálem v souvislosti s názory na možnost schválení adopte homosexuálními páry.....</i>	<i>78</i>
<i>Graf 19: Hlavní důvody pro schválení adopcí dětí homosexuálními páry</i>	<i>79</i>

<i>Graf 20: Hlavní důvody proti schválení adopcí dětí homosexuálními páry.....</i>	<i>81</i>
<i>Graf 21: Kdo má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? - z hlediska pohlaví.....</i>	<i>83</i>
<i>Graf 22: Kdo má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? - z hlediska fakult a ročníků</i>	<i>84</i>
<i>Graf 23: Hlavní důvody pro schválení adopce homosexuálními páry</i>	<i>87</i>
<i>Graf 24: Je podle respondentů logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?</i>	<i>88</i>
<i>Graf 25: Názory na změnu stávající situace</i>	<i>89</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Pohlaví.....</i>	<i>52</i>
<i>Tabulka 2: Jakou fakultu a ročník studujete?.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabulka 3: Struktura výzkumného souboru dle pohlaví, fakulty a ročníků</i>	<i>54</i>
<i>Tabulka 4: Jaký je Váš vztah k víře</i>	<i>55</i>
<i>Tabulka 5: Heslovitě definujte, kdo podle Vás, tvoří rodinu.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabulka 6: Udržujete přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací?.....</i>	<i>58</i>
<i>Tabulka 7: Změnili jste během vysokoškolského studia názor na homosexualitu? – z pohledu fakult FHS a FAI.....</i>	<i>60</i>
<i>Tabulka 8: Za jakých okolností byste přistoupil/a k adopci dítěte?</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka 9: Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry?</i>	<i>63</i>
<i>Tabulka 10: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska pohlaví respondentů.....</i>	<i>64</i>
<i>Tabulka 11: Mají homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role? – z hlediska fakult a ročníků</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka 12: Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to podle respondentů, jeho sexuální orientaci? – podle fakult a ročníků.....</i>	<i>67</i>
<i>Tabulka 13: Jakou možnost byste si zvolil/a na místě lesbické ženy, kdybyste toužil/a po dítěti? – z pohledu pohlaví respondentů</i>	<i>69</i>
<i>Tabulka 14: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice?- z hlediska pohlaví respondentů.....</i>	<i>71</i>
<i>Tabulka 15: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice?- z hlediska fakult a ročníků</i>	<i>72</i>
<i>Tabulka 16: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice?- z hlediska víry respondentů.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabulka 17: Souhlasíte s možností schválení adopce dětí homosexuálními páry v České republice?- v souvislosti s postojem k vlastní adopci</i>	<i>75</i>

<i>Tabulka 18: Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice?- v souvislosti s udržováním přátelského kontaktu s homosexuálem</i>	<i>77</i>
<i>Tabulka 19: Pokud jste odpověděli KLADNĚ, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď? – z hlediska pohlaví respondentů.....</i>	<i>79</i>
<i>Tabulka 20: Pokud jste odpověděli ZÁPORNĚ, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď? – z hlediska pohlaví respondentů.....</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 21: Měli by, podle Vás, mít lesbické ženy, lesbické páry, gay muži a gay páry právo na výchovu a adopci?</i>	<i>82</i>
<i>Tabulka 22: Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska pohlaví.....</i>	<i>83</i>
<i>Tabulka 23: Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte? – z hlediska fakult a ročníků.....</i>	<i>84</i>
<i>Tabulka 24: V čem, podle Vás, vidí společnost největší problém, co se týká výchovy a adopce dětí homosexuálními páry?.....</i>	<i>85</i>
<i>Tabulka 25: Jaký by, podle Vás, měl být hlavní důvod pro schválení adopce homosexuálními páry?</i>	<i>86</i>
<i>Tabulka 26: Je, podle Vás logické, že homosexuál jednotlivec dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?</i>	<i>88</i>
<i>Tabulka 27: Pokud jste odpověděli Ne, chtěli byste, aby se situace změnila?</i>	<i>89</i>
<i>Tabulka 28: Čtyřpolní tabulka - názory na schopnosti plnění rodičovských v závislosti na studované fakultě.....</i>	<i>93</i>
<i>Tabulka 29: Čtyřpolní tabulka - názory na ovlivnění sexuální orientace dětí vyrůstajících v homosexuální rodině v závislosti na pohlaví respondentů.....</i>	<i>94</i>
<i>Tabulka 30: Čtyřpolní tabulka - názory na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice v závislosti na vztahu k víře u respondentů.....</i>	<i>95</i>

<i>Tabulka 31: Čtyřpolní tabulka - názory na to, v jaké míře mají homosexuální páry předpoklady k harmonické výchově dítěte v závislosti na ročníku studia respondentů</i>	<i>96</i>
<i>Tabulka 32: Čtyřpolní tabulka – souvislost mezi názorem na možnost schválení adopcí dětí homosexuálními páry a mezi udržováním přátelského kontaktu s jedincem s homosexuální orientací.....</i>	<i>97</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PI DOTAZNÍK

PII POSTAVENÍ HOMOSEXUÁLŮ VE SVĚTĚ

PŘÍLOHA PI: DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou Fakulty humanitních studií na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro vypracování praktické části mé bakalářské práce na téma *VÝCHOVA A ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY*. Dotazník je zcela **anonymní** a zjištěné informace budou použity pouze pro výše zmíněné výzkumné účely. Pokud není uvedeno jinak, zakřížkujte u každé otázky jednu odpověď. Děkuji Vám za spolupráci a ochotu vyjádřit Váš názor.

Monika Šmídová

1. *Pohlaví:*

- Žena
- Muž

2. *Jakou fakultu studujete?*

- Fakulta humanitních studií
- Fakulta aplikované informatiky

3. *Jaký ročník studujete?*

- 1. ročník
- 3. ročník

4. *Jaká je Vaše sexuální orientace?*

- Heterosexuální orientace
- Homosexuální orientace
- Bisexuální orientace

5. Jaký je Váš vztah k víře?

- Jsem věřící, věřím v boha
- Jsem ateista, nevěřím v boha
- Jsem nęcista, nevěřím v boha, věřím v něco jiného

6. Heslovitě definujte, kdo podle Vás, tvoří rodinu. (například: manželé, neformální svazek, matka s dítětem, matka-otec-dítě ...)

.....

7. Udržujete přátelský kontakt s jedincem s homosexuální orientací? (gay, lesba)

- Ano
- Ne

8. Změnili jste, během vysokoškolského studia, názor na homosexualitu?

- Ano.....uved'te.....
- Ne

9. Za jakých okolností byste přistoupil/a k adopci dítěte? (Pokud neřešíme finanční hledisko)

- Adoptoval/a bych dítě, i kdybych mohl/a mít své vlastní děti
- Adoptoval/a bych dítě, pouze pokud bych nemohl/a mít své vlastní děti
- Nikdy bych na adopci nepřistoupil/a
- Jiná okolnost:.....

10. Kdo nejvíce ovlivnil Váš názor na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry?

(Zvolte jednu možnost)

- Rodina
- Škola
- Spolužáci
- Kamarádi
- Média
- Homosexuálové
- Jiná možnost.....

11. Mají, podle Vás, homosexuální páry schopnost plnit rodičovské role?

- Ano.....zdůvodněte.....
- Ne.....zdůvodněte.....

12. Pokud dítě vyrůstá v homosexuální rodině, ovlivní to podle Vás, jeho sexuální orientaci?

- Ano...zdůvodněte.....
- Ne.....zdůvodněte.....

13. Jakou možnost byste si zvolil/a na místě lesbické ženy, kdybyste toužil/a po dítěti?

- Pohlavní styk v heterosexuálním manželství, kde bych během rozvodového řízení zatajil/a svou sexuální orientaci, aby mi dítě bylo svěřeno do péče
- Pohlavní styk s neznámým mužem, který nebude chtít být uveden jako otec dítěte
- Adopce, kdy bych zatajil/a svou sexuální orientaci
- Adopce, kdy bych přiznal/a svou sexuální orientaci
- Umělé oplodnění za hranicemi ČR
- Žádná možnost pro mě nepřipadá v úvahu
- Jiná možnost.....

14. Souhlasíte s možností schválení adopcí dětí homosexuálními páry v České republice?

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne

15. Pokud jste odpověděli *KLADNĚ*, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď?

- Homosexuální páry mají mít stejná práva jako heterosexuální páry
- Bude méně dětí v ústavní péči
- Je lepší jakákoliv rodina než žádná
- Výzkumy nebyl potvrzen negativní dopad na děti
- Jiná možnost.....

16. Pokud jste odpověděli *ZÁPORNĚ*, jaký je hlavní důvod pro Vaši odpověď?

- Může být ovlivněna jejich sexuální orientace
- Česká společnost na to ještě není připravena
- Rodinu má tvořit otec, matka a dítě
- Pro dítě je nezbytný mužský a ženský vzor
- Jiná možnost.....

17. Označte vždy jedno číslo u každého pole.

Zcela souhlasím 1 2 3 4 5 6 Zcela nesouhlasím

PRÁVO NA:	Výchovu	Adopci
Lesbická žena	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6
Lesbické páry	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6
Gay muž	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6
Gay pár	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6

18. Kdo, podle Vás, má větší předpoklady k harmonické výchově dítěte?

- Žena samoživitelka
- Muž samoživitel
- Lesbický pár
- Gay pár

19. V čem, podle Vás, vidí společnost největší problém, co se týká výchovy a adopce dětí homosexuálními páry? (očísľujte 1 – největší problém, 5 – nejmenší problém)

Pořadí	
	Dětem chybí mužský/ ženský vzor
	Posměch, šikana
	Možnost, že dítě může být poté také homosexuál
	Nemůžou nahradit „tradiční rodinu“
	Jiný důvod.....

20. Jaký by podle Vás měl být hlavní důvod pro schválení adopce homosexuálními páry?

- Je lepší, když má dítě rodinu homosexuální než žádnou
- Dokáží plnit rodičovské role stejně tak dobře jako lidé s heterosexuální orientací
- Homosexuální rodiče neovlivní dítě v jeho sexuální orientaci
- Žádný důvod pro schválení pro mne není přípustný
- Jiný důvod.....

21. Je podle Vás logické, že homosexuál jednatel dítě adoptovat může, na rozdíl od registrovaného homosexuálního páru?

- Ano ...zdůvodněte.....
- Ne.....zdůvodněte.....

22. Pokud jste odpověděli NE, chtěli byste, aby se situace změnila?

- Ano, aby měli na adopci nárok i registrované homosexuální páry
- Ano, aby byl zrušen nárok i na individuální adopci pro jedince s homosexuální orientací
- Ne
- Je mi to jedno

Zde je prostor pro Vaše osobní připomínky a názory, kterými můžete tento dotazník obohatit:

.....

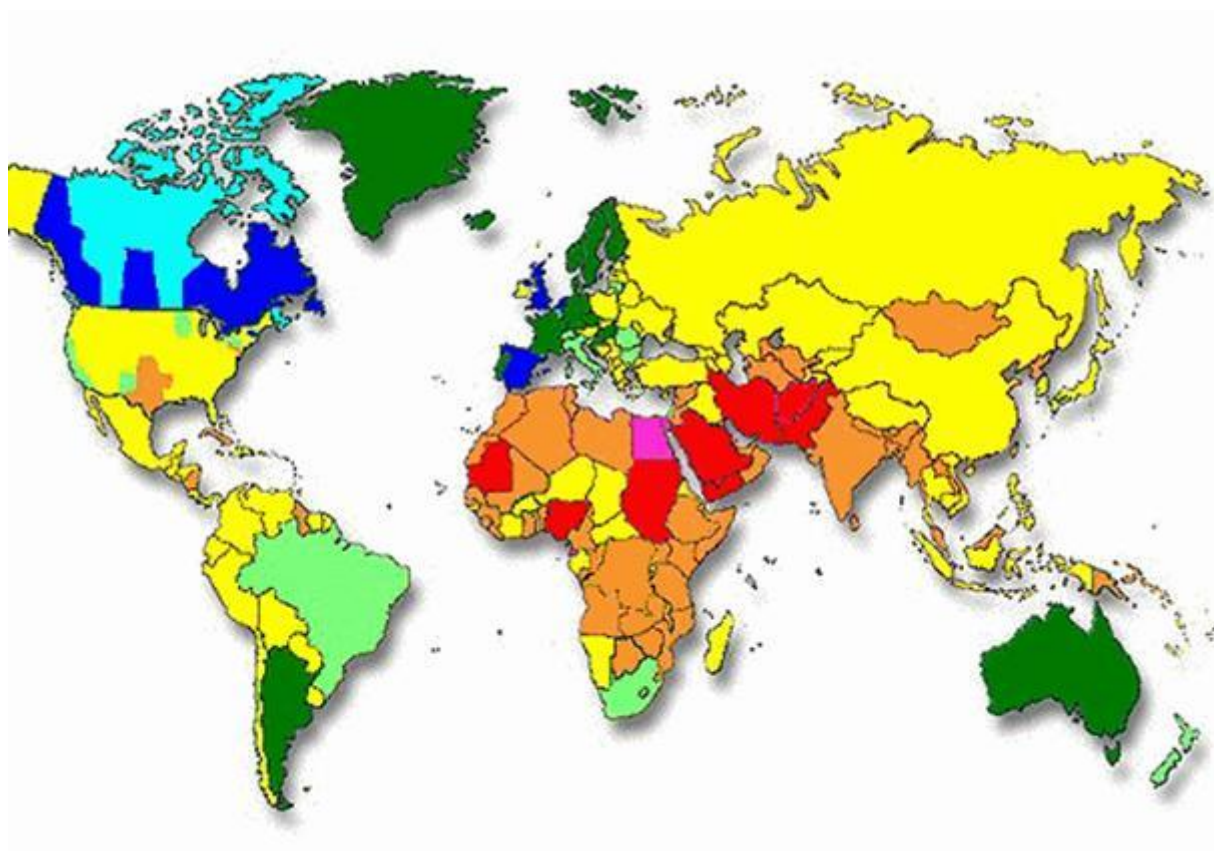
.....

.....

.....

Děkuji za Váš čas!

PŘÍLOHA P II: POSTAVENÍ HOMOSEXUÁLŮ VE SVĚTĚ

Legenda:

- *homosexuální jednání je zakázáno pod trestem smrti*
- *homosexuální jednání je zakázáno pod trestem vězení či pokuty*
- *zákony homosexuální jednání nezakazují*
- *homosexuálním párům jsou poskytovány některé výhody jako nesezdaným heterosexuálním párům*
- *je uzákoněno registrované partnerství nebo obdobný institut*
- *uzákoněna možnost adopce pro GL páry*
- *uzákoněno manželství pro GL páry bez možnosti adopce*
- *uzákoněno manželství pro GL páry včetně adopce*

(Harčáříková, 2006)